
ПП «Інститут екології»

**Замовник: Управління житлово-комунального господарства та
капітального будівництва Самарівської міської ради**

**ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ
ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ –
Місцевого плану управління відходами Новомосковської міської
територіальної громади Самарівського району Дніпропетровської області до
2033 року**

Керівник

Підгородецька С.І.

Консультанти

д.с.-г.н., проф., еколог Писаренко П.В.

д.е.н., проф., інженер-еколог Самойлік М.С.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
МЕТОДОЛОГІЯ СЕО	5
НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ПРОВЕДЕННЯ СЕО	5
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ТА ВРАХУВАННЯ ДУМКИ ГРОМАДСЬКОСТІ ПІД ЧАС РОЗРОБЛЕННЯ ДДП ТА ЗДІЙСНЕННЯ СЕО	7
1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ МІСЦЕВОГО ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ НОВОМОСКОВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ САМАРІВСЬКОГО РАЙОНУ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДО 2033 РОКУ, ТА ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	8
2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО	19
3. ХАРАКТЕРИСТИКУ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ).....	60
4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ).....	73
5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ...	78
6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ -	50-

100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ.....	90
7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	101
8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА...	105
8.1 ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ	105
8.2 ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У Т. Ч. УСКЛАДНЕННЯ.....	110
9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.....	112
10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ).....	119
11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ.....	120
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	123
ДОДАТКИ.....	128

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка стратегій, планів і програм дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування. Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку планів і програм для забезпечення збалансованого (сталого) розвитку. В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки.

Відповідно статті 2, п.1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», даний Закон регулює відносини у сфері оцінки наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виконання документів державного планування та поширюється на документи державного планування, які стосуються сільського господарства, лісового господарства, рибного господарства, енергетики, промисловості, транспорту, управління відходами, використання водних ресурсів, охорони довкілля, телекомунікацій, туризму, містобудування або землеустрою (схеми) та виконання яких передбачатиме реалізацію видів діяльності (або які містять види діяльності та об'єкти), щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля, або які вимагають оцінки, зважаючи на ймовірні наслідки для територій та об'єктів природно-заповідного фонду та екологічної мережі (далі - території з природоохоронним статусом), крім тих, що стосуються створення або розширення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

МЕТОДОЛОГІЯ СЕО

Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція ЕСПО), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року» (від 28 лютого 2019 року №2697-VIII). У цьому законі СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності Стратегії.

У 2012 році Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (від 17.12.2012 р. № 659) затверджено «Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації)». Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести нормативно-правову базу України у відповідність до вимог «Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище». 21 лютого 2017 р. у Верховній Раді України було зареєстровано нову редакцію законопроекту «Про стратегічну екологічну оцінку» (реєстраційний № 6106). Метою законопроекту є встановлення сфери застосування та порядку здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування на довкілля. Законопроект, розроблений на виконання пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, спрямований на імплементацію Директиви 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 р. про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» був ухвалений Верховною Радою України 20 березня 2018 року та 10 квітня 2018 року підписаний Президентом України. Даний Закон вступив в дію з 12 жовтня 2018 року. Закон встановлює в Україні механізм стратегічної екологічної оцінки (СЕО), який діє в країнах Європейського Союзу та передбачає, що всі важливі документи, зокрема, державні програми, плани, повинні, в першу чергу, проходити стратегічну екологічну оцінку з урахуванням необхідних імовірних ризиків тих чи інших дій для довкілля.

Зважаючи на те, що Місцевий план управління відходами Новомосковської міської територіальної громади Самарівського району Дніпропетровської області

до 2033 року (МПУВ) є документом державного планування місцевого рівня, він підпадає під дію Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Мета здійснення процедури стратегічної екологічної оцінки МПУВ – виконання вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та інтегрування її результатів в систему управління відходами Новомосковської міської територіальної громади для сприяння сталому розвитку громади шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, дотримання екологічних вимог. СЕО – це систематичний процес оцінки наслідків, що впливають на навколишнє природне середовище, в результаті запровадження МПУВ та його заходів для забезпечення найбільш повного їх виконання та дієвості на самих ранніх етапах прийняття рішень наряду з урахуванням екологічних та соціальних аспектів.

Стратегічна екологічна оцінка здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проекті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

Забезпечення доступу та врахування думки громадськості під час розроблення ДДП та здійснення СЕО

Задля попереднього вивчення думки населення Новомосковської міської територіальної громади, було проведено попередні збори, в ході яких мешканці, а саме представники підприємств, бізнесу, науки та громадськості висловили підтримку на розробку Місцевого плану управління відходами Новомосковської міської територіальної громади Самарівського району Дніпропетровської області до 2033 року (МПУВ) та, відповідно для цього, необхідної екологічної документації. З метою підготовки МПУВ була сформована Робоча група з розробки Плану (наказ Управління житлово-комунального господарства та капітального будівництва Самарівської міської ради №79 від 26.09.2025 року). До складу Робочої групи ввійшли представники виконавчих органів Самарівської міської ради, керівники місцевих підприємств, установ, організацій, науковці та інші зацікавлені особи.

У ході розробки МПУВ проведено опитування мешканців та представників бізнесу Новомосковської МТГ. При формуванні МПУВ використані громадська думка, пропозиції підприємницького середовища, практичні пропозиції фахівців щодо вирішення проблем для досягнення цілей розвитку громади, зокрема у питаннях управління відходами. Залучення широкого кола громадян до створення Місцевого плану управління відходами Новомосковської міської територіальної громади Самарівського району Дніпропетровської області до 2033 року дозволяє ідентифікувати та знайти прийнятні шляхи усунення проблем громади у сфері управління відходами, забезпечити налагодження діалогу між громадськістю та владою. При цьому однією з основних складових процесу планування є обов'язкова участь у ньому усіх активних та зацікавлених представників громади. Розроблена таким чином МПУВ відображає інтереси усіх громадян.

У рамках проведення процедури Стратегічної екологічної оцінки документу державного планування - Місцевого плану управління відходами Новомосковської міської територіальної громади Самарівського району Дніпропетровської області до 2033 року, було складено Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та розміщено на офіційному сайті Самарівської міської ради <https://samar-rada.dp.gov.ua/vikonkom/zhkg/povidomlennia-pro-opryliudnennia-zaiavy-pro-vyznachennia-obsiahu-stratehichnoi-ekolohichnoi-otsinky> з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості та у трьох публічних місцях (на дошках оголошення, фотозвіт у додатку 2) та внесені ним до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки.

Протягом громадського обговорення заяви про визначення обсягу стратегії екологічної оцінки (10 календарних днів) звернень, зауважень та пропозицій від громадськості не надходило.

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ МІСЦЕВОГО ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ НОВОМОСКОВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ САМАРІВСЬКОГО РАЙОНУ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДО 2033 РОКУ ТА ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», документи державного планування – стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування.

Об'єктом стратегічної екологічної оцінки є Місцевий план управління відходами Новомосковської міської територіальної громади Самарівського району Дніпропетровської області до 2033 року (МПУВ).

Зміст МПУВ відповідає вимогам «Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами» затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 05.09.2023 р. № 947 «Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами».

МПУВ містить передбачені нормативними вимогами розділи (вступна частина, характеристика територіальної громади, аналіз поточного стану управління відходами територіальної громади, планування управління відходами територіальної громади, моніторинг та оцінка ефективності виконання місцевого плану, інформаційні джерела та додатки) та їх відповідне наповнення.

МПУВ розробляється на розрахунковий період 10 років.

У МПУВ передбачається використання передових технологій, технічних рішень, технологічного обладнання, які відповідають природоохоронним та санітарно-гігієнічним вимогам і забезпечують унеможливлення впливу шкідливих факторів на довкілля та здоров'я мешканців.

Розробка МПУВ здійснюється на виконання вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», п. (ж) ст. 20, п. (б) ст. 21 Закону України «Про управління відходами», п. 5 ст. 10 Закону України «Про благоустрій населених пунктів», п. 15 ст. 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», якими зобов'язано органи місцевого самоврядування забезпечити розроблення та затвердження Місцевих планів управління відходами (МПУВ), а також на виконання вимог Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 №820-р, Національного плану управління відходами до 2033 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1353-р, з урахуванням завдань й заходів Регіонального плану управління відходами у Дніпропетровській області до 2030 року, затвердженого розпорядженням

Дніпропетровської ОДА від 28.07.2023 р. №311-17/VIII (далі – РПУВ), та показників державної екологічної політики України, затверджених Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», з урахуванням місцевих особливостей та європейських підходів з питань управління відходами, що базуються на положеннях:

- Рамкової Директиви № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 року «Про відходи та скасування деяких директив»;

Директиви Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 року «Про захоронення відходів»;

- Директиви № 2006/21/ЄС Європейського парламенту та Ради від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувних підприємств, та якою вносяться зміни до Директиви 2004/35/ЄС»;

- Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу на стан довкілля окремих проектів та програм;

- Директиви 94/62/ЄС Європейського парламенту та Ради від 20 грудня 1994 року «Про упаковку та відходи упаковки»;

- Директиви 2012/19/ЄС Європейського парламенту та Ради від 4 липня 2012 року «Про відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)»;

- Директиви 2006/66/ЄС Європейського парламенту та Ради від 6 вересня 2006 року «Про батареї і акумулятори та відпрацьовані батареї і акумулятори».

Розробка місцевого плану управління відходами Новомосковської міської територіальної громади Самарівського району Дніпропетровської області до 2033 року – це один із пріоритетів вирішення питань управління відходами на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях. Тому метою МПУВ є створення та забезпечення ефективного функціонування системи управління відходами на території Новомосковської міської територіальної громади (МТГ) на інноваційних засадах, впровадження стратегічного планування, що передбачатиме виконання ряду заходів, спрямованих на реформування та удосконалення системи управління відходами відповідно Регіонального плану управління відходами у Дніпропетровській області, вибір оптимальної системи управління відходами (визначення інфраструктури для збирання, роздільного збирання, перероблення, оброблення та видалення відходів; наведення інформації про заплановані технології та методи управління відходами) та практичні заходи, що необхідні для її впровадження.

Місцевий план управління відходами спрямований на поліпшення стану благоустрою населених пунктів громади, охорони навколишнього природного середовища, санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, створення умов для залучення коштів бюджетів усіх рівнів, інвестиційних та кредитних ресурсів, міжнародної технічної допомоги. Основними завданнями Місцевого плану управління відходами є конкретні суспільні, інституційні, організаційно-

технічні, регуляторні, освітньо-виховні, технологічні та технічні, екологічні заходи, які сформовані на основі заходів, передбачених Національною стратегією, Національним і Регіональним планами управління відходами, та спрямовані на реалізацію державної та місцевої політики у сфері управління відходами.

Крім того, МПУВ узгоджується із наступними законами України:

- Законом України «Про основи містобудування», стаття 19. Забезпечення сталого розвитку населених пунктів та екологічної безпеки територій при здійсненні планування і забудови територій. Екологічна безпека територій передбачає дотримання встановлених природоохоронним законодавством вимог щодо охорони навколишнього природного середовища, збереження та раціонального використання природних ресурсів, санітарно-гігієнічних вимог щодо охорони здоров'я людини, здійснення заходів для нейтралізації, утилізації, знищення або переробки всіх шкідливих речовин і відходів.

- Закон України «Про основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року». Визначено що частка відходів, які захоронюються (відсотків загального обсягу утворених відходів), становить: 2015 рік (базовий) - 50%, 2020 рік - 45%, 2025 рік - 40%, 2030 рік-35%.

- Закон України «Про управління відходами». Стаття 3. Основні цілі та принципи державної політики у сфері запобігання утворенню та управління відходами:

1. Основними цілями державної політики у сфері запобігання утворенню та управління відходами є:

1) захист здоров'я людей та навколишнього природного середовища від негативного впливу відходів;

2) здійснення заходів у сфері управління відходами без загрози здоров'ю людей та спричинення шкоди навколишньому природному середовищу в межах встановлених нормативів шкідливого впливу фізичних факторів;

3) дотримання ієрархії управління відходами.

Стаття 6. Підготовка відходів до повторного використання, рециклінг та інші операції з відновлення відходів.

Стаття 26. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері управління відходами

- Закон України «Про екологічну мережу України» Стаття 15. Схеми формування екомережі.

4) регіональні та місцеві схеми формування екомережі, програми у сфері формування, збереження та використання екомережі є основою для розроблення усіх видів проектної документації при здійсненні землеустрою, розробці містобудівної документації, а також здійсненні господарської та іншої діяльності.

- Водний кодекс України:

Стаття 89. Обмеження господарської діяльності в прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах.

У прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах забороняється:

б) влаштування звалищ сміття, гноєсховищ, накопичувачів рідких і твердих відходів виробництва, кладовищ, скотомогильників, полів фільтрації тощо.

Стаття 99. Заборона скидання у водні об'єкти відходів і сміття.

Забороняється скидання у водні об'єкти виробничих, побутових, радіоактивних та інших видів відходів і сміття.

- Земельний кодекс України.

Стаття 61. Обмеження у використанні земельних ділянок прибережних захисних смуг уздовж річок, навколо водойм та на островах.

2. У прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах забороняється:

г) влаштування звалищ сміття, гноєсховищ, накопичувачів рідких і твердих відходів виробництва, кладовищ, скотомогильників, полів фільтрації тощо.

Стаття 166. Рекультивація порушених земель

1. Рекультивація порушених земель - це комплекс організаційних, технічних і біотехнологічних заходів, спрямованих на відновлення ґрунтового покриву, поліпшення стану та продуктивності порушених земель.

2. Землі, які зазнали змін у структурі рельєфу, екологічному стані ґрунтів і материнських порід та у гідрологічному режимі внаслідок проведення гірничодобувних, геологорозвідувальних, будівельних та інших робіт, підлягають рекультивації.

3. Для рекультивації порушених земель, відновлення деградованих земельних угідь використовується ґрунт, знятий при проведенні гірничодобувних, геологорозвідувальних, будівельних та інших робіт, шляхом його нанесення на малопродуктивні ділянки або на ділянки без ґрунтового покриву.

- Закону України «Про охорону земель»:

Стаття 46. Охорона земель і ґрунтів від забруднення відходами.

При здійсненні господарської діяльності, пов'язаної із зберіганням, обробленням, утилізацією та видаленням, знешкодженням і захороненням відходів, забезпечуються:

- виконання заходів щодо запобігання або зменшення обсягів утворення відходів та екологічно безпечне поводження з ними;

- максимальне збереження ґрунтового покриву на основі обраного оптимального варіанта територіального розміщення об'єктів поводження з відходами;

- зняття родючого шару ґрунту, його складування, збереження та використання при рекультивації земель, покращенні малопродуктивних земель і благоустрої населених пунктів;

- запобігання негативному впливу об'єктів поводження з відходами, що використовуються для збирання, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів на ґрунтовий покрив прилеглих територій;
- рекультивація земельних ділянок після ліквідації об'єктів поводження з відходами.

Підприємства, установи та організації, а також громадяни, діяльність яких пов'язана з накопиченням відходів, зобов'язані забезпечувати своєчасне вивезення таких відходів на спеціальні об'єкти, що використовуються для їх збирання, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення.

Забороняється несанкціоноване скидання і розміщення відходів у підземних горизонтах, на території міст та інших населених пунктів, на землях природно-заповідного та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, у межах водоохоронних зон та зон санітарної охорони водних об'єктів, в інших місцях, що може створювати небезпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людини.

- Закон України «Про природно-заповідний фонд України».

Стаття 40. Основні вимоги щодо режиму охоронних зон територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

В охоронних зонах не допускається будівництво промислових та інших об'єктів, мисливство, розвиток господарської діяльності, яка може призвести до негативного впливу на території та об'єкти природно-заповідного фонду. Оцінка такого впливу здійснюється в порядку, встановленому законодавством України.

Проект МПУВ має зв'язок з документами державного планування в сфері управління відходами Новомосковської міської територіальної громади, а саме: Стратегії регіонального розвитку Дніпропетровської області до 2027 року та проекту Плану заходів на 2024-2027 роки (другий етап) дії Стратегії (відповідно *Стратегічної цілі 2. Екологічна та енергетична безпека, зокрема Операційній цілі 2.А – Створення умов для поліпшення стану довкілля; Операційній цілі 2.В – Поліпшення управління відходами; Стратегічної цілі 3. Забезпечення якісних умов життя, зокрема Операційній цілі 3.А – Розвиток інфраструктури регіону, благоустрій територій*); Дніпропетровської обласної комплексної програми (стратегія) екологічної безпеки та запобігання змінам клімату на 2016-2025 роки (затвердженої розпорядженням Дніпропетровської ОДА від 19.05.2020 р. №322/0/3-20); Програми державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря на 2023 – 2027 роки Дніпропетровської зони (затвердженої розпорядженням Дніпропетровської ОДА від 28.07.2023 р. №310-17/VIII); Дніпропетровської обласної стратегії поводження з твердими побутовими відходами (у рамках реалізації Дніпропетровської обласної комплексної програми (стратегії) екологічної безпеки та запобігання змінам клімату на 2016 – 2025 роки, затвердженої розпорядженням Дніпропетровської ОДА від 29.07.2016 №80-5/VII); Стратегії розвитку м. Новомосковськ на 2022-2027 роки; «Програми

реформування і розвитку житлово-комунального господарства м. Новомосковська на 2021– 2025 роки» (з уточненням календарного плану реалізації міської цільової програми по управлінню житлово-комунального господарства та капітального будівництва Самарівської міської ради на 2025 рік, рішення виконкому Самарівської міської ради від 09 січня 2025р. № 17/0/6-25).

Місцевий план управління відходами охоплює всі види діяльності у сфері управління відходами на території Новомосковської міської територіальної громади. У відповідності до РПУВ територія Новомосковської МТГ відноситься до Самарівського кластеру управління відходами (кластер УВ 5). Відповідно РПУВ для кластеру УВ 5 передбачено (2030 рік) у м. Самар - регіональний полігон для ТПВ із інженерними засобами захисту довкілля (проектна потужність – 38 тис. т/рік, плановий рік введення в експлуатацію об'єкту – 2029 рік, загальна кошторисна вартість будівництва – 120 015 тис. грн.). Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.1) розміри земельних ділянок під полігону ТПВ складають 0,02-0,05 га на 1000 т ТПВ за рік. Таким чином мінімальна площа полігону для м.Самар складає 1 га. Доцільність будівництва полігону визначається тільки за умови забезпечення вивезення ТПВ для всього кластеру (УВ 5), що потребує відповідного міжмуніципального співробітництва у сфері управління відходами між територіальними громадами.

Також відповідно РПУВ у м. Самар передбачено будівництво сортувальної станції для роздільно зібраних побутових відходів, автоматичне та ручне сортування ресурсоцінних компонентів (плановий рік введення в експлуатацію об'єкту – 2026 рік, загальна кошторисна вартість будівництва – 24 589 тис. грн.). Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.2) об'єкти сортування та утилізації побутових відходів допускається розміщувати в промислових та комунально-складських зонах населених пунктів та за їх межами або на території полігону ТПВ за умови організації СЗЗ відповідно до вимог санітарного законодавства.

Відповідно РПУВ у м. Самар передбачено будівництво сортувального заводу для змішаних побутових відходів (проектна потужність – 45,8 тис. т/рік, плановий рік введення в експлуатацію об'єкту – 2030 рік, загальна кошторисна вартість будівництва – 272 668 тис. грн.). Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.2) об'єкти сортування та утилізації побутових відходів допускається розміщувати в промислових та комунально-складських зонах населених пунктів та за їх межами або на території полігону ТПВ за умови організації СЗЗ відповідно до вимог санітарного законодавства. Встановлення місця будівництва та умови будівництва визначатимуться згідно відповідного Техніко-економічного обґрунтування.

Відповідно РПУВ у м. Самар передбачено будівництво компостувальної установки для зелених відходів (проектна потужність – 2,2 тис. т/рік, плановий рік введення в експлуатацію об'єкту – 2029 рік, загальна кошторисна вартість будівництва – 6212 тис. грн.). Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.2) об'єкти сортування та утилізації побутових відходів допускається розміщувати в

промислових та комунально-складських зонах населених пунктів та за їх межами або на території полігону ТПВ за умови організації СЗЗ відповідно до вимог санітарного законодавства.

Відповідно до Національного плану управління відходами до 2033 року (затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1353-р), у МПУВ враховано: охоплення послугами з управління побутовими відходами 98% міського та 95% сільського населення – до 2033 року; охоплення роздільним збиранням 100% великих міст, 95% міського та 70% сільського населення – до 2033 року; зменшення обсягів захоронення побутових відходів до 30% – до 2030 року.

При підготовці МПУВ враховані завдання інших документів державного планування, а саме: Цілей сталого розвитку України до 2030 року (Указ Президента України від 30.09.2019 № 722); Стратегії з питань екологічної збалансованості розвитку територіальних громад Асоціації міст України на період до 2030 року (затверджено рішенням Правління Асоціації міст України 21 березня 2017 року № 4), Національних програм «Плану відновлення України».

Також МПУВ включає положення, які стосуються охорони довкілля та сталого використання природних ресурсів, передбачає виконання зобов'язань та заходів у відповідній сфері, визначених програмами, стратегіями, програмами та іншими документами загальнодержавного рівня, а також міжнародними угодами, Стороною яких є Україна, у тому числі: Основними засадами (стратегією) державної екологічної політики України на період до 2030 року, затвердженої Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII; Національним планом дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України 21.04.2021 № 443-р; Планом заходів щодо виконання Конвенції формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року, затвердженим розпорядженням КМУ від 30.05.2024 р. № 483-р Про схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках; Національною економічною стратегією, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179; Цілями Сталого Розвитку, затвердженими у 2015 році 70-ю сесією Генеральної асамблеї ООН (резолюція від 25.09.2015 70/1), з урахуванням розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2024 р. № 1190-р «Деякі питання забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку в Україні»; Ріо - Конвенціями та міжнародними угодами природоохоронного спрямування.

Принципами розробки МПУВ є:

➤ *партнерство* - передбачає проведення різних консультацій, спрямованих на досягнення консенсусу, а також врахування очікувань громадськості від дій владних структур. До участі в ухваленні рішень й розробці стратегічних цілей долучені всі зацікавлені сторони - представники влади,

наукових установ, підприємці та громадянське суспільство;

➤ *життєздатність* - забезпечує розвиток порівняльних переваг, визначених за результатами SWOT-аналізу;

➤ *інтеграція* - забезпечує активну участь усіх зацікавлених сторін. Інтеграція як багатомірний план розвитку пріоритетних секторів та напрямів діяльності забезпечує усунення конфліктів та негативних впливів, а також забезпечує зосередження на сумісності та синергії заходів;

➤ *інновація* - виступає в ролі індикатора проєктів та стосується, головним чином, запропонованого підходу та оптимального використання наявних ресурсів;

➤ *субсидіарність* - визначає стратегічні заходи, орієнтовані на рівень громади із використанням ресурсів регіонального розвитку.

У рамках інтеграції вітчизняного законодавства до європейського, відповідно до Директиви № 2008/98/ЄС Про відходи, основними цілями управління відходами у МПУВ визначено:

- мінімізація утворення відходів;
- максимізація переробки відходів (стимулювання розвитку ринку вторинних ресурсів);
- екологічно безпечне видалення залишків відходів (підвищення екологічної безпеки громади через забезпечення екологічно безпечного управління відходами).

Для забезпечення моніторингу виконання Місцевого плану управління відходами розроблено комплекс цільових показників, що враховують:

- цільові показники реалізації Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року;
- показники Національного плану управління відходами до 2033 року;
- показники Регіонального плану управління відходами у Дніпропетровській області до 2030 року;
- положення Стратегії розвитку Дніпропетровської області до 2027 року;
- положення Стратегії розвитку м. Новомосковськ на 2022-2027 роки;
- результати SWOT-аналізу існуючої системи управління відходами в громаді.

Відповідно до Основних засад (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року (затвердженої Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII), державна екологічна політика спрямована на досягнення таких стратегічних цілей:

Ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва.

Ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України.

Ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України.

Ціль 4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення.

Ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління.

Аналіз відповідності цілей Місцевого плану управління відходами Новомосковської міської територіальної громади Самарівського району Дніпропетровської області до 2033 року* стратегічним цілям державної екологічної політики, визначених Основними засадами (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року** (далі - стратегічні цілі державної екологічної політики), приведено в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 - Аналіз відповідності цілей МПУВ стратегічним цілям державної екологічної політики визначених «Основними засадами (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року»

Головні напрямки МПУВ*	Цілі державної екологічної політики**				
	Ціль 1	Ціль 2	Ціль 3	Ціль 4	Ціль 5
1. Створення та розвиток інституційної структури системи управління відходами. Загальна діяльність.	++			++	++
Завдання 1. Забезпечення реалізації МПУВ					++
Завдання 2. Зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління з відходами					+
Завдання 3. Вдосконалення системи інформаційного забезпечення сфери управління відходами					++
Завдання 4. Підвищення обізнаності населення щодо управління відходами	++				
Завдання 5. Організація діяльності щодо зниження навантаження на довкілля від існуючих об'єктів оброблення та видалення відходів				++	
2. Управління побутовими відходами	+	++	+	++	++
Завдання 1. Вдосконалення та підтримання місцевої системи управління побутовими відходами					++
Завдання 2. Інвестиційні заходи. Створення ефективної системи збирання та вивезення побутових відходів		+	+	++	
Завдання 3. Створення інфраструктури для відновлення побутових відходів	+	++	+	+	
Завдання 4. Створення				++	

інфраструктури для управління невідсортованими залишками змішаних побутових відходів					
3. Управління небезпечними відходами	+	++	++	++	++
Завдання 1. Управління небезпечними відходами суб'єктів господарювання	+	++	++	++	
Завдання 2. Управління небезпечними відходами у складі побутових				++	++
Завдання 3. Управління відпрацьованими нафтопродуктами	+	++	++	++	
Завдання 4. Управління відходами, що містять СО ₂ ; відходами, що містять ПХД		++	++	++	
4. Управління промисловими відходами	+	++	++	++	++
5. Управління відходами будівництва та знесення	++	+	++	++	
Завдання 1. Створення інфраструктури для оброблення відходів будівництва та знесення	++	+	++	++	
6. Управління відходами сільського господарства	++	++	++	++	
Завдання 1. Створення інфраструктури для управління відходами рослинного походження	++	++	++	++	
Завдання 2. Створення інфраструктури для управління відходами тваринного походження	++	++	++	++	
7. Управління медичними відходами			+	++	
Завдання 1. Створення інфраструктури для управління медичними відходами			+	++	
8. Управління знятими з експлуатації транспортними засобами	+		++	++	
Завдання 1. Створення інфраструктури для управління знятими з експлуатації транспортними засобами, зношеними шинами	+		++	++	
9. Управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд			+	++	
Завдання 1. Створення інфраструктури для управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд			+	++	
10. Управління відходами упаковки	++	++	+	++	+
11. Управління відходами БЕЕО	++	++	+	++	+
12. Управління батареями та	++	++	+	++	+

<i>аккумуляторами</i>					
13. Управління зношеними шинами	+	++	+	++	+

"++" – завдання МПУВ добре узгоджені з стратегічними цілями державної екологічної політики;

"+" - завдання МПУВ принципово узгоджуються.

Завдання МПУВ узгоджуються із Цілями сталого розвитку України (проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 та адаптовані з урахуванням специфіки розвитку України, викладені у Національній доповіді "Цілі сталого розвитку: Україна") і відповідними завданнями щодо їх досягнення, у частині охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини.

Моніторинг реалізації МПУВ здійснюватиметься щорічно у форматі звіту про виконання стратегічних цілей та заходів, шляхом його публікації на офіційному сайті, інформаційних ресурсах Самарівської міської ради та представлення його на сесії міської ради. Фінансування заходів і проєктів МПУВ розвитку передбачається за рахунок: місцевого бюджету; міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам, міжнародних інституцій; капітальних видатків державного бюджету; державних цільових програм; програм і заходів, включаючи інвестиційні програми (проєкти), що реалізуються за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку, міжнародних грантів тощо.

До сфери охоплення СЕО документа державного планування відноситься оцінка наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, від реалізації проєктних рішень. Стратегічна екологічна оцінка документа державного планування – Місцевого плану управління відходами Новомосковської міської територіальної громади Самарівського району Дніпропетровської області до 2033 року, здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проєкті документа, міжмуніципального, міжрегіонального та міжнародного екологічного співробітництва.

Якщо документ державного планування не буде затверджено, це створить умови для невиконання Регіонального плану управління відходами у Дніпропетровській області до 2030 року, затвердженого розпорядженням Дніпропетровської ОДА від 28.07.2023 р. №311-17/VIII, Стратегії розвитку Дніпропетровської області до 2027 року та Стратегії розвитку м. Новомосковськ на 2022-2028 роки.

**2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ
ЧИСТІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ,
ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ
ЗАТВЕРДЖЕНО**

Для підготовки даного розділу використовувались дані Екологічного паспорту Дніпропетровської області за 2023 р., Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Дніпропетровській області за 2023 рік та дані Головного управління статистики у Дніпропетровській області, моніторингові спостереження з різних джерел. Крім того, використовувалася інформація з офіційних веб-сайтів органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій.

Новомосковська міська територіальна громада — об'єднана територіальна громада в Україні, на території Самарівського району Дніпропетровської області, утворена 2020 року відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України № 709-р від 12 червня 2020 року «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Дніпропетровської області». Адміністративний центр — м. Самар. Загальна площа території ОТГ– 36,0 км². Населення — 66 527 мешканців (станом на 01.01.2024 р.). Місто Самар розташоване на відстані 24,7 км до меж обласного центру – Дніпра. Населені пункти Новомосковської ТГ (рис. 2.1) - місто Самар.

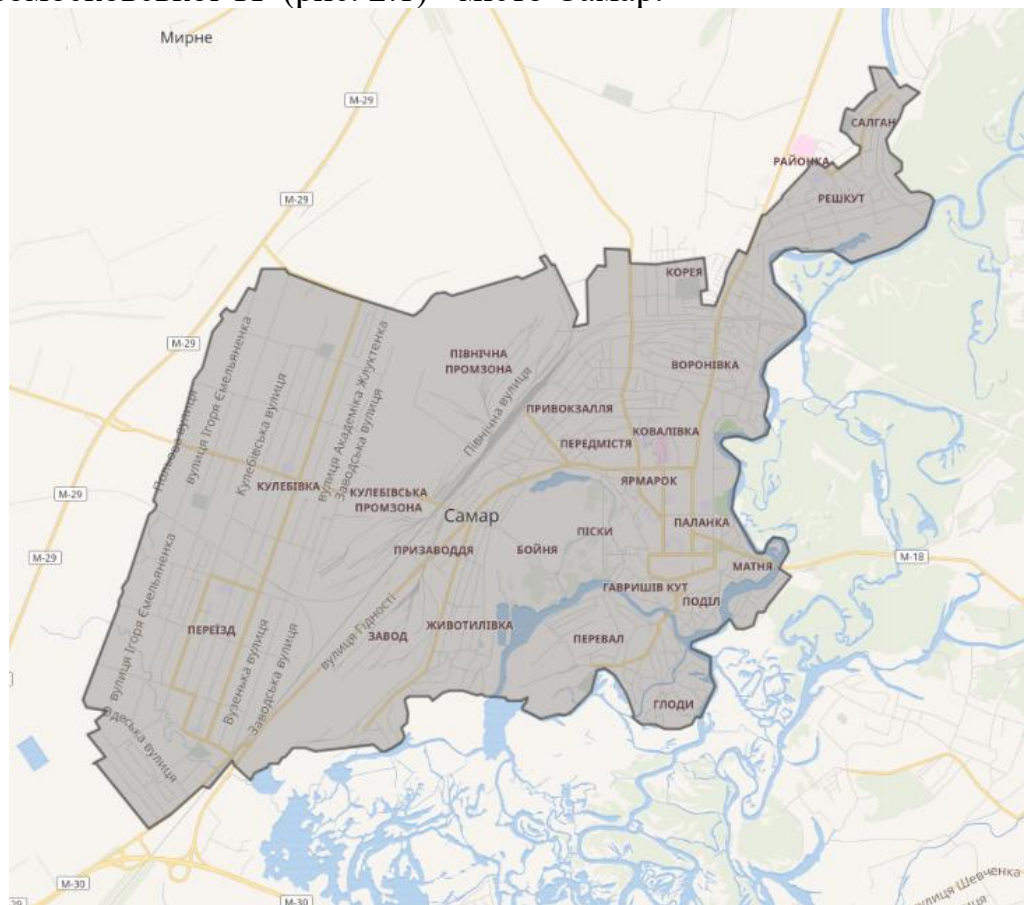

Рис. 2.1 - Схема населених пунктів Новомосковської МТГ

Відповідно до геоморфологічного районування України територія громади розташовується в межах Східноєвропейської полігенної рівнини, Придніпровській області пластово-аккумулятивних рівнин, а саме відноситься до Полтавської пластово-аккумулятивної рівнини на палеогенових і неогенових відкладах. Перші від поверхні водоносні горизонти і комплекси - у відкладеннях неогену (піски, пісковики, вапняки).

В геологічній будові території, де розміщується м. Самар бере участь різноманітний комплекс порід докембрію, протерозою-палеозою, мезозою та кайнозою. У тектонічному відношенні територія громади знаходиться у південній прибортовій зоні південно-східної частини Дніпровсько-Донецької западини. З півдня територія громади обмежена Українським кристалічним щитом.

Відповідно до карти фізико-географічного районування України територія Новомосковської МТГ громади знаходиться у Степовій зоні, Північностеповій підзоні, Лівобережнодніпровсько-Приазовському краї, Орільсько-Самарській низовинній області (<https://geomap.land.kiev.ua/zoning-1.html>). Координати центру громади (м. Самар) - 48°38'16" пн. ш. 35°13'43" сх. д. Територія громади за характером рельєфу є рівниною, розчленованою долинно-балочною мережею. На схилах долин, особливо правобережних, добре розвинута яружно-балкова мережа. Середня позначка висот - 58 м, рельєф має загальне пониження до р. Самара. За поперечним профілем рельєфу територія громади має відносно полого-горбистий рівнинний характер із загальним схилом із сходу на захід із різницею відміток 54-64 м. Переважні ухили поверхні м. Самар 0.001% присвячені рівним ділянкам плакору. Максимальні ухили 0.01% займають схилу частину приуроченої території.

Відповідно до агрогрунтового районування України територія громади розташована в зоні степу, підзоні північного степу, де переважають чорноземи звичайні і південні на лесових породах (грунту змиті і не змиті). Територія відноситься до Лівобережної провінції, де переважає континентальний клімат (посушливий) із періодичними суховіями.

Територія Новомосковської МТГ знаходиться на межі Західного Донбасу та Українського щита. Сировинні ресурси Новомосковської МТГ: нерудні ресурси – пісок формувальний.

Територія міста Самар становить 3483,0432 га, а саме:

- Землі житлової забудови - 479,6600;
- Землі промисловості - 450,6400;
- Землі громадської забудови - 139,3500;
- Землі для будівництва та обслуговування будівель торгівлі, закладів громадського харчування, кредитно-фінансових установ, офісних будівель - 23,7100;
- Землі для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд технічної інфраструктури - 5,3200;

- Землі рекреаційного призначення - 1039,6400;
- Землі сільськогосподарського призначення (рілля, багаторічні насадження, пасовища, земельні ділянки запасу під сільськогосподарськими будівлями і дворами) - 1264,8600;
- Землі, вкриті лісовою рослинністю - 19,4000;
- Землі водного фонду - 26,4000;
- Землі, зайняті болотами - 39,0732.

Реалізація проєкту МПУВ не вплине на рельєф території громади, використання корисних копалин території не передбачається.

Стан атмосферного повітря

За наявними статистичними даними протягом 2023 року в атмосферне повітря Дніпропетровської області викинуто 385,1 тис. т шкідливих речовин від стаціонарних джерел забруднення, що на 56,2 тис. т більше, ніж у 2022 році. У складі викинутих забруднюючих речовин оксиди вуглецю становлять 120,013 тис. т; діоксиди сірки – 71,740 тис. т; речовини у вигляді суспендованих твердих частинок – 34,161 тис. т; діоксиди азоту – 19,001 тис. т, метану – 137,859 тис. т, метали та їх сполуки – 0,23 тис.т тощо. Крім того, за звітний період в атмосферу надійшло 16,3 млн т діоксиду вуглецю – основного парникового газу, який впливає на зміну клімату.

За даними Головного управління статистики у Дніпропетровській області, у 2023 році підприємства добувної промисловості і розроблення кар'єрів викинули в атмосферу 143,249 тис. т (37,2 %) шкідливих речовин від загального обсягу викидів по області. Частина викидів від підприємств постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря у загальному обсязі викидів становить 19,2 %, від переробної промисловості – 41,4 %, від транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності – 0,6 %, підприємств, які спеціалізуються на водопостачанні, каналізації, поводженні з відходами – 0,8 % [65].

За метеорологічними умовами місто Самар відноситься до територій з помірним потенціалом забруднення атмосферного повітря (<https://www.saveecobot.com/maps#14/48.6442/35.2522/aqi>) та менш сприятливими умовами розсіювання промислових викидів. В м. Самар є три промислових зони. На території міста розташовані 49 основних підприємств, які є провідними об'єктами в економічній складовій міста. У промисловий комплекс міста входить чотири великих бюджетоутворюючих підприємства: Новомосковський трубний завод (південний виробничий майданчик), шпалопросочувальний завод, завод залізобетонних і електротехнічних виробів, меблева фабрика (північний майданчик), цех № 1 заводу «Буддеталь»; та комунально-складські підприємства (центральный майданчик). Забруднення повітря від них оцінюється на рівні близько 45-50 % загальної кількості викидів забруднюючих речовин і має чітку тенденцію до постійного зростання [72]. За останніми статистичними даними

(2022 р.) по м. Самар обсяги викидів діоксиду сірки становили 0,9 т, діоксиду азоту – 22,9 т.

Також значно шкідливо впливають на навколишнє середовище населеного пункту кладовища, наявні сміттєзвалища, полігон твердих побутових відходів та шкідливі вихлопи від автотранспорту. Забруднення атмосферного повітря в м. Самар здійснюється стаціонарними та пересувними (в основному автотранспорт) джерелами викидів забруднюючих речовин. За останні роки дана проблема є актуальною, що визначається як технічним зносом рухомого складу техніки та різною якістю пального. Найбільша інтенсивність руху відмічається по вулицях вул. Гетьманська, 238, м. Самар, автомагістраль М-18; вул. Гідності, 30, м. Новомосковськ, автомагістраль Харків-Сімферополь (М-18).

В м. Самар наявна єдина система моніторингу навколишнього природного середовища міста. Результати дослідження атмосферного повітря населених місць в період квітень-жовтень 2024р. [72]:

- протокол дослідження повітря населених місць - вул. Академіка Жлуктенка, м. Самар, в зоні впливу полігону твердих побутових відходів: діоксид азоту від 0,001мг/м³ до 0,01 мг/м³; ангідрид сірчистий від 0,01мг/м³ до 0,02мг/м³; оксид вуглецю 0,1 мг/м³; діоксид вуглецю від 0,055 мг/м³ до 0,076 мг/м³

- протокол дослідження повітря населених місць - вул. Польова, 44, м. Самар, в зоні впливу ПАТ «Інтерпайп НМТЗ»: діоксид азоту 0,025мг/м³; ангідрид сірчистий 0,01 мг/м³; оксид вуглецю 0,2 мг/м³; діоксид вуглецю 0,078 мг/м³;

- протокол дослідження повітря населених місць - вул. Польова, 83, м. Самар, в зоні впливу полігону твердих побутових відходів ТОВ «Інноваційні екотехнології України»: діоксид азоту від 0,003мг/м³ до 0,019мг/м³; ангідрид сірчистий від 0,01 мг/м³ до 0,03мг/м³; оксид вуглецю від 0,1 мг/м³ до 0,5 мг/м³; діоксид вуглецю від 0,075 мг/м³ до 0,157 мг/м³;

- протокол дослідження повітря населених місць - вул. Гетьманська, 238, м. Самар, автомагістраль М-18: діоксид азоту 0,035мг/м³; ангідрид сірчистий 0,01 мг/м³; оксид вуглецю 0,1 мг/м³; діоксид вуглецю 0,070 мг/м³;

- протокол дослідження повітря населених місць - вул. Гідності, 30, м. Самар, автомагістраль Харків-Сімферополь (М-18): діоксид азоту від 0,027мг/м³ до 0,051 мг/м³; діоксид сірки від 0,02мг/м³ до 0,05мг/м³; оксид вуглецю від 0,1 мг/м³ до 0,5 мг/м³; діоксид вуглецю від 0,055мг/м³ до 0,072 мг/м³

- протокол дослідження повітря населених місць - вул. О.Мітягіна, 62-В. м. Самар, територія біля будівлі ВСГІ «Новомосковський РВ»: пил недиференційований від 0,15 мг/м³ до 219 мг/м³. Всі дослідження за заявленими показниками відповідали вимогам наказу «Про затвердження державних медико-санітарних нормативів допустимого вмісту хімічних і біологічних речовин в атмосферному повітрі населених місць» №813 від 10.05.2024р.

Фонові концентрації забруднюючих речовин в приземному шарі атмосфери на території Новомосковської МТГ (згідно Наказу Міністерства екології та

природних ресурсів України від 30.07.2001 № 286 «Порядок визначення величин фонових концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі», із змінами, внесеними згідно з Наказом Наказами Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів № 638 від 31.03.2025 р.) складають: пил – 0,1 мг/м³ (0,2 ГДК_{м.р.}); NO₂ – 0,034 мг/м³ (0,17 ГДК_{м.р.}); SO₂ – 0,05 мг/м³; (0,1 ГДК_{м.р.}); CO – 0,8 мг/м³ (0,16 ГДК_{м.р.}). У той же час показники забруднення атмосферного повітря знаходяться у постійному русі і залежать від багатьох факторів.

За інформацією ДРЦГМ щодо радіоактивного забруднення атмосферного повітря Дніпропетровської області, радіаційна обстановка на території області в цілому була стабільною і знаходилася у межах природного радіаційного фону. Екстремально-високі рівні радіоактивного забруднення у 2023 році не спостерігалися [65].

Прогнозні зміни стану атмосферного повітря, якщо проєкт МПУВ не буде затверджено. Відмова від реалізації проєкту МПУВ не впливатиме на загальну тенденцію щодо стану атмосферного повітря.

У той же час, досягнення пріоритетів проєкту МПУВ сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин та зменшенню впливу на клімат, у тому числі парникових газів, зокрема за рахунок наступних заходів:

- зменшення негативного впливу техногенно забруднених територій, у тому числі ліквідація стихійних звалищ, рекультивация звалищ/полігонів твердих побутових відходів (відповідно РПУВ);

- заходи, пов'язані зі зменшенням видалення відходів та максимальної їх утилізації, розвитку ринку вторсировини (включає технічне забезпечення роздільного збору та вивезення тільки невідсортованих залишків побутових відходів (ПВ), утилізація біовідходів тощо); екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури та популяризація мінімізації утворення відходів та максимальної їх утилізації опосередковано сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення (зменшення видалення відходів).

Зміна клімату

Глобальна зміна клімату та її місцеві прояви (підвищення середньорічної температури та тривалість спекотних посушливих періодів, частота та інтенсивність екстремальних явищ, зокрема, повеней, злив та ураганів, підвищення рівня Чорного та Азовського морів тощо) сьогодні є серед визначальних чинників, що безпосередньо впливають на екологічний стан територій, зміну характеру довкілля, здоров'я громадян, продовольчу безпеку, інфраструктуру, регіональний та місцевий розвиток. Тож прояви зміни клімату, насамперед негативні, та їхні наслідки не можуть ігноруватися в процесі стратегічного планування розвитку регіонів та територіальних громад і потребують систематичного моніторингу і розробки системи заходів пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптації до неї природних екосистем,

господарств, зокрема сільського, енергетичного сектору, а також захисту громадського здоров'я та інфраструктури.

Територія Новомосковської МТГ лежить в степовій зоні, Південній атлантико континентальній кліматичній області, північному кліматичному районі, переважним типом якого є переміщення повітряних мас із заходу на схід. За агрокліматичними умовами територія громади відноситься до зони помірно посушливої, ГТК від 0,7 до 1,0.

Середньорічний розподіл температур в Дніпропетровській області має практично широтний напрямок. Літо жарке і сухе з частими зливами, сильними південно-східними і східними вітрами, які спричинюють посухи; зима м'яка, малосніжна, часто бувають відлиги і ожеледі. Пересічна температура січня від $-4,5^{\circ}\text{C}$ на південному-заході до $-6,5^{\circ}\text{C}$ на північному-сході, липня відповідно $+22,5^{\circ}\text{C}$ та $+21,5^{\circ}\text{C}$. Абсолютний максимум температури області зафіксовано на рівні $+41^{\circ}\text{C}$, а мінімум складає -38°C . Частота переходу температур на поверхні ґрунту через 0°C досягає 10–15 разів на рік.

Тривалість безморозного періоду (періоду вегетації) на території громади близько 187 днів. Показник атмосферного тиску взимку становить біля 1021 гПа, влітку знижується до 1012–1013 гПа.

Відповідно до даних, приведених у ДСТУ-Н В.1.1-27:2010, згідно архітектурно-будівельного районування території України, Дніпропетровська область знаходиться у II кліматичному районі - Південно-Східному (Степовому). Клімат характеризується помірно м'якою зимою з частими відлигами і порівняно теплим літом. Клімат у м. Самар помірно-континентальний, з посушливим літом та малосніжною зимою. Літо переважно спекотне і сухе, зима м'яка та малосніжна. Місто розташоване у межах південного посушливого дуже теплого агрокліматичного району.

Кліматичні особливості території розміщення громади визначаються помірними кліматичними показниками, що є сприятливою умовою для проживання та відпочинку населення. Громада розташована в зоні помірних широт. Клімат області помірно-континентальний, у цілому характеризується відносно прохолодною зимою і спекотним літом. Найхолодніший місяць – січень ($-5,5^{\circ}\text{C}$), найтепліший – липень ($+26,7^{\circ}\text{C}$). Середня мінімальна температура повітря самого холодного місяця – січня ($-8,4^{\circ}\text{C}$). Кількість сонячних днів складає в середньому 240 днів на рік.

Територія відноситься до зони недостатнього зволоження. Середньорічна кількість опадів 400-500 мм. Відносна вологість повітря менше 65%. Загалом норма атмосферних опадів, прийнята для міста Самар, складає 449 мм. Найбільша середня кількість опадів випадає у м. Самарі у жовтні (52 мм), найменша — у липні (30 мм).

В силу свого географічного положення м. Самар знаходиться під впливом повітряних мас, що приходять з Атлантики, Арктичного басейну або

сформувалися над великими континентальними територіями Євразії. Переважають східні і північно-східні вітри. У квітні-травні бувають суховії.

Характеристика значень навантажень і впливів, згідно з додатком Е (ДБН В.2.2: 2006) території розміщення громади: вітрове навантаження - 470 Па; снігове навантаження - 1340 Па; товщина стінки ожеледі - 19мм; вітрове навантаження при ожеледі - 260 Па. Характерними особливостями клімату є: значні коливання температур протягом року, місяця, сезону; зливовий характер літніх дощів; часті відлиги взимку, і в зв'язку з цим, нестійкий сніговий покрив; інтенсивне весняне сніготанення.

Стійкий сніговий покрив спостерігається менш ніж в 50% зим. Середня висота снігового покриву - 10 см. Глибина промерзання ґрунту: середня 63 см, максимальна 115 см. Тривалість безморозного періоду - середня 190 днів.

Істотний вплив на клімат міста має річка Самара та її гирла які омивають всю частину міста з північного-сходу на південний-захід. Вся ця сторона міста має заболочені території. Річка створює термічний вплив на прилеглу територію, сприяючи розвитку додаткових висхідних потоків повітря і має ефект утеплення.

У цілому клімат громади характеризується відносно прохолодною зимою і жарким літом. Поєднання недостатнього зволоження з високими температурами в літній період обумовлює сухість повітря, що збільшує дефіцит вологості та випаровуваності (потенціальне можливого випаровування). Тривалість безморозного періоду (періоду вегетації) на території громади близько 187 днів. Показник атмосферного тиску взимку становить біля 1021 гПа, влітку знижується до 1012–1013 гПа.

Відповідно [65] очікувані результати від реалізації положень Стратегії зміни клімату (розпорядження КМУ від 30.05.2024 р. № 483-р Про схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках) – підвищення рівня екологічної безпеки та покращення стану навколишнього природного середовища буде досягнуто шляхом зменшення викидів та скидів забруднюючих речовин. Так, до 2030 року в Україні повинні зменшитися викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел на 22,5 % обсягу викидів, що були у 2015 році. Передбачається, що скиди забруднених стічних вод у водні об'єкти у 2030 році зменшаться до 5 % загального обсягу скидів порівняно з 15,7 % у 2015 році. У сфері водного господарства створюватимуться умови для стимулювання запровадження суб'єктами господарювання автоматизованого обліку забору та використання вод. Утворення відходів буде суттєво зменшено завдяки забезпеченню роздільного збирання, утилізації та їх видалення, а також дотримання вимог екологічної безпеки під час управління ними тощо.

Департаментом екології та природних ресурсів Дніпропетровської обласної державної (військової) адміністрації щоквартально здійснюється інформування

Міндовкілля стосовно виконання визначених пунктів Операційного плану Стратегії зміни клімату. За даними Головного управління статистики у Дніпропетровській області обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у 2023 році склали 385,1 тис. т або зменшились на 46,8 % у порівнянні з базовим 2015 роком (у 2015 році – 723,9 тис. т). У 2023 році викиди діоксиду вуглецю (CO₂) склали 16,3 млн т, або зменшились на 36,3 % у порівнянні з базовим 2015 роком (у 2015 році – 25,6 тис. т). Обсяги утворення відходів у 2023 році склали 131,1 млн т проти 227,1 млн т за 2015 рік (або зменшились на 42,3 %), що пов'язано з виробничою діяльністю гірничо-збагачувальних комбінатів Кривбасу. Крім того, за даними Державного агентства водних ресурсів України скиди забруднених стічних вод у водні об'єкти у 2023 році склали 20,7 % до загального обсягу скидів порівняно з 39 % у 2015 році [65].

Згідно проведеним Дніпропетровським обласним центром з гідрометеорології аналізом даних спостережень метеостанцій області, в останні роки на Дніпропетровщині клімат змінюється. Зміну клімату прийнято характеризувати за допомогою річної температури повітря. Як показали результати аналізу даних спостережень метеостанцій області, за останні 15 років (2006-2021 роки) середня річна температура повітря була вищою за норму на 1-2,5⁰. Кліматичні зміни відбулися і по сезонах року. Весна, як правило, настає на 2 тижні раніше, ніж звичайно, тривалість її в середньому також збільшилася, але наростання тепла на її початку відбувається повільно, часто повертаються холоди та інтенсивні снігопади. За нею іде у більшості випадків жарке, з меншою за норму кількістю опадів літо. Однак у літній період збільшилася кількість меридіональних вторгнень холодного арктичного повітря, що спричиняє зростання інтенсивності таких явищ погоди, як шквали, сильні зливи, град. Але зважаючи на те, що ці явища носять, як правило, локальний характер, то часто метеостанціями не реєструються, або реєструються меншої інтенсивності, ніж в центральній частині цього явища. Потім приходить довга і, зазвичай, доволі тепла осінь. Далі настає коротша ніж раніше, дуже нестійка, як правило, тепліша за норму, з частими відлигами і різкими коливаннями температури повітря зима. На загальному підвищеному температурному фоні зими з температурами повітря близькими або дещо нижчими за норму вже сприймаються людьми, як щось надзвичайне.

Забруднення атмосферного повітря за ступенем хімічної небезпеки для людини посідає перше місце, завдаючи негативних екологічних наслідків і для екосистем, чинить безпосередній вплив на рослинність і фауну, а також на якість води і ґрунту. До забруднюючих речовин, про негативну дію яких на здоров'я людини отримані найбільш переконливі докази, відносяться тверді суспендовані частинки, озон, діоксид азоту, діоксид сірки, оксид вуглецю. Але, на сьогодні у зв'язку із російською агресією та введенням в Україні воєнного стану, проведенням на її території воєнних дій, виконувати будь-які дослідження,

спрямовані на здійснення оцінки ризиків та вразливості населених пунктів до зміни клімату, немає можливості.

Найбільш актуальною проблемою для людства в 21-му сторіччі постає проблема стрімких кліматичних змін. Свою увагу на питанні кліматичних змін фокусують міжнародні та державні установи, усвідомлюючи неминучі зміни в усіх сферах життя людини, зокрема безпеки та господарської діяльності. Можливості впливу органів місцевого врядування на кліматичні зміни полягають у ретельному контролі за змінами обсягів викидів парникових газів та впровадженню заходів щодо запобігання збільшенню таких викидів. Це стосується контролю за викидами підприємств та співпраця з ними в напрямку зменшення забруднення, планувальних рішень щодо зменшення викидів парникових газів від територій та підвищення обізнаності громадян щодо кліматичних змін.

Прогнозні зміни стану клімату та атмосферного повітря, якщо проєкт МПУВ не буде затверджено. У проєкті МПУВ визначено:

Зменшення обсягу викидів парникових газів, зокрема передбачається зменшення викидів звалищного газу за рахунок рекультивації звалищ/полігонів побутових відходів відповідно РПУВ, ліквідації несанкціонованого видалення відходів, зменшення видалення загального обсягу відходів за рахунок їх максимальної утилізації та мінімізації в джерелах утворення.

Контроль забруднення повітря, передбачається: впровадження механізму «забруднювач платить»; моніторинг впливу МВВ (місць видалення відходів) на довкілля.

Сміттєзвалища називають одним з факторів, який спричинює зміну клімату. На них припадає щонайменше п'ята частина світових викидів метану: газу, який в перші 20 років має парникову дію у 80 разів сильнішу, ніж вуглекислий газ. Тому відповідно до Регіонального плану управління відходами в Дніпропетровській області, полігони та звалища, які не відповідають нормам екобезпеки, передбачається рекультивувати. Це сприятиме зменшенню викидів звалищного газу, а отже - метану, від нестаціонарних джерел викиду, що є одним із важливих моментів Паризької кліматичної угоди.

У проєкті МПУВ також передбачається реалізація заходів щодо підвищення рівня суспільної екологічної свідомості населення, екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури в закладах освіти громади, висвітлення в засобах масової інформації питань щодо системи управління відходами, яка передбачає мінімізацію утворення відходів та їх максимальну утилізацію. Тому реалізація запланованих заходів проєкту МПУВ сприяє зменшенню викидів парникових газів у атмосферне повітря у порівнянні із існуючою ситуацією та відповідає Плану заходів щодо виконання Конвенції формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року, затвердженим розпорядження КМУ від 30.05.2024 р. № 483-р Про

схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках.

Водні ресурси

Згідно гідрологічного районування території України, територія громади відноситься до Зони недостатньої водності (Сіверськодонецько-Дніпровська область недостатньої водності). Місто Самар розташоване на берегах річки Самара. Довжина річки Самара (притока р. Дніпро) - 311 км, площа басейну 22660 км². Похил річки 0,33 м/км. Долина трапецієподібна, асиметрична, на окремих ділянках неявно виражена, її ширина зростає від 2,5-3 до 12 км. Пригирлова ділянка Самари затоплена водами водосховища — озера Самарська Затока. Заплава двостороння, переважна ширина 3-4 км (максимальна 6 км), є стариці. Живлення переважно снігове; замерзає в грудні, скресає у березні. Мінералізація води Самари висока - в середньому за багаторіччя становить: весняна повінь - 1750 мг/дм³; літньо-осіння межень - 2135 мг/дм³; зимова межень - 2447 мг/дм³ [72]. Використовується для водопостачання і зрошення. Споруджено чимало ставків (у верхній течії).

В орогідрографічному відношенні територія громади розташована у районі Посамар'я (сточища річки Самари, лівої притоки Дніпра). Місцевість являє собою рівнину з пагорбами, яка покрояна глибокими ярами та балками.

Підземні води території області сформовані в Дніпровсько–Донецькому та Причорноморському артезіанському басейнах та гідрогеологічна провінції складчастої області Українського щита. Дніпровсько–донецький артезіанський басейн один з найбільших артезіанських прісних басейнів на Україні. Причорноморський артезіанський басейн з великою кількістю окремих водомістких горизонтів з великим поширенням солонуватих і солоних вод. Гідрогеологічні умови Українського щита характеризуються безнапірним або слабонапірним водоносним горизонтом, який загалом не перевищує 3 л/с. Питомий дебіт свердловин у середньому 0,03–0,1 л/с, іноді досягає 3–5 л/с.

В населеному пункті наявне централізоване водопостачання та водовідведення. Питання водопостачання та водовідведення є першочерговими для громади. Постійно виконуються ремонтно-монтажні роботи в системах централізованого водопостачання та водовідведення. Зони санітарної охорони джерел питного водопостачання в населених пунктах громади утримуються у відповідності до вимог чинного законодавства.

Для надання послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення споживачам м. Самар ТОВ «КОМСІТІ» експлуатує наступні об'єкти (табл. 2.1):

Таблиця 2.1 – Об'єкти централізованого водопостачання та водовідведення м. Самар (ТОВ «КОМСІТІ»)

№	Назва підрозділу/об'єкту	Адреса підрозділу	Опис процесу, який відбувається на підрозділі
1	Офіс (юридична адреса)	м. Самар, вул. Цокура Олексія, 1	Фактичне місцезнаходження і юридична адреса підприємства, адміністративно-управлінська діяльність
2	Водопровідна насосна станція №3 м. Самар	м. Самар, вул. Гідності, 118	Головна водопровідна насосна станція, яка постачає питну воду споживачам м. Самар та Самарівського р-ну (с-ще Меліоративне, с. Орлівщина, с-ще Черкаське, с-ще Зарічне)
3	Очисні споруди водовідведення м. Самар	Дніпропетровська обл., Дніпровський р-н, м. Підгородне (за межами населеного пункту), комплекс будівель та споруд №15 (територіально знаходяться на території Підгородненської територіальної громади)	Очисні споруди водовідведення м. Самар, які очищують господарсько-побутові стічні води від населення та юридичних осіб м. Самар. На ОСВ є мулові майданчики, на яких зневоднюється відходи мулу після очищення стічних вод, а потім зберігаються зневоднені відходи мулу (19 08 05, Шлами від оброблення міських стічних вод) та піску (19 08 02, Відходи від знепісочування) очисних споруд.
4	Каналізаційна насосна станція №1	м. Самар, вул. Паланочна, 22-В	Каналізаційна насосна станція, яка приймає і перекачує стічні води центральної частини м. Самар на головну насосну станцію.
5	Каналізаційна насосна станція №2	м. Самар, вул. Куцівська, 18-В	Головна каналізаційна насосна станція, яка приймає і перекачує стічні води м. Самар на очисні споруди водовідведення.
6	Каналізаційна насосна станція №3	м. Самар, провул. Холодноярської бригади, 22-Д	Каналізаційна насосна станція, яка приймає і перекачує стічні води з окремого району м. Самар на очисні споруди водовідведення.
7	Каналізаційна насосна станція №5	м. Самар, вул. Волонтерська, 21-В	Каналізаційна насосна станція, яка приймає стічні води з окремого району м. Самар і перекачує їх на іншу насосну станцію.
8	Каналізаційна насосна станція №6	м. Самар, вул. Барикадна, 5-В	Каналізаційна насосна станція, яка приймає стічні води з окремого району

			м. Самар і перекачує їх на іншу насосну станцію.
9	Каналізаційна насосна станція №7	м. Самар, вул. Гідності, 124-В	Каналізаційна насосна станція, яка приймає стічні води з окремого району м. Самар і перекачує їх на іншу насосну станцію.
10	Каналізаційна насосна станція №8	м. Самар, вул. Спаська, 4-В	Каналізаційна насосна станція, яка приймає стічні води з окремого району м. Самар і перекачує їх в головний каналізаційний колектор.
11	Каналізаційна насосна станція №9	м. Самар, вул. Гетьманська, 251-В	Каналізаційна насосна станція, яка приймає стічні води з окремого району м. Самар і перекачує їх на іншу насосну станцію.
12	Каналізаційна насосна станція №11	м. Самар, вул. Космонавтів, 30-В	Каналізаційна насосна станція, яка приймає стічні води з окремого району м. Самар і перекачує їх на іншу насосну станцію.
13	Каналізаційна насосна станція №12	м. Самар, вул. Спаська, 9-Г	Каналізаційна насосна станція, яка приймає стічні води з окремого району м. Самар і перекачує їх в головний каналізаційний колектор.
14	Дільниця автотранспорту	м. Самар, вул. Привокзальна, 76-А	Гараж для стоянки і обслуговування автотранспорту.

ТОВ «КОМСІТІ» є виконавцем послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в м. Самар відповідно до рішення виконавчого комітету Новомосковської (Самарівської) міської ради від 13.06.2023 р. за № 342/0/6-23 «Про визначення виконавця послуг з централізованого водопостачання та водовідведення на території міста Новомосковськ (Самар)», а також є виконавцем послуги з вивезення побутових відходів на території м. Самар, відповідно рішення виконавчого комітету Новомосковської (Самарівської) міської ради від 11.08.2020 р. за № 435/0/6-20 «Про визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на території міста Новомосковськ».

В м. Самар наявні резервні свердловини (децентралізовані свердловини): вул. Паланочна, 3; вул.Паланочна, 5; вул. Гетьманська, 41; вул. В. Ковалівка,10; вул. Гетьманська, 5; вул. Гетьманська, 15; вул. Гетьманська, 41; вул. Гетьманська, 55; вул. Українська, 11 - за фізико- хімічними показниками проба води у яких не відповідає вимогам наказу МОЗ від 22.04.2022 р. Також наявні децентралізовані скважини (вул. Гетьманська, 25) - за фізико- хімічними показниками проба води у яких відповідає вимогам наказу МОЗ від 22.04.2022 р. За бактеріологічними

показниками проби води з децентралізованих свердловин відповідають санітарно-гігієнічним вимогам [72].

В межах територіальної громади м. Самар проектна потужність підприємства по постачанню питної води становить 9 125,00 тис. м³/рік та по очищенню стічних вод – 9125,00 тис. м³/рік. За 2024 р. для споживачів м. Самар фактичний об'єм постачання питної води становив 2470,8 тис м³/рік, фактичний об'єм очищених стічних вод становив 1558,9 тис м³/рік.

Рідкі побутові відходи знешкоджуються на очисних спорудах промбубутової каналізації (Дніпропетровський р-н, Підгороднєцька міська рада, комплекс споруд № 15 (400 м до населеного пункту м. Самар, р-н Кулебівка вул. Крайня), куди частково надходять по системі водовідведення, а частково вивозяться із приватної забудови асенізаційним транспортом. Очисні споруди потребують на даний час реконструкції. Біля очисних споруд (400 м до населеного пункту м. Самар, р-н Кулебівка вул. Крайня) розташовані мулові майданчики (МВВ №202/18), де виділяють відходи - залишки, одержані в процесі вилучення піску (відходи піску), відходи знезараження та (або) очищення вод стічних (відходи мулу очисних споруд). Обсяг відходів - 34,605 т/добу (12630,9 т/рік). МВВ відкрите, заглиблене у землю, змашаного типу (площа - 3,6688 га; 113,7688 га із С33).

Загальна протяжність ливневої мережі, що обслуговує підприємство КП «Рідне місто» СМР – 6 782 м.п., кількість колодязів – 84 шт., кількість дощоприймачів – 162 шт. Ливнева мережа пролягає по наступним вулицям: - вул. Калнишевського, вул. Олексія Цокура, вул. Шевченко, вул. Куцівська, вул. Гавриїла Зелінського, вул. Українська, вул. Паланкова, вул. Гетьманська, вул. Гідності, площа Героїв, вул. Лікарняна, вул. Велика Ковалівка.

Утримання зливної каналізації на території м. Самар здійснює КП «Рідне місто» СМР, зокрема здійснює ремонт ливневих колодязів та приймачів, заміну та ремонт решіток ливневих приймачів, очищення ливневих колодязів, відновлення та введення в експлуатацію "загублених" колодязів.

Згідно з ДБН В.1.1-24-2009 досліджувана територія громади відноситься до сезонно підтоплюваної.

Прогнозні зміни, якщо проєкт МПУВ території не буде затверджений. Відсутні негативні зміни, у МПУВ (відповідно РПУВ) передбачені заходи щодо створення інфраструктури для управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд, зокрема заходи:

- захід 4.1 - дослідження кількості утворення та оброблення осаду стічних вод;

- захід 4.2 - проведення наукового дослідження утилізації осадів стічних вод від комунальних очисних споруд;

- захід 4.3 - запровадження технологічних прийомів обробки та утилізації осадів;

- захід 4.4 - розроблення та реалізація плану утилізації осадів, що накопичені на мулових майданчиках очисних споруд;
- захід 4.5 - нейтралізація забруднення від вигрібних ям.

Все це сприятиме зменшенню негативного впливу вигрібних ям, осадів стічних вод на стан довкілля.

Земельні ресурси

Потенціал земельного фонду Дніпропетровської області характеризується високою родючістю. Домінують чорноземні ґрунти різних підтипів (звичайні та південні), родів (еродовані, лучні, засолені, солонцюваті, осолоділі), видів (глибокі, середньо– і малоглибокі; середньо–, малогумусові і слабогумусові; слабо–, середньо– і сильносолонцюваті; слабо–, середньо– і сильноеродовані), різновидів (за механічним складом переважно середньо–, важкосуглинисті та легкоглинисті), розрядів (сформовані переважно на лесах та лесових суглинках, місцями на червоно–бурих глинах і суглинках, сіро–зелених мергелястих і темно–сірих сланцюватих глинах, піщаних і супіщаних породах, на елювії масивно–кристалічних порід тощо).

У межах Дніпропетровської області чорноземи звичайні повнопрофільні, що залягають на плоскорівнинних просторах. На території Новомосковської МТГ переважають: чорноземи звичайні малогумусні глибокі; чорноземи звичайні малогумусні неглибокі; лучно-болотні на делювіальних та алювіальних відкладах (лучно-болотні солонцюваті ґрунти) (рис. 2.2). Реакція ґрунтового розчину чорноземних та лучночорноземних ґрунтів – нейтральна або слабколужна, солонцюватих ґрунтів – середньолужна, солонців – лужна.

Лучні ґрунти на делювіальних та алювіальних відкладах

- Лучні та чорноземно-лучні ґрунти
- Лучні та чорноземно-лучні поверхнево-солонцюваті ґрунти
- Лучні та чорноземно-лучні глибоко-солонцюваті ґрунти

Лучно-болотні, болотні. Торфовища

- Лучно-болотні ґрунти на делювіальних та алювіальних відкладах
- Лучно-болотні солонцюваті ґрунти

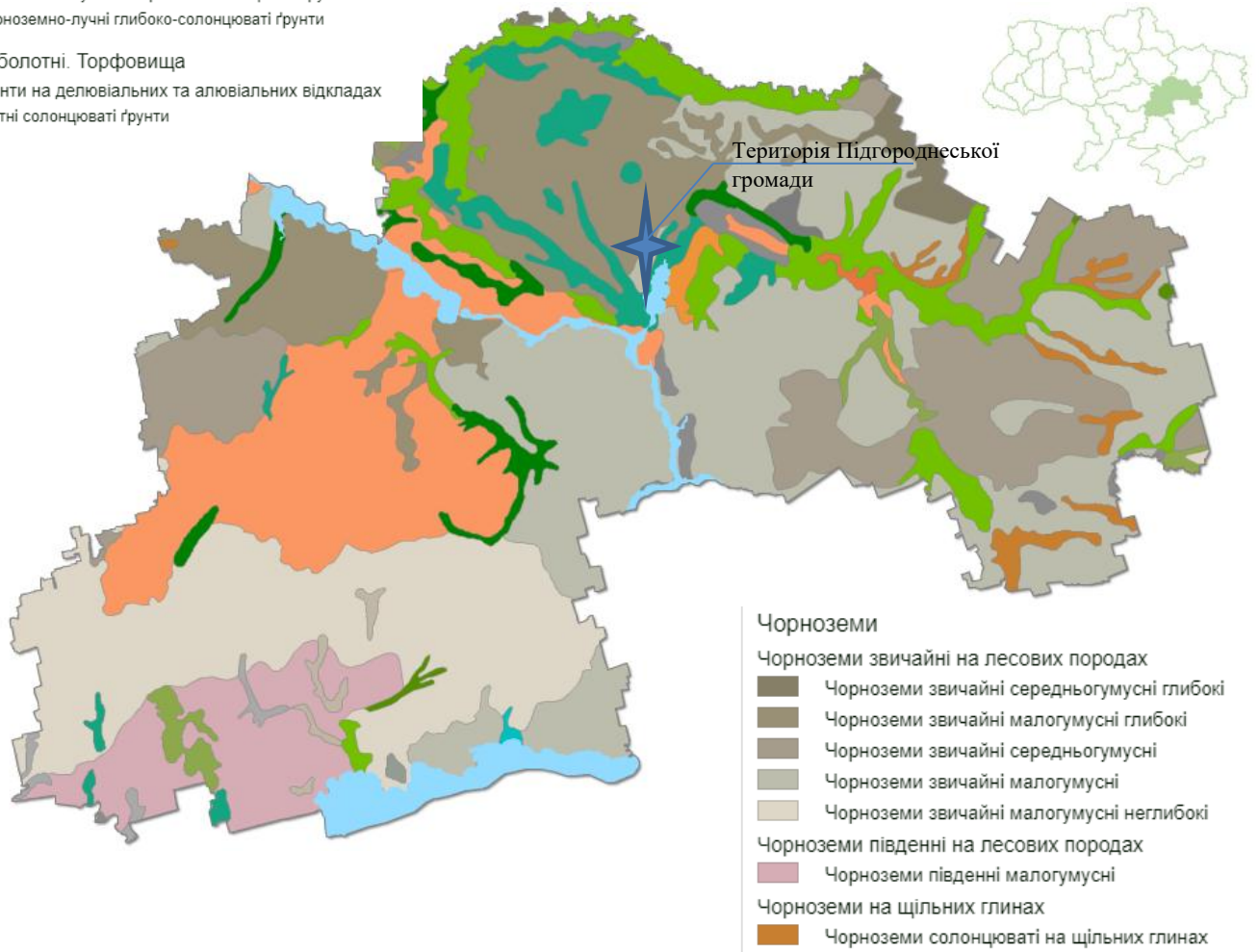

Рис. 2.2 – Ґрунти Дніпропетровської області

Базуючись на даних про ґрунтовий покрив прилеглих масивів, охоплених ґрунтовою зйомкою [72], з урахуванням відображеного на топокартах рельєфу та з використанням фотопланів було складено умовну екстраполяційну карту ґрунтового покриття території міста. Здійснено обстеження території населеного пункту для уточнення ґрунтових контурів.

В такий спосіб на території міста Самар виділені наступні агровиробничі групи ґрунтів:

- Лучно-чорноземні ґрунти та їх слабосолонцюваті і слабоосолоділі відміни середньосуглинкові (шифр агровиробничої групи 121д);
- Лучні ґрунти та їх слабосолонцюваті і слабоосолоділі відміни середньосуглинкові (шифр агровиробничої групи 133д);
- Лучні, чорноземно-лучні і каштаново-лучні несолонцюваті і слабосолонцюваті засолені середньосуглинкові ґрунти (шифр агровиробничої групи 134д);
- Лучно-болотні, мулуватоболотні і торфуватоболотні неосушені ґрунти (шифр агровиробничої групи 141);

– сучасні руслові відклади (піски) (шифр агровиробничої групи 219).

В ході виконання інженерно-геологічних вишукувань на вибірних ділянках м. Самар [72] з'ясовано, що на більшості території населеного пункту геологічний розріз до глибини 25,0 м є супіщаним, глинистим, піщаним відкладеннями четвертинного віку, які залягають на відкладеннях палеогену. З денної поверхні корінні відкладення перекриті сучасними насипними і ґрунто-рослинними ґрунтами. Негативним чинником є збільшення кількості деградованих земель під впливом природних і антропогенних чинників. У межах м. Самар виділені наступні ІГЕ [59]:

Насипні ґрунти - представлені сумішшю супісків, пісків, ґрунтово-рослинного шару, темно-сірими, чорними, твердими (в сврд. № 2 в підшві шару пластичні), з включеннями будівельного сміття (уламки та крихта червоної цегли, бите скло та ін.) вмістом до 5-15%. Перекривають ділянку практично повсюдно (відсутні в сврд. № 3). Потужність становить 1.2-2.0 м;

Сучасні відкладення

Ґрунто-рослинні ґрунти. Супіски чорні, від твердих до пластичних, з корінням трав'яної рослинності. Залягають під насипними ґрунтами практично повсюдно (відсутні в сврд. № 2). Потужність становить 0.3-0.7 м.

Четвертинні відкладення

Супіски від темно-сірих до чорних, пластичні, з болотним запахом, мулисті. Розповсюджені практично повсюдно (відсутні в сврд. № 5), потужність становить 1.3-1.9 м.

Глини темно-сірі до чорних, напівтверді, з прошарками пісків дрібних, з бурими плямами озалізнення, з залишками коріння рослин. Розповсюджені практично повсюдно (відсутні в сврд. № 3). Потужність становить 1.3-1.5 м.

Піски кварцові, бурувато-жовті до жовто-сірих (в покрівлі темно-сірі), дрібні, однорідні, насичені водою, рідко з прошарками супісків пластичних. Поширені повсюдно потужністю 1.2-2.5 м.

Піски кварцові, жовто-бурі до охристо-бурих, різнозернисті (від середніх до крупних), неоднорідні, насичені водою, рідко з тонкими прошарками суглинків, з включенням гравію і гальки кварцу. Розповсюджені повсюдно, потужність змінюється від 2.6 м до 4.2 м.

Верхньопалеогенові відкладення

Глини глауконітові (за номенклатурою супіски), зеленувато-сірі, пластичні, запісковані. Поширення повсюдне, потужність становить 6.5-6.7 м.

Глини глауконітові (за номенклатурою суглинки), зеленувато-сірі, темно-зелені, тверді, запісковані. Максимально розкрита потужність шару становить 9.6 м.

Разом з тим, ґрунти Дніпропетровської області легко піддаються механічному руйнуванню внаслідок ерозії та дефляції (рис. 2.3). Відсоток еродованих та ерозійно небезпечних земель на території Новомосковської МТГ

коливається в межах 20-30% від загальної площі, що пов'язано з розораністю земель.

Дослідження проб ґрунту (місця відбору проб - м. Самар, полігон ТПВ, вул. Академіка Жлуктенка; м. Самар, полігон ТПВ, ГОВ Інноваційні Екотехнології України, вул. Польова) [72] дозволили встановити, що за заявленими показниками проби ґрунтів відповідають вимогам ДСанПіН «Планування та забудова населених пунктів».

Рис. 2.3 – Деградація ґрунтів Дніпропетровської області

Поширеність небезпечних екзогенних геологічних процесів - зсувів, є незначними на даній території (<https://geomap.land.kiev.ua/geotech-1.html>), у той час як дана територія, схильна до значного підтоплення (<https://geomap.land.kiev.ua/geotech-2.html>).

Прогнозні зміни, якщо проєкт МПУВ не буде затверджений. Якщо не будуть запроваджені новітні технології у сфері управління відходами, буде відбуватися подальше забруднення ґрунтів, разом з цим можливе і забруднення підземних вод. Тому одним із важливих напрямків, зазначених у проєкті МПУВ є поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки, що включає заходи щодо охорони земель, у тому числі: формування екологічної

свідомості населення (з метою зменшення несанкціонованого видалення відходів та зменшення видалення змішаних відходів), ліквідація звалищ відходів, що не відповідають нормам екобезпеки. Це сприятиме зменшенню техногенного навантаження на прилеглі земельні ресурси.

Природно-заповідний фонд та екологічна мережа

Станом на 01.01.2023 мережа територій та об'єктів природно-заповідного фонду Дніпропетровської області складає 182 об'єктів, загальною площею 100,7 тис. га, що становить 3,14 % від площі області. Із них 32 об'єкта – загальнодержавного значення на площі 36,6 тис. га 150 – місцевого значення на площі 64,08 тис. га.

З північного заходу та заходу територія міста Самар межує із Ландшафтним заказником місцевого значення «Мар'яно-Кулебівський» та Ландшафтним заказником місцевого значення «Отченашкові наділи»; з півдня і південного сходу - межує із Регіональним ландшафтним парком «Самарські плавні»; з півночі та північного сходу - межує із Ландшафтним заказником загальнодержавного значення «Межиріччя».

Таким чином, відповідно (<https://pzf.land.kiev.ua/pzf-obl-4.html>) територія громади межує із об'єктами ПЗФ (рис. 2.4):

- Ландшафтним заказником місцевого значення «Отченашкові наділи», площа 400 га, дата створення 19.12.1995 р. (розпорядження Дніпропетровської ОДА № 5);

- Ландшафтним заказником місцевого значення «Мар'яно-Кулебівський», площа 1456 га, дата створення 03.02.2012 р. (рішення Дніпропетровської облради № 247);

- Регіональним ландшафтним парком «Самарські плавні», площа 2800,7 га, дата створення 03.02.2012 р. (рішення Дніпропетровської облради № 247);

- Ландшафтним заказником загальнодержавного значення «Межиріччя», площа 2756,16 га, дата створення 27.07.2016 р. (Указ Президента України № 312/216).

Територія м. Самар з південної, східної та північної сторони межує із об'єктом Смарагдової мережі (відповідно даних <https://emerald.eea.europa.eu/>, рис. 2.5) - Samarskyi Lis (SiteCode: UA0000212), area: 38 003,00 ha, dataset year: 2024.

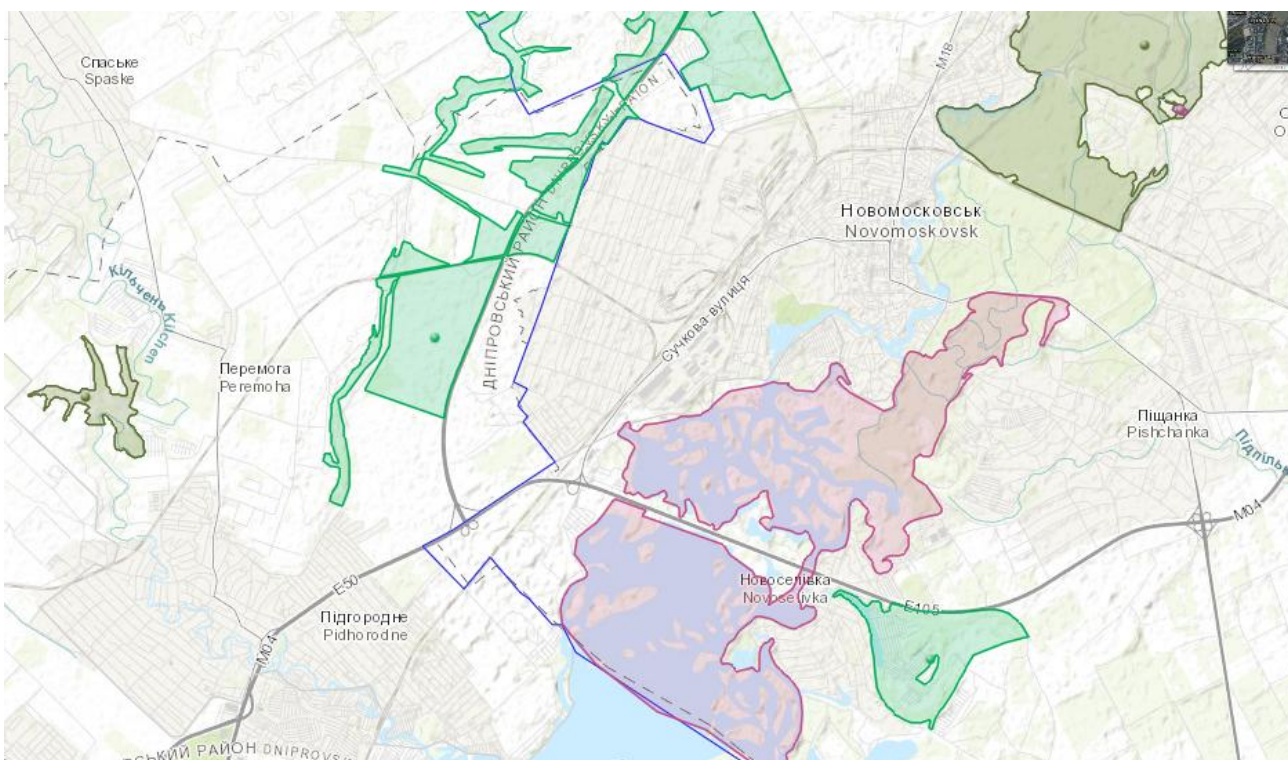

Рис. 2.4 – Об'єкти ПЗФ на території Новомосковської МТГ

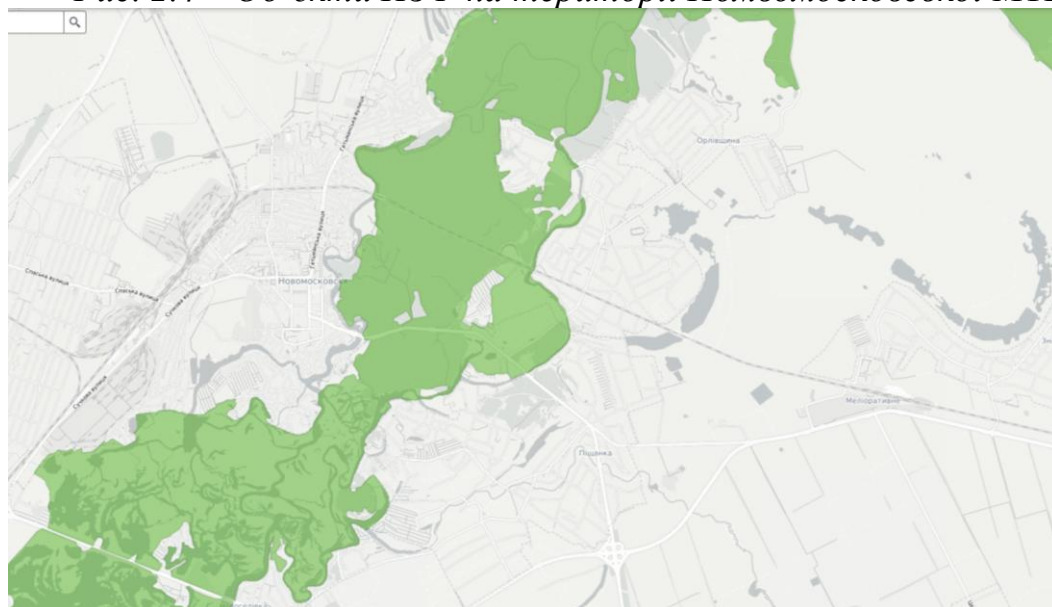

Рис. 2.5 – Об'єкти Смарагдової мережі на території Новомосковської МТГ

Загальний показник заповідності в громаді, як і загалом в області, є нижчим за європейський (12-15%). Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України № 443-р від 21.04.2021 р. «Про затвердження Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року» необхідно забезпечити збільшення площі заповідних територій на 3 %, за рахунок створення нових або розширення площ вже існуючих територій та

об'єктів ПЗФ. Це особливо важливо, враховуючи високий рівень розораності території України та подальший курс на інтенсивне сільське господарство, що загрожує стійкому існуванню природних екосистем на територіях місцевих громад.

Прогнозні зміни, якщо проєкт МПУВ не буде затверджений. Проєкт МПУВ не передбачає негативного впливу на об'єкти ПЗФ, Смарагдової мережі, навпаки, лівідація несанкціонованих звалищ відходів, формування екологічної свідомості населення сприятиме зменшенню антропогенного впливу на дані об'єкти.

Рослинний та тваринний світ

Відповідно лісотипологічному районуванню України, територія Новомосковської МТГ розташована у межах Східно-Європейської рівнини, сухі ліси, де трапляються сухі байрачні берестово-пакленові діброви.

На території області зареєстровано 356 видів адвентивних судинних рослин. Це складає 19,5 % від загальної кількості видів рослин. Частина їх є інвазійними видами, які добре пристосувалися до місцевих умов, є постійними у складі природних рослинних угруповань, а, іноді і заміщують домінантні види у цих угрупованнях. Значна інвазійна здатність даних видів становить загрозу аборигенному фіторізноманіттю, негативно впливає на здоров'я населення. На території Новомосковської МТГ переважають трав'янисті рослини, чагарники та листяні дерева.

Територія Новомосковської МТГ знаходяться в підзоні різнотравнотипчаково-ковилового степу. Для підзони різнотравно-типчаково-ковилогостепу є характерним переважання видів злакових (пристосованих до умов сухого степового клімату): ковила пірчаста ковила волосиста типчак (вівсяниця), тонконіг вузьколистий, стоколос безостий, пирій повзучий та значна участь різнотрав'я. У межах підзони типчаковоковилового степу зменшується частка різнотрав'я. Але антропогенний фактор змінив природний розвиток степу. Майже вся територія міжріч (крім долинних та балкових схилів) розорана та представлена агроценозами із системою полезахисних лісосмуг. Типова різнотравно-типчаково-ковилова рослинність залишилась тільки на схилах балок, у перелісках, де ґрунти мало придатні під рілля.

За останнє сторіччя становище природної рослинності різко погіршилося – залишки степових зональних та інших типів рослинності були деградовані. В останні два десятиріччя ділянки степової рослинності менше страждають від випасу, що дає можливість відновлення ковилових угруповань, підвищення фіторізноманіття, у тому числі рідкісних та зникаючих видів.

Відповідно зоографічного районування України території Новомосковської МТГ розташована у степовій провінції, понтійському округу, Азово-Чорноморському районі, а саме - Західна степова (Приазовська) ділянка. Фауна хребетних нараховує 384 види тварин. З лісовими ландшафтами пов'язані 47 %

видів, із гідроценозами – 37 %, із степовими та польовими – 17 %, із населеними пунктами – 6 % видів тварин. Теріофауна включає 62 види (Булахов, Пахомов, 2006 р.). У степових системах домінуюче положення займають мишоподібні гризуни, ховрах сірий, сліпак звичайний, заєць сірий, лисиця звичайна. У заплавлених лісах – численний кріт європейський, бурозубка звичайна, вовк, ласка, куниця, кабан дикий. Фауна амфібій степу налічує 10 видів (Булахов та ін. 2007), найхарактерніші серед яких – часничниця звичайна (*Pelobates fuscus*), р опуха зелена (*Bufo viridis*), жаба озерна (*Rana ridibunda*) та інші. У межах степового Придніпров'я також знайдено 11 видів рептилій (Булахов та ін. 2007).

На території Дніпропетровської області зустрічаються 132 види тварин, занесених до Червоної книги України, з них круглих черв'яків – 1, кільчастих черв'яків – 2, членистоногих – 66, хордових – 63. Також зустрічаються 29 видів тварин, що занесені до додатків Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори та перебувають під загрозою зникнення (CITES); 241 види тварин, занесені до додатків Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Бернської конвенції); 96 види, занесені до додатків Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин (Боннської конвенції, CMS); 52 видів, що охороняються відповідно до Угоди про збереження афро-євразійських мігруючих водноболотних птахів (AEWA); 7 видів, що охороняються відповідно до Угоди про збереження популяцій європейських кажанів (EUROBATS).

Згідно з картою ареалів поширення тваринного світу України територія громади розташована на території, де біотопи докорінно змінені людиною. Відповідно карти (<https://geomap.land.kiev.ua/animals-1.html>) на даній території переважають:

Ссавці

Їжак вухатий (*Hemichinus auritus*)
Хом'ячок сірий (*Cricetulus migratorius*)
Сліпачок звичайний (*Ellobius tancrei*)
Сліпак білозубий (*Nannospalax leucodon*)
Сліпак звичайний (*Spalax microphthalmus*)
Сліпак піщаний (*Spalax arenarius*)
Тушканчик великий (*Allactaga jaculus*)
Ємуранчик Фальцфейна (*Scirtopoda telum falzfeini*)
Ховрах малий (*Spermophilus pygmaeus*)
Ховрах крапчастий (*Spermophilus suslicus*)
Бабак (*Marmota bobak*)
Кріль дикий (*Oryctolagus cuniculus*)
Тхір степовий (*Mustela eversmanni*)
Перегузня (*Vormela peregusna*)
Корсак (*Vulpes corsac*)

Птахи

Орел степовий (*Aquila rapax*)
Лунь степовий (*Circus macro urus*)
Боривітер степовий (*Falco naumanni*)
Журавель степовий (*Anthropoides virgo*)
Дрохва (*Otis tarda*)
Хохітва (*Tetrax tetrax*)
Лежень (*Burhinus oedienemus*)
Дерихвіст степовий (*Glareola nordmanni*)
Дерихвіст лучний (*Glareola pratincola*)
Сиворакша (*Coracias garrulus*)
Бджолоїдка (*Merops api aster*)
Жайворонок малий (*Calandrella cinerea*)
Жайворонок сірий (*Calandrella rufescens*)
Жайворонок степовий (*Melanocorypha calandra*)

Плазуни

Полоз жовточеревий (*Coluber caspius*)
Полоз Панасів (*Elapse sauromates*)
Гадюка степова (*Vipera renardi*)

Земноводні

Часничниця звичайна (*Pelobates fuscus*)

Степова фауна, мабуть більше ніж будь-яка інша, зазнала змін. Степи майже повністю були розорені, а значить ареали деяких степових тварин значно зменшились, або повністю ліквідовані. Разом з тим, внаслідок зміни ландшафтних умов, окремі степові види, як то: заєць-русак, хом'як, ховрахи, сіра куріпка, перепел, степовий лунь розширили свій ареал.

Лісозахисні смуги створили нові умови для заселення, стали містками для розселення тваринного світу.

Річки, озера і болота мають досить багату фауну. Значні зміни в фауні водоймищ сталися в зв'язку з будівництвом водосховищ, каналів, зрошувальних систем, ставків. Основним видом риби в ставках є короп, тобто напівдомашня форма сазана. Є також карась, линь, судак. Найбільш поширені у водоймищах лящ, щука, судак, сом, плітка, окунь, синець та інші.

Основні проблемні питання у сфері охорони використання та відтворення тваринного світу на території громади: браконьєрство на суходолі та на воді; пошкодження місць проживання тварин; збіднення екосистем. Фактична лісистість на території громади, як і загалом у області, є недостатньою, а тому потребує збільшення.

Прогнозні зміни, якщо проєкт МПУВ не буде затверджений. Реалізація МПУВ не призводить до зміни кількісних та якісних показників флори й фауни, а також рослинного покриву та оселищ на суміжних територіях, не відбуваються

зміни, виснаження й деградації рослинних угруповань, а також ландшафтів. Важливо зменшувати антропогенний вплив людини на флору та фауну, особливо у їх природних екосистемах, тому зменшення видалення відходів, їх впливу на природні екосистеми, що передбачається у МПУВ, є важливою складовою подальшого розвитку громади.

Матеріальні активи, об'єкти культурної спадщини

У Дніпропетровській області взято на облік 2515 пам'яток культурної спадщини (91 – щойно виявлений об'єкт). До Державного реєстру нерухомих пам'яток України внесено 2472 пам'ятки культурної спадщини (2012 рік – 125), у тому числі 36 національного значення.

Пам'ятки архітектури національного значення Новомосковської МТГ включають:

- комплекс Свято-Троїцького собору. Архітектурний комплекс складається з двох дерев'яних споруд: Свято-Троїцького собору (1775/1780), ох. №151; дзвіниці Свято-Троїцького собору (XIX ст.), ох. №1081;

- комплекс пам'яток Пустельно-Миколаївський Самарський монастир, розташований на східній околиці м. Самар, за міською межею, на березі тогочасного русла р. Самари.

На території громади унікальною пам'яткою козацької доби Самар-Новоселиці є дерев'яний Свято-Троїцький собор, будівництво якого розпочалось ще у 1775 році за наказом кошового Петра Калнишевського. Архітектором храму був зодчий з Слобожанщини Яким Погрібняк. Собор міста Самар став прообразом храму в однойменному романі визначного українського письменника Олеса Гончара.

Пам'ятки архітектури та містобудування місцевого значення Новомосковської МТГ включають:

- забудова вул. Шевченка (поч. XX ст), вул. Шевченка, 2, 3, 4, ох. №166;
- торговельний ряд, вул. Шевченка, 2;
- житловий будинок, вул. Шевченка, 4;
- будівля крамниці, вул. Шевченка, 3;
- забудова кварталу (1930-1950 рр.), ох. №162;
- житловий будинок, вул. Сучкова, 15, ох. №163;
- житловий будинок, пл. Героїв, 10, ох. №164;
- житловий будинок, вул. Гетьманська, 31, ох. №165;
- навчальний корпус Новомосковського кооперативного коледжу економіки і права, ох. №167.

Відповідно до статті 17 Закону України «Про охорону культурної спадщини», всі пам'ятки археології є державною власністю. Тому пріоритетним напрямком є запобігання порушення законодавства по охороні культурної спадщини та здійснення комплексу заходів для захисту пам'яток.

Прогнозні зміни, якщо проєкт МПУВ не буде затверджений. МПУВ не буде мати вплив на стан об'єктів культурної спадщини. Якщо під час проведення будь-яких робіт виявлено знахідку археологічного або історичного характеру (уламків посуду, кісток, знарядь праці, зброї і т.д.), то згідно ст. 36 Закону України «Про охорону культурної спадщини», виконавець робіт зобов'язаний зупинити їх подальше ведення і протягом однієї доби повідомити про це відповідний орган охорони культурної спадщини, на території якого проводяться земляні роботи.

Управління відходами

На даний час ситуація у сфері управління відходами в Новомосковській МТГ потребує покращення, як і загалом у Дніпропетровській області та Україні. Відповідно РПУВ об'єм відходів, що утворюються у м. Самар складає 36,0564 тис. м³ на рік (дані 2018 року), з них обсяг відходів I-III класу небезпеки (клас небезпеки відходів до 2023 року) складає 88,9 т (0, 46% від загального обсягу відходів). Утворення відходів на 1 кв. км. території м. Самар відповідно РПУВ у середньому складає 1,0 тис. т, при чому 2,5 т відходів I-III класу небезпеки. Утворення відходів на 1 особу – 0,51 т відходів, з них 1,3 кг відходів I-III класу небезпеки.

Характеристика управління відходами на території громади за видами станом на 2024 рік:

- фактичний обсяг утворених побутових відходів – 73,5 тис.м³, які були видалені за межами громади;
- небезпечні відходи: від населення обсяг утворення склав близько 0,629 тис. т (дані щодо управління даними відходами відсутні), від промисловості – 0,078 тис. т (відновлено близько 65%);
- відходи промисловості орієнтовно складають 12,076 тис. т (останні дані – 2022 рік), з них відновлено близько 25%;
- біовідходи – 9,908 тис. м³, основна маса їх була видалена за межами громади;
- відходи упаковки – 12,351 тис. м³, більша частина потрапила в загальний обсяг побутових відходів;
- відходи електричного та електронного обладнання – 0,427 тис.т;
- медичні відходи – 0,184 тис. т, з них 0,177 тис. т склали побутові відходи;
- осад стічних вод від комунальних очисних споруд – 12,631 тис.т.

Зальний обсяг побутових відходів, що теоретично утворюється у м. Самар складає 20202,18 т/рік, з них 16166,74 т/рік можуть бути повторно використані (включаючи біовідходи). Об'єм ресурсоцінних компонентів побутових відходів, що збираються роздільним методом (полімери, папір, скло) складає близько 43,01 тис. м³ на рік.

ТОВ «КОМСІТІ» надає послуги з вивезення побутових відходів з території міста Самар від населення та юридичних осіб. За фактичними даними, вивіз побутових відходів за 2024 р. склав 64688,27 м³, великогабаритних відходів 5880,75 м³ та будівельних відходів 2940,38 м³ у 2024 р. (дані ТОВ «КОМСІТІ»).

У місті Самар встановлені всього 485 контейнерів для збору побутових відходів, а саме:

- металеві контейнери об'ємом 1,1 м³ – 380 шт. (населення – 354 шт., юридичні особи 26 шт.);
- пластикові контейнери об'ємом 1,1 м³ – 78 шт. (юридичні особи – 78 шт.);
- металеві контейнери об'ємом 0,75 м³ – 27 шт. (населення – 26 шт., юридичні – 1 шт.).

На території громади наявні 66 діючих майданчиків для збору побутових відходів, які розміщені за наступними адресами: вул. Волонтерська, 2; вул. Волонтерська, 4; вул. Волонтерська, 10; вул. Паланочна, 35; вул. Гетьманська, 50; вул. Гетьманська, 42; вул. Паланочна, 25; вул. Паланочна, 23; вул. Паланочна, 19; вул. Гідності, 6; вул. Паланочна, 13; вул. Українська, 1; вул. Гетьманська, 26; вул. Гетьманська, 25; вул. Українська, 7; вул. Гетьманська, 15; вул. Шевченко, 23; пров. Козацький, 7; вул. Калнишевського, 22; вул. Калнишевського, 18; вул. Олексія Цокура, 22; вул. Олексія Цокура, 28; вул. Олексія Цокура, 8; вул. Кущівська, 4; вул. Шевченко, 45; вул. Шевченко, 25; пл. Героїв, 8; пл. Героїв, 14; вул. Зелінського, 10; вул. Калнишевського, 2-Гідності, 23; вул. Гетьманська, 35; вул. Гетьманська, 37; вул. Гетьманська, 41; вул. Велика Ковалівка, 10; вул. Велика Ковалівка, 12; вул. Велика Ковалівка, 28; вул. Гетьманська, 43; вул. Гетьманська, 48; вул. Гетьманська, 49; вул. Гетьманська, 53; вул. Гетьманська, 55; вул. Зіни Білої, 1; вул. Зіни Білої, 4; вул. Гідності, 66; вул. Олександра Мітягіна, 25; вул. Гетьманська, 236; вул. Гетьманська, 245; вул. Гідності, 122; вул. Гідності, 126; вул. В.Залізничників 4; вул. Ковальова, 12; вул. Ковальова, 7; вул. Заводська, 188; вул. Спаська, 9А; вул. Космонавтів, 1; вул. Космонавтів, 2; вул. Космонавтів, 3; вул. Спаська, 8Г, вул. Північна, 27; вул. Шевченко, 10; вул. Г. Зелінського, 44; вул. Паланочна, 41; вул. Заводська, 188А; вул. Центральна, 26; вул. Зіни Білої, 156; вул. Олександра Мітягіна, 61.

На даний час на території Новомосковської МТГ для збору змішаних ПВ використовується 7 спеціалізованих машин – 2 MAN HIDRO-МАК SCK-22 (об'єм бункера 22 м³), 1 VOLVO HIDRO-МАК SCK-21 (об'єм бункера 20 м³), 1 МАЗ 6902С5 (об'єм бункера 24 м³), 1 МАЗ 6904С2-010 (об'єм бункера 17 м³), 2 МАЗ СБМ 302/1 (об'єм бункера 10 м³).

Вивезення побутових відходів здійснюється згідно затвердженого графіку:

- багатоквартирні будинки з майданчиків для збору ПВ - щоденно.
- будинки приватного сектору - один раз на тиждень.

Фактично побутові відходи передавалися на видалення за межами громади. ТОВ «КОМСІТІ» виконує роль збирача/перевізника відходів та не має власних

полігонів оброблення побутових відходів. ТОВ «КОМСІТІ» на теперішній час має укладені договори з двома полігонами оброблення відходів для вивозу та видалення відходів з громади, а саме: КП «Затишне місто» ПМР, м. Павлоград, вул. Шевченко, 63; КП «Еко Дніпро», Дніпропетровська обл., Новоолександрівська ТГ, комплекс будівель та споруд №11.

Працівники КП «Рідне місто» СМР здійснюють вивезення сміття з 19 місць накопичення відходів, де сміття знаходиться поза межами контейнерів. Локації розташовані за наступними адресами:

- 1) вул. Гавриїла Зелінського, 44
- 2) пров. Гавриїла Зелінського, 4
- 3) вул. Калнишевського, 22
- 4) вул. Кущівська, 4
- 5) вул. Олексія Цокура, 20
- 6) вул. Паланкова 8,
- 7) вул. Паланкова, 23,
- 8) вул. Паланкова, 25,
- 9) вул. Паланкова, 31
- 10) біля Молодіжного острова
- 11) вул. Волонтерська 2,
- 12) вул. Волонтерська, 6
- 13) вул. Велика Ковалівка 6,
- 14) вул. Велика Ковалівка, 12
- 15) пл. Героїв 8,
- 16) пл. Героїв, 14
- 17) вул. Шевченка, 8,
- 18) вул. Шевченка, 9
- 19) вул. Зінаїди Білої, 2

За 2024 р. загальний обсяг вивезеного сміття склав 10 073 м³ побутових відходів.

Регіональним планом визначено, що територія Новомосковської МТГ відноситься до Самарівського кластеру (кластер УВ 5). На території УВ 5 передбачається, що полігон, що обслуговує місто Самар, стане регіональним полігоном для ОУ 5. Наявні полігони, що відповідають вимогам, працюють до вичерпання потужності. У той же час на території міста Самар відсутній діючий полігон ПВ. Сміттєзвалище, яке знаходиться біля меж міста відповідно до рішення сесії Новомосковської міської ради №1062 від 25.03.2014 р. закрито з 01.05.2014р. для прийому побутових відходів та згідно розпорядження голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації від 17.07.2015р. №Р-417/0/3-15 затверджено робочий проект «Рекультивация міського звалища побутових відходів м. Новомосковськ – будівництво» та проект рекультивации сміттєзвалища

реалізовувався департаментом житлово-комунального господарства та будівництва Дніпропетровської обласної державної адміністрації.

Відповідно РПУВ у м. Самар передбачено будівництво сортувальної станції для роздільно зібраних побутових відходів (плановий рік введення в експлуатацію об'єкту – 2026 рік, загальна кошторисна вартість будівництва – 24 589 тис. грн.), будівництво сортувального заводу для змішаних побутових відходів (проектна потужність – 45,8 тис. т/рік, плановий рік введення в експлуатацію об'єкту – 2030 рік, загальна кошторисна вартість будівництва – 272 668 тис. грн.), будівництво компостувальної установки для зелених відходів (проектна потужність – 2,2 тис. т/рік, плановий рік введення в експлуатацію об'єкту – 2029 рік, загальна кошторисна вартість будівництва – 6212 тис. грн.).

Прогнозні зміни, якщо проєкт МПУВ не буде затверджений. Накопичення обсягів відходів без належного їх утримання у місцях видалення відходів, відсутність дієвої системи вилучення вторинних вторинних ресурсів та сучасного підприємства з переробки ПВ, утворення стихійних звалищ створює ризики негативного впливу на здоров'я населення. Виникає нагальна потреба удосконалення роботи у напрямку організації вторинної переробки відходів. У той же час при вилученні даних фракцій можливо отримувати додатковий дохід та зменшувати техногенне навантаження на місця видалення відходів. Тому у проєкті МПУВ визначені заходи підвищення екологічної свідомості населення щодо роздільного збору відходів. Також у проєкті МПУВ передбачено заходи щодо впровадження системи роздільного збору відходів, створення відповідного інфраструктурного забезпечення для розвитку ринку вторсировини; забезпечення системи екологічно безпечного видалення невідсортованих залишків відходів; зменшення обсягу утворення ПВ; заходи щодо розробки системи управління небезпечними відходами; організації системи управління медичними відходами; встановлення інфраструктурного забезпечення для управління великогабаритними та будівельними відходами; розробки системи управління електроприладами; розробки системи управління відпрацьованими транспортними засобами; розробки системи управління органічними відходами тощо.

Характеристика почного стану довкілля

На території громади фактори (об'єкти оброблення відходів) які спричиняють загрозу стану флори, фауни, надр, клімату, ландшафту, матеріальних активів та об'єктів культурної спадщини, згідно реєстру місць видалення відходів у Дніпропетровській області <https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/EKOLOGIA/MVV-REESTR-20-08-2021.pdf>, включають:

- Шламонакопичувач газоочистки флюсової дільниці ПАТ “Інтерпайп Новомосковський трубний завод”, м. Самар, вул. Сучкова, 115 (МВВ №143/15), розташоване на території підприємства в західній частині міста Самар,

віддаленість від населеного пункту – 1,500 км, діюче (категорія екологічної небезпеки – В), відкрите, заглиблене в землю, обсяг - 75 тис. т; площа: 2,37 га, 8,42 га із СЗЗ. Відходи - шлам газоочисних споруд.

- Шламонакопичувач ставка-відстійника ПАТ “Інтерпайп Новомосковський трубний завод”, м. Самар, вул. Сучкова, 115 (МВВ №145/15), розташоване на території житлового масиву Животилівка в західній частині м. Самар, віддаленість від населеного пункту – 0050 км, обмежене з східної частини житловим районом, а з південно-східної частини-солонцями, діюче (категорія екологічної небезпеки – В), відкрите поверхнєве, обсяг - 180 тис. т; площа: 8,65 га, 15,5261 га із СЗЗ. Відходи - шлам від очищення вод стічних неспецифічних промислових.

У значній близькості до м. Самар (0,56 км на північний схід від мкр. Кулебівка, поблизу траси Харків-Сімферополь) розташований полігон ТПВ на території Підгородненської МТГ (полігон для переробки ТПВ ТОВ “ЕКОЛОГІЯ УКРАЇНА”). Даний полігон внесено в реєстр МВВ 152/15 (дата останньої ревізії - 152/20 29.12.2020 р.) та внесено в існуючі об’єкти оброблення та утилізації відходів РПУВ (додаток 8), рис. 2.4). Обсяг видалених відходів на даному полігоні 2499,48 тис. т. Відповідно паспорту МВВ (№152/15) площа полігону - 7,4 га / 8,5 га / 21,5 га, відкрите заглиблене в землю. Рівень заповнення полігону побутовими відходами – 27%. СЗЗ витримана.

Тому на даний час можливі два варіанти розміщення полігону для кластеру УВ 5:

1) виділення нової земельної ділянки (включаючи розгляд варіанту ділянки рекультивованого полігону);

2) полігон ТПВ на території Підгородненської МТГ (полігон для переробки ТПВ ТОВ “ЕКОЛОГІЯ УКРАЇНА”) після приведення його до всіх норм законодавства розглядати як регіональний для УВ 5.

Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.1) розміри земельних ділянок під полігони ТПВ складають 0,02-0,05 га на 1000 т ТПВ за рік. Таким чином мінімальна площа полігону для м.Самар складає 1 га. Доцільність будівництва полігону визначається тільки за умови забезпечення вивезення ТПВ для всього кластеру (УВ 5), що потребує відповідного міжмуніципального співробітництва у сфері управління відходами між територіальними громадами.

Враховуючи рекомендації РПУВ, необхідними складовими експлуатації полігону ТПВ на території кластеру ОВ 5:

- висновок ОВД полігону для переробки ТПВ;
- дозвіл на оброблення відходів згідно чинного законодавства;
- постійний пострпроектний моніторинг впливу полігону на довкілля (згідно висновку ОВД);

- проект рекультивації полігону ТПВ, а також інші документи згідно чинного законодавства, щодо відповідності полігону для переробки ТПВ нормам екобезпеки.

Згідно переліку ліцензіатів з управління небезпечними відходами на території Дніпропетровської області наявно 2 підприємства, що мають ліцензію на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами (відходи мінеральних масел, не придатні для використання за призначенням): - АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПОКРОВСЬКИЙ ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ" (Дніпропетровська обл., місто Покров, вулиця ЦЕНТРАЛЬНА, будинок 11); - ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ НАУКОВО-ВИРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ "НІКОС (Дніпропетровська обл., місто Самар, вул. Джонсона Бориса, будинок 1).

Здоров'я населення

Кількість населення м. Самар станом на 01.01.2024 р. складає 66 527 осіб. На протязі останніх років чисельність населення в місті Самар різко зменшується. Так, показник смертності по місту має тенденцію до збільшення та залишається на достатньо високому рівні. Народжуваність за останні роки продовжує зменшуватися. Середня тривалість життя по місту складає за останні роки жінки – 60-70 роки, чоловіки 58-60 років. Загальне зменшення чисельності населення у 2024 році складало 20 осіб на 1000 осіб. Основні демографічні тенденції в громаді типові для країни під час воєнного часу: міграція, зменшення кількості чоловіків та старіння. У червні 2025 року на обліку Управління соціального захисту населення Самарівської міської ради знаходиться 1802 сім'ї ВПО. Динаміка чисельності населення за останні 10 років відображена на рис. 2.6.

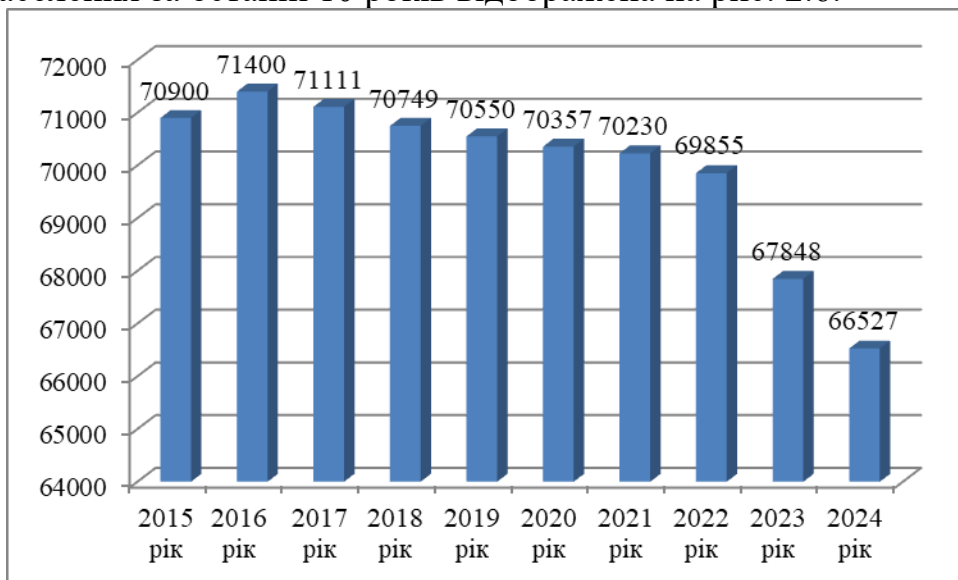

Рис. 2.6 – Динаміка чисельності населення Новомосковської МТГ, осіб

Місто Самар займає 6 місце за чисельністю населення серед 13 міст Дніпропетровської області. Поступово чисельність населення міста зменшується

за рахунок природного руху (смертність перевищує народжуваність) та міграційних процесів. Проте, основним фактором (понад 80%) втрат чисельності населення Самар є перевищення кількості померлих над числом народжених (таблиця 2.2)

Таблиця 2.2- Кількість наявного населення м. Самар на 12.12.2024 [72]

Населений пункт	Чоловіки							
	всього	0-6	7-14	15-17	18-26	27-59	60-89	90+
м. Самар	27508	1060	2696	1142	2593	14276	5691	50
	Жінки							
	33600	1003	2479	1043	2632	15826	10442	175

Для статевої структури населення міста залишається характерною стабільна перевага жінок. На кінець 2024 року їх кількість на 6,0923 тис. (або на 18%) більше, ніж чоловіків. На кожну тисячу жінок – 819 чоловіків.

Медицина статистика свідчить, що по місту Самар за даними останніх років захворюваність всього населення залишається високою, а саме:

- показників захворюваності населення на серцево-судинні та судинно-мозкові хвороби, високий рівень смертності від серцево-судинних захворювань;
- високий рівень захворюваності на онкологічні хвороби, створення умов ранньої діагностики для зниження рівня смертності;
- високий рівень захворюваності на цукровий та нецукровий діабет;
- високий рівень нарко- та алкозалежних осіб.

Необхідно зазначити, що захворюваність населення міста не перевищує середньообласні показники захворюваності населення області [59].

Більшість факторів, які впливають на демографічну ситуацію в громаді, формуються на загальнодержавному рівні і залежать від фінансово-економічного стану та добробуту населення. Подолання фінансової кризи та поліпшення економічного стану населення, що в свою чергу призведе до досягнення сталого демографічного розвитку, є тривалим і складним процесом.

Показники захворюваності населення і смертності залежать від великої кількості факторів – соціальних, економічних і, не в останню чергу, екологічних. Одним з факторів, який впливає на здоров'я та тривалість життя населення є екологічний, а саме стан повітря, води, ґрунту, особливості клімату. Тому питання збереження населення, в тому числі запобігання негативного впливу на нього факторів навколишнього середовища, **знаходиться на постійному контролі керівництва Самарівської міської ради.** Всі завдання проєкту МПУВ направлені на створення екологічно привабливого та комфортного середовища проживання для мешканців, сприятливе для екологічного бізнесу (ринку вторресурсів) та цікаве для туристів, у тому числі на підвищення рівня екологічної безпеки території, підвищення рівня суспільної екологічної свідомості, удосконалення місцевої екологічної політики, які в кінці кінців

відображаються на покращенні добробуту населення та як наслідок – покращення демографічної ситуації та здоров'я населення.

Прогнозні зміни, якщо проєкт МПУВ не буде затверджений.

У випадку, якщо МПУВ не буде затверджено, показники стану здоров'я населення та рівні захворюваності залишаться без змін. У той же час реалізація заходів проєкту ДДП покращити систему управління з відходами, що в кінечному випадку позитивно вплине на стан довкілля та здоров'я населення.

Соціальний ризик реалізації заходів проєкту МПУВ визначається як ризик для групи людей, на яку може вплинути впровадження об'єкта господарської діяльності з урахуванням особливостей природно-техногенної системи.

Значення соціального ризику (R_s), для оцінювання, розраховується за формулою [49]:

$$R_s = CR_a \cdot V \cdot (N/T) \cdot (1 - N_p) \quad 2.1$$

де: $CR_a = 1 \cdot 10^{-6}$ – прийнятий канцерогенний ризик комбінованої дії декількох канцерогенних речовин, забруднюючих атмосферу;

V_u – уразливість території від прояву забруднення атмосферного повітря, $V_u = 0,48$ часток;

N = кількість населення м. Самар;

$T = 70$ років – середня тривалість життя, (визначається для даного регіону або приймається 70 років);

N_p = – коефіцієнт, що визначається відношенням кількості додаткових робочих місць до чисельності населення.

Класифікація рівнів соціального ризику представлена у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 - Класифікація рівнів соціального ризику

№	Рівень ризику	Ризик протягом життя
1	Неприйнятний для професійних контингентів і населення	Більший ніж 10^{-3}
2	Прийнятний для професійних контингентів і неприйнятний для населення	10^{-3} - 10^{-4}
3	Умовно прийнятний	10^{-4} - 10^{-6}
4	Прийнятний	Менший ніж 10^{-6}

Розрахований соціальний ризик без реалізації заходів МПУВ (становить $7,50 \cdot 10^{-5}$ одиниць та характеризується як умовно прийнятний.

Розрахований соціальний ризик від реалізації заходів МПУВ (зокрема від реалізації заходів розділу 2. Управління побутовими відходами) становить $6,80 \cdot 10^{-7}$ одиниць та характеризується як прийнятний.

Попередні висновки

1. Реалізація цілей проєкту МПУВ сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин та зменшенню впливу на клімат, у тому числі парникових газів. Для цього у проєкті МПУВ визначені наступні завдання: зменшення негативного впливу техногенно забруднених територій; заходи, пов'язані з

зменшенням видалення відходів та максимальної їх утилізації, розвитку ринку вторсировини (включає технічне забезпечення роздільного збору та вивезення тільки невідсортованих залишків ПВ тощо); екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури та популяризація мінімізації утворення відходів та максимальної їх утилізації опосередковано сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення (зменшення видалення відходів). Це сприятиме зменшенню викидів звалищного газу, а отже - метану, від нестаціонарних джерел викиду, що є одним із важливих моментів Паризької кліматичної угоди. Реалізація запланованих заходів проєкту МПУВ сприяє зменшенню викидів звалищного газу (парникових газів) у атмосферне повітря у порівнянні із існуючою ситуацією та відповідає Плану заходів щодо виконання Конвенції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року, затвердженим розпорядження КМУ від 30.05.2024 р. № 483-р.

2. На території громади протікають річка Самара. Потрібно відзначити негативні зміни, що відбуваються у річках басейну р. Дніпро даної території, що обумовлено замуленістю, як наслідок - евтрофікацією у теплий період водойм.

Наявність вигрібних ям спричиняють ризики забруднення підземних вод нітритами та нітратами, амоній-іонами. У МПУВ (відповідно РПУВ) передбачені заходи щодо створення інфраструктури для управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд (Розділ 4, завдання 1), зокрема заходи: дослідження кількості утворення та оброблення осаду стічних вод, проведення наукового дослідження утилізації осадів стічних вод від комунальних очисних споруд; запровадження технологічних прийомів обробки та утилізації осадів; розроблення та реалізація плану утилізації осадів, що накопичені на мулових майданчиках очисних споруд; нейтралізація забруднення від вигрібних ям. Все це сприятиме зменшенню негативного впливу вигрібних ям, осадів стічних вод від комунальних очисних споруд на стан довкілля.

3. На території громади, як і загалом у Дніпропетровській області, мають місце процеси, що негативно позначаються на стані ґрунту та зменшують його родючість. Тому одним із важливих напрямків, зазначених у проєкті МПУВ є поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки, що включає заходи щодо охорони земель, у тому числі: формування екологічної свідомості населення (з метою зменшення несанкціонованого видалення відходів), рекультивацію місць видалення відходів на території громади відповідно РПУВ, що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на прилеглі земельні ресурси.

4. На території Новомосковської МТГ виникає нагальна потреба удосконалення роботи у напрямку організації вторинної переробки ПВ. Тому у проєкті МПУВ визначено заходи щодо забезпечення роздільного збирання ПВ та направлення вторинної сировини на переробку, придбання баків, контейнерів для збору ПВ (у тому числі для роздільного сортування ресурсоцінних фракцій

відходів), покращення матеріально-технічного забезпечення сфери управління відходами. У відповідності до РПУВ територія Новомосковської МТГ відноситься до Самарівського кластеру УВ 5. На території УВ 5 передбачається, що полігон, що обслуговує місто Самар, стане регіональним полігоном. Наявні полігони, що відповідають вимогам, працюють до вичерпання потужності. У той же час на території міста Самар відсутній діючий полігон ПВ.

Сміттєзвалище, яке знаходиться біля меж міста відповідно до рішення сесії Новомосковської міської ради №1062 від 25.03.2014 р. закрите з 01.05.2014р. для прийому побутових відходів та згідно розпорядження голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації від 17.07.2015р. №Р-417/0/3-15 затверджено робочий проект «Рекультивация міського звалища побутових відходів м. Новомосковськ – будівництво» та проект рекультивації сміттєзвалища реалізовувався департаментом житлово-комунального господарства та будівництва Дніпропетровської обласної державної адміністрації.

У значній близькості до м. Самар (0,56 км на північний схід від мкр. Кулебівка, поблизу траси Харків-Сімферополь) розташований полігон ТПВ на території Підгородненської МТГ (полігон для переробки ТПВ ТОВ «ЕКОЛОГІЯ УКРАЇНА»). Даний полігон внесено в реєстр МВВ 152/15 (дата останньої ревізії - 152/20 29.12.2020 р.) та внесено в існуючі об'єкти оброблення та утилізації відходів РПУВ, додаток 8). Обсяг видалених відходів на даному полігоні 2499,48 тис. т. Відповідно паспорту МВВ (№152/15) площа полігону - 7,4 га / 8,5 га / 21,5 га, відкрите заглиблене в землю. Рівень заповнення полігону побутовими відходами – 27%. СЗЗ витримана.

Тому на даний час можливі два варіанти розміщення полігону для кластеру УВ 5:

- 1) виділення нової земельної ділянки (включаючи розгляд варіанту ділянки рекультивованого полігону);
- 2) полігон ТПВ на території Підгородненської МТГ (полігон для переробки ТПВ ТОВ «ІННОВАЦІЙНІ ЕКОТЕХНОЛОГІЇ УКРАЇНИ») після приведення його до всіх норм законодавства розглядати як регіональний для УВ 5.

Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.1) розміри земельних ділянок під полігони ТПВ складають 0,02-0,05 га на 1000 т ТПВ за рік. Таким чином мінімальна площа полігону для м.Самар складає 1 га. Доцільність будівництва полігону визначається тільки за умови забезпечення вивезення ТПВ для всього кластеру (УВ 5), що потребує відповідного міжмуніципального співробітництва у сфері управління відходами між територіальними громадами.

Встановлення місця будівництва та умови будівництва визначатимуться згідно відповідного Техніко-економічного обґрунтування.

Відповідно РПУВ у м. Самар передбачено будівництво сортувальної станції для роздільно зібраних побутових відходів, автоматичне та ручне

сортування ресурсоцінних компонентів (плановий рік введення в експлуатацію об'єкту – 2026 рік, загальна кошторисна вартість будівництва – 24 589 тис. грн.). Будівництво даного об'єкту можливий на території рекультивованого полігону (закрите з 01.05.2014 р. для прийому побутових відходів та згідно розпорядження голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації від 17.07.2015р. №Р-417/0/3-15), площа якого складає близько 10 га або виділення нової земельної ділянки. У той же час, враховуючи значну кількість підприємств у сфері управління відходами на території м. Самар (у т.ч. які займаються сортуванням відходів) можливим є розгляд встановлення сортувальної станції на території приватного підприємства, що має відповідний Дозвіл на даний вид діяльності та відповідає всім умовам. Можливим є розгляд системи державно-приватного партнерства.

Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.2) об'єкти сортування та утилізації побутових відходів допускається розміщувати в промислових та комунально-складських зонах населених пунктів та за їх межами або на території полігону ТПВ за умови організації СЗЗ відповідно до вимог санітарного законодавства.

Встановлення місця будівництва та умови будівництва визначатимуться згідно відповідного Техніко-економічного обґрунтування.

Відповідно РПУВ у м. Самар передбачено будівництво сортувального заводу для змішаних побутових відходів (проектна потужність – 45,8 тис. т/рік, плановий рік введення в експлуатацію об'єкту – 2030 рік, загальна кошторисна вартість будівництва – 272 668 тис. грн.). Будівництво даного об'єкту також можливе на території рекультивованого полігону або виділення нової земельної ділянки. Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.2) об'єкти сортування та утилізації побутових відходів допускається розміщувати в промислових та комунально-складських зонах населених пунктів та за їх межами або на території полігону ТПВ за умови організації СЗЗ відповідно до вимог санітарного законодавства. Встановлення місця будівництва та умови будівництва визначатимуться згідно відповідного Техніко-економічного обґрунтування.

Відповідно РПУВ у м. Самар передбачено будівництво компостувальної установки для зелених відходів (проектна потужність – 2,2 тис. т/рік, плановий рік введення в експлуатацію об'єкту – 2029 рік, загальна кошторисна вартість будівництва – 6212 тис. грн.).

На даний час відходи зеленого господарства (квіти, куці, скошена трава) збираються робітниками підприємства, навантажуються на самоскид, та вивозяться на полігон ТОВ «ІННОВАЦІЙНІ ЕКОТЕХНОЛОГІЇ УКРАЇНИ».

Тому будівництво компостувальної установки для зелених відходів можливий: 1) на території рекультивованого полігону; 2) на території на території ТОВ «ІННОВАЦІЙНІ ЕКОТЕХНОЛОГІЇ УКРАЇНИ». Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.2) об'єкти сортування та утилізації побутових відходів допускається розміщувати в промислових та комунально-складських зонах

населених пунктів та за їх межами або на території полігону ТПВ за умови організації СЗЗ відповідно до вимог санітарного законодавства.

Відповідно Національного плану управління відходами до 2033 року у територіальних громадах чисельністю до 100 тис. осіб доцільно здійснювати компостування на спеціалізованих компостних майданчиках, а в невеликих територіальних громадах — компостування в місцях видалення відходів у буртах або “рукавах”. Для цього на асфальтованій ділянці - кагат (мінімальні розміри 5*3 м) вкладаються органічні відходи, які попередньо подрібнюються. Далі в масу відходів додають біопрепарати (мікроорганізми), масу відходів періодично помішують за допомогою вспушувача (насадка на трактор). В результаті отримується компост, який можна використовувати як високоякісне добриво. Необхідне обладнання: подрібнювач, біопрепарати, вспушувач. Встановлення місця будівництва та умови будівництва визначатимуться згідно відповідного Техніко-економічного обґрунтування.

Пункти роздільного збирання побутових відходів. Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.4) на території населеного пункту слід передбачити місця для встановлення пунктів приймання вторинної сировини. Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 пункти приймання від кінцевих споживачів паперу, картону, пластику, скла, відходів упаковки, відпрацьованих батарейок, батарей і акумуляторів, електричного та електронного обладнання та шин у місцях продажу, приватних домогосподарствах, адміністративних, соціальних, громадських, комерційних, розважальних, рекреаційних, туристичних та інших закладах, комунальних пунктах приймання відходів повинні забезпечувати роздільне збирання окремих видів відходів. Площа земельних ділянок для одного пункту приймання вторсировини повинна складати 15-30 м². Необхідна кількість пунктів приймання вторсировини визначається схемою санітарного очищення відповідного населеного пункту. Для узагальнених розрахунків площі земельної ділянки, для організації пункту приймання вторсировини слід приймати 3 м² на 1000 осіб населення, але не меншу 15 м² на одну ділянку пункту приймання вторсировини.

Відповідно, для кількості населення 66527 осіб необхідна площа пунктів приймання вторсировини складає 200 м², що відповідає 7 пунктам роздільного збору відходів.

5. Територія громади межує із об'єктами ПЗФ: Ландшафтним заказником місцевого значення «Отчешкові наділи», площа 400 га, дата створення 19.12.1995 р. (розпорядження Дніпропетровської ОДА № 5); Ландшафтним заказником місцевого значення «Мар'яно-Кулебівський», площа 1456 га, дата створення 03.02.2012 р. (рішення Дніпропетровської облради № 247); Регіональним ландшафтним парком «Самарські плавні», площа 2800,7 га, дата створення 03.02.2012 р. (рішення Дніпропетровської облради № 247); Ландшафтним заказником загальнодержавного значення «Межиріччя», площа 2756,16 га, дата створення 27.07.2016 р. (Указ Президента України № 312/216).

Територія м. Самар з південної, східної та північної сторони межує із об'єктом Смарагдової мережі - Samarskyi Lis (SiteCode: UA0000212), area: 38 003,00 ha, dataset year: 2024. Проєкт МПУВ не передбачає негативного впливу на об'єкти ПЗФ, Смарагдової мережі, а навпаки, рекультивація місць видалення відходів, формування екологічної свідомості населення, зменшення видалення відходів та збільшення їх відновлення, сприятиме зменшенню антропогенного впливу на дані об'єкти.

6. Основними проблемними питаннями у сфері охорони використання та відтворення тваринного світу на території громади є: браконьєрство на суходолі та на воді; пошкодження місць проживання тварин, збіднення екосистем. Фактична лісистість на території громади, як і загалом у області, є недостатньою, а тому потребує збільшення. Важливо зменшувати антропогенний вплив людини на флору та фауну, особливо у їх природних екосистемах, тому зменшення видалення відходів, їх впливу на природні екосистеми, що передбачається у МПУВ, є важливою складовою подальшого розвитку громади.

Одним з факторів, який впливає на здоров'я та тривалість життя населення є екологічний, а саме стан повітря, води, ґрунту, особливості клімату. Всі завдання проєкту МПУВ направлені на створення екологічно привабливого та комфортного середовища проживання для населення, у тому числі на підвищення рівня екологічної безпеки території, рівня суспільної екологічної свідомості, удосконалення місцевої екологічної політики, що в кінці кінців відображається на покращенні добробуту населення та як наслідок – покращення демографічної ситуації та здоров'я населення.

Ключові екологічні проблеми території

На основі аналізу стану компонентів навколишнього середовища, визначені основні екологічні проблеми території Новомосковської МТГ:

- ризики забруднення компонентів довкілля, зокрема ґрунтів, відходами які розміщені на несанкціонованих звалищах та місцях видалення відходів;
- захоронення побутових відходів без попереднього оброблення (сортування та перероблення);
- втрата ресурсів, економічного прибутку громади, внаслідок відсутності збору та переробки вторсировини.

Сильні сторони довкілля громади: наявність екологічних програм та проєктів громади, у тому числі направлених на формування екологічної свідомості населення.

Слабкі сторони довкілля громади: нерозвинутий ринок вторсировини (недостатній збір ресурсоцінних фракцій відходів); ризики забруднення довкілля в районі розміщення місць видалення відходів.

За результатами опитування місцевих жителів та спеціалістів щодо основних складових екологічної ситуації території Новомосковської МТГ виявлено, що основними значущими екологічними проблемами є наступні:

1. захоронення побутових відходів без попереднього оброблення та недоотримання прибутку від втрати вторсировини (вилучення складових відходів придатних для використання в якості вторинної сировини);

2. забруднення довкілля відходами.

Даний проєкт МПУВ враховує пріоритетні екологічні проблеми Новомосковської МТГ, та визначає першочергові напрямки їх вирішення на період 2025-2033 роки з урахуванням: Регіонального плану управління відходами у Дніпропетровській області; Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року; Національного плану управління відходами до 2033 року; Стратегії регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року та проєкту Плану заходів на 2024-2027 роки (другий етап) дії Стратегії, Дніпропетровської обласної комплексної програми (стратегія) екологічної безпеки та запобігання змінам клімату на 2016-2025 роки. Все це актуалізує необхідність впровадження даного проєкту МПУВ.

SWOT-аналіз екологічної ситуації

Аналіз поточного стану навколишнього середовища, в тому числі здоров'я населення, дозволив виявити основні екологічні проблеми (зокрема у сфері управління відходами), що уповільнюють розвиток Новомосковської МТГ. Для визначення найгостріших проблем та реальних можливих шляхів їх вирішення робочою групою з проведення CEO був виконаний SWOT-аналіз екологічної ситуації та виявлення взаємозв'язків між "внутрішніми" (сильні та слабкі сторони) та "зовнішніми" (можливості та загрози) факторами, що мають стратегічне значення для громади (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 - SWOT-аналіз взаємозв'язків між "внутрішніми" (сильні та слабкі сторони) та "зовнішніми" (можливості та загрози) факторами, що мають стратегічне значення для Новомосковської МТГ у сфері управління відходами

Сильні сторони	Слабкі сторони
Високий рівень переробки відходів виробництва. Наявна підприємств, що здійснюють оброблення відпрацьованих нафтопродуктів, наявність ліцензіатів, що здійснюють діяльність у сфері управління небезпечними відходами (ТОВ НВО «НІКОС»).	Незадіяність науково-технічного, виробничого потенціалу регіону для вирішення пріоритетних завдань щодо управління відходами на території громади.
Зацікавленість та максимальна участь керівництва громади у формуванні ефективної системи управління відходами у межах власної компетенції	Неврегульоване нормативно-правове забезпечення стимулювання діяльності у сфері управління відходами, як і загалом на території України. Недостатній рівень стимулювання підприємств впроваджувати екологоорієнтовані заходи.
Значні можливості партнерської взаємодії бізнесу та влади задля покращення стану довкілля в населених пунктах	Наслідки воєнних дій. Недостатнє матеріальне, кадрове, фінансове, інформаційне забезпечення системи управління відходами. Відсутність дієвої системи

	сортування, переробки й утилізації побутових відходів.
Наявність екологічних програм та проєктів громади, у тому числі направлених на формування екологічної свідомості населення. Наявність Програми охорони навколишнього природного середовища м. Новомосковська на 2021-2025 роки, Програми реформування і розвитку житлово – комунального господарства, що передбачає реалізацію проєктів відповідно РПУВ	Відсутність розвинутого ринку вторсировини, як і загалом в Україні та області, механізмів залучення приватних підприємств у дану сферу. Низький рівень охоплення населення громади (як і загалом області) області роздільним твердих побутових відходів збором. Відсутність пунктів роздільного збору відходів.
Наявність технічного забезпечення сфери управління відходами (спецтранспорт, контейнерів та контейнерних майданчиків), значної кількості комунальних підприємств та суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність щодо операцій управління відходами.	Відсутність контейнерного збору ПВ у приватній забудові. Необхідність модернізації матеріального забезпечення сфери управління відходами, зокрема необхідність закупівлі сміттєвозу.
Суспільне усвідомлення невідкладності вирішення проблеми управління побутовими відходами. Високий ступінь інформаційної політики серед населення стосовно управління відходами, в тому числі необхідність сортування відходів	Відсутність розвинутого ринку вторсировини, як і загалом в Україні та області, механізмів залучення приватних підприємств у дану сферу. Низький рівень охоплення населення громади (як і загалом області) області роздільним побутових відходів збором. Відсутність належного громадського контролю за охороною довкілля, у тому числі системою управління відходами
Наявність ТОВ «КОМСІТІ» з відповідним спецтранспортом для виведення побутових відходів. Часткова наявність компостерів (компостних ям) у населення громади	Відсутня централізована система управління біовідходами, які у більшості випадках потрапляють на звалище ТПВ. Наявність несанкціонованих звалищ Відсутність оперативного попередження населення про екологічні загрози.
Наявна система централізованого водовідведення у м. Самар, очистка комунальних стічних вод на очисних спорудах.	Забруднення підземних вод внаслідок відсутності знезараження та своєчасного видалення стічних вод із вигрібних ям (ризик виникнення екологообумовлених захворювань у населення)
Проведення екологічних заходів на території громади щодо питань роздільного збору ПВ	Недостатній рівень інформації щодо обсягів фактичного утворення та подальшого руху відходів за видами. Збір статистичних даних у сфері управління з відходами йде в розріз з європейськими вимогами стосовно планів управління відходами Застарілість методів управління будівельними підприємствами. Непрозорість системи управління відходами будівництва та знесення.

Можливості	Загрози
Використання програмно-цільового методу вирішення проблем у сфері управління відходами. Удосконалення збору статистичної інформації у сфері управління відходами.	Підвищення витрат, пов'язаних з управлінням відходами, відсутність фінансових ресурсів для формування системи управління відходами.
Поступове скорочення обсягів відходів, що розміщуються на полігонах/звалищах. Розвиток ринку вторсировини, збільшення обсягу ресурсоцінних фракцій, вилучених з відходів.	Погіршення екологічної ситуації внаслідок негативного впливу ПВ. Забруднення довкілля через відсутність полігонів, які б відповідали нормам екологічної безпеки та експлуатувалися згідно з вимогами законодавства.
Формування економічних та нормативно-правових засад щодо фінансового, матеріально-технічного, інтелектуального забезпечення вирішення проблеми відходів. Створення ефективної інфраструктури управління відходами.	Відсутність мотивації у суб'єктів господарської діяльності щодо вирішення проблеми відходів через високі витрати на їх переробку або утилізацію. Ріст рівня екологічних і техногенних катастроф внаслідок воєнних дій.
Створення нових робочих місць на запланованих об'єктах інфраструктури. Вилучення ресурсоцінних компонентів з відходів та організація належної інфраструктури їх переробки з отриманням вигод для мешканців громади. Можливості отримання енергії з відходів.	Нестабільність економічної ситуації. Небажання певних категорій населення сортувати побутові відходи.
Модернізація виробничих потужностей промислових підприємств з метою зменшення обсягів утворення відходів	Забруднення довкілля викидами та скидами несанкціонованих звалищ ТПВ, на яких відсутня система захисту довкілля від забруднення, виникнення екологічних ризиків здоров'ю населення, що проживає поруч.
Здешевлення будівельних робіт за рахунок використання вторинних матеріалів з відходів будівництва та знесення.	Вилучення земель задля розміщення відходів будівництва та знесення. Забруднення довкілля небезпечними речовинами, що містяться у відходах будівництва та знесення
Впровадження регіонального / місцевого плану управління відходами. Створення потужностей з переробки побутових відходів. Реалізація заходів РПУВ щодо будівництва об'єктів управління відходами у м. Самар. Підвищення рівня екологічної безпеки громади.	Відсутність механізмів економічного стимулювання для залучення приватних підприємств на ринок вторресурсів
Реалізація та фінансування заходів і проєктів державних цільових та бюджетних програм, таких як Національні програми «Плану відновлення України»	Низька фінансова спроможність населення, яка не дозволяє покривати витрати у сфері управління ПВ, великогабаритними та будівельними відходами
Розвиток ринку вторинної переробки відходів. Можливості отримання додаткового прибутку від використання відходів як вторинних ресурсів.	Відсутність екологічної свідомості населення у питаннях управління відходами, зокрема з небезпечними складниками, а також з ресурсоцінними фракціями, що спричинятиме втрату ресурсів.

Заходи проєкту МПУВ направлені на взаємодію суб'єктів господарювання, населення та влади щодо максимального залучення відновлювальних та вторинних матеріальних і енергетичних ресурсів у господарський обіг громади та регіону загалом, збереження і відновлення якісного та кількісного складу довкілля, узгодження дій суб'єктів управління відходами за різними варіантами їх інтеграції на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях. На основі здійсненого аналізу поточного стану довкілля Новомосковської МТГ, у тому числі здоров'я населення (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, ґрунти, кліматичні фактори, рівня забруднення довкілля та здоров'я населення) та SWOT-аналізу сукупний вплив від реалізації проєкту МПУВ є екологічно допустимим та обґрунтованим.

Реалізація пріоритетних напрямків проєкту МПУВ буде спрямована на покращення екологічних характеристик якості довкілля та передбачає впровадження заходів щодо удосконалення системи управління відходами, що в свою чергу сприяє збереженню природних ресурсів та отриманню додаткового прибутку у громаді (за рахунок залучення вторресурсів у господарський обіг громади), зменшенню забруднення довкілля від місць видалення відходів (за рахунок зменшення їх видалення), формуванню екологічної свідомості населення тощо та буде мати позитивний вплив на стан довкілля.

Вирішення питання зменшення техногенного навантаження на довкілля, створення екологічно безпечних умов для життєзабезпечення населення Новомосковської МТГ потребує спільних зусиль державних та обласних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання, бізнесу, громадськості та мешканців громади.

Громада має значні можливості для покращення екологічної ситуації через залучення інвестицій, розвиток зеленої енергетики, впровадження найкращих доступних технологій та методів управління відходами та міжнародну співпрацю. Проте, існують і серйозні загрози, такі як ризик аварій, кліматичні зміни, економічна нестабільність, воєнний стан в країні, через який громада зазнає ракетних обстрілів об'єктів промисловості, громадської та житлової сфери. Успішне подолання цих викликів потребує комплексного підходу до вирішення питань, що включає у т.ч. забезпечення сталого управління відходами, модернізацію інфраструктури, підвищення екологічної свідомості населення та впровадження новітніх технологій.

У випадку якщо документ державного планування – Місцевий план управління відходами Новомосковської міської територіальної громади Самарівського району Дніпропетровської області до 2033 року не буде затверджено, рівень ризику погіршення екологічної ситуації в громаді та його негативного впливу на здоров'я населення може зрости. Не затвердження МПУВ, може спричинити до того, що залишаться не вирішеними проблеми, які б дозволили знизити ймовірність настання цих ризиків, та забезпечити

поступальний рух у напрямі сталого управління відходами в громаді на засадах збереження та охорони довкілля, а також покращення здоров'я населення. Зокрема:

- низькі тарифи на послуги із захоронення відходів не створюватимуть для суб'єктів господарювання стимулів для їх оброблення та відновлення;
- збільшиться кількість несанкціонованих сміттєзвалищ;
- зростатиме накопичення відходів на існуючих МВВ на території громади через нерозвиненість систем роздільного збирання побутових відходів;
- цілі, пов'язані з упровадженням найкращих доступних технологій у сфері управління побутовими відходами, а також промисловими відходами досягнуті не будуть;
- виникне загроза неможливості виділення коштів державного, обласного, міського бюджету та залучення інвесторів й грантових коштів на реалізацію заходів у сфері управління відходами, у тому числі створення комплексів з переробки, знешкодження та складування побутових відходів, розвиток та розбудову системи відновлення відходів;
- залишиться застаріла матеріально-технічна база підприємств сфери управління відходами та відсутність програм її оновлення і модернізації;
- культура управління відходами населення особливо приватного сектору залишатиметься на низькому рівні;
- зростатиме загроза забруднення навколишнього природного середовища через відсутність контролю і моніторингу параметрів довкілля, не проведення рекультивації.

Незатвердження Місцевого плану управління відходами Новомосковської міської територіальної громади Самарівського району Дніпропетровської області до 2033 року зумовить накопичення екологічних проблем. А з огляду на шкоду, завдану війною, вони можуть утворити кумулятивний ефект і спричинити загрози техногенного характеру. Це може мати негативні наслідки для навколишнього природного середовища та здоров'я населення.

3. ХАРАКТЕРИСТИКУ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Місцевий план управління відходами Новомосковської міської територіальної громади Самарівського району Дніпропетровської області до 2033 року охоплює всю територію громади і визначає місцеву політику у сфері управління відходами, об'єктом якої є територія, що характеризується унікальним набором соціальних, просторових, безпекових, екологічних та економічних особливостей. З огляду на сучасні виклики, які стоять перед громадою (наслідки руйнівного впливу війни, інтегрування положень директив Європейського Союзу в національне законодавство, у тому числі у сфері управління відходами, необхідність впровадження дієвих та ефективних заходів з його виконання на місцевому рівні), цілі і завдання спрямовуватимуться на зменшення шкідливого впливу відходів на довкілля та здоров'я людей, а також на досягнення максимально ефективного використання ресурсів, впровадження найкращих доступних технологій у сфері управління усіма видами відходів, відкриття нових об'єктів оброблення відходів і створення нових робочих місць.

Важливою частиною МПУВ є створення максимальних умов для запобігання утворенню відходів. Загальна інформація про стан довкілля в розрізі його компонентів, умови життєдіяльності населення та стан його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу в результаті реалізації цілей та завдань МПУВ, наведено в розділі 2.

Значним антропогенним чинником в громаді залишається накопичення відходів. Найбільш вразливими компонентами довкілля, які зазнають негативного впливу відходів, є атмосферне повітря, поверхневі та ґрунтові води, ґрунти, а також здоров'я населення. При гіпотетичному «нульовому» сценарії коли не складається або не затверджується МПУВ, ускладнюється питання забезпечення належного санітарного стану, і ця альтернатива веде до погіршення екологічної ситуації, неефективного управління відходами та використання земельних ресурсів, виникнення стихійних звалищ, забруднення водного басейну, погіршення благоустрою в цілому. Розробка та затвердження МПУВ, а також реалізація його заходів, які передбачають подальший розвиток системи роздільного збору побутових відходів, збільшення обсягів їх переробки та утилізації, удосконалення системи управління побутовими відходами буде мати позитивний вплив на стан довкілля з одночасним зменшенням впливу існуючих незмінних факторів: надходження забруднюючих речовин у атмосферне повітря, природні водойми та ґрунти.

Оцінка тенденцій передбачає порівняння основних екологічних параметрів та

показників за останні роки. СЕО охоплює аналіз ймовірного впливу на стан довкілля, умови життєдіяльності та здоров'я населення в результаті впровадження проєкту МПУВ.

Територія громади, яка ймовірно зазнає впливу внаслідок реалізації проєкту МПУВ включає: території, де буде удосконалена система управління відходами; території поблизу місць розташування полігонів/звалищ побутових відходів (у тому числі рекультивованих), місць розміщення об'єктів інфраструктури системи управління відходами.

Місцевий план управління відходами охоплює всі види діяльності у сфері управління відходами на території Новомосковської міської територіальної громади. У відповідності до РПУВ територія Новомосковської МТГ відноситься до Самарівського кластеру, де передбачено наступні об'єкти оброблення відходів (рис. 3.1):

- у м. Самар - регіональний полігон для ТПВ із інженерними засобами захисту довкілля (проектна потужність – 38 тис. т/рік, плановий рік введення в експлуатацію об'єкту – 2029 рік, загальна кошторисна вартість будівництва – 120 015 тис. грн.). Відповідно РПУВ передбачається, що полігон, що обслуговує місто Самар, стане регіональним полігоном. Наявні полігони, що відповідають вимогам, працюють до вичерпання потужності;

- у м. Самар - сортувальна станція для роздільно зібраних побутових відходів, автоматичне та ручне сортування ресурсоцінних компонентів (плановий рік введення в експлуатацію об'єкту – 2026 рік, загальна кошторисна вартість будівництва – 24 589 тис. грн.);

- у м. Самар – сортувальний завод для змішаних побутових відходів, автоматичне та ручне сортування компонентів (проектна потужність – 45,8 тис. т/рік, плановий рік введення в експлуатацію об'єкту – 2030 рік, загальна кошторисна вартість будівництва – 272 668 тис. грн.);

- у м. Самар – компостувальна установка для зелених відходів (проектна потужність – 2,2 тис. т/рік, плановий рік введення в експлуатацію об'єкту – 2029 рік, загальна кошторисна вартість будівництва – 6212 тис. грн.);

- у Магдалинівському районі – станція перевантаження відходів (проектна потужність – 8 тис. т/рік, плановий рік введення в експлуатацію об'єкту – 2029 рік, загальна кошторисна вартість будівництва – 22 207 тис. грн.).

Рис. 3.1 - Карта запланованої інфраструктури оброблення, відновлення та видалення побутових відходів відповідно РПУВ

Розміщення об'єктів управління відходами передбачається з урахуванням всіх вимог екологічного законодавства (процедури ОВД відповідно ст.2 та ст. 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (за необхідності), Дозволу на викиди від стаціонарних джерел викидів, Дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів тощо). Враховуючи рекомендації РПУВ, необхідними складовими експлуатації полігону ТПВ на території кластеру ОВ 5: висновок ОВД полігону для переробки ТПВ; дозвіл на оброблення відходів згідно чинного законодавства; постійний пострпроектний моніторинг впливу полігону на довкілля (згідно висновку ОВД); проект рекультивації полігону ТПВ, а також інші документи згідно чинного законодавства, щодо відповідності полігону для переробки ТПВ нормам екобезпеки.

Реалізація МПУВ сприятиме покращенню стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на території громади. Водночас, на територіях в зоні впливу нових об'єктів інфраструктури системи управління відходами можливі додаткові впливи на довкілля, які будуть оцінюватися при підготовці окремих проєктів із включенням відповідних заходів щодо попередження, мінімізації та компенсації негативного впливу.

У межах МПУВ визначено завдання, що першочергово стосуються територій та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля у сфері управління відходами внаслідок забруднення атмосферного повітря, поверхневих та підземних вод, ґрунтів, знищення зелених насаджень, лісів та негативного впливу на стан здоров'я населення. МПУВ передбачається рекультивація місць

розміщення відходів (полігонів, звалищ), які не відповідають встановленим вимогам законодавства із здійсненням контролю і моніторингу параметрів навколишнього природного середовища, з усуненням можливих негативних впливів місць розміщення побутових відходів на здоров'я людей та навколишнє природне середовище. Це сукупно зменшить навантаження на екологічний стан цих територій.

Відповідно до Регіонального плану управління відходами в Дніпропетровській області, МВВ що не відповідають нормам екобезпеки, передбачається рекультивувати до 2030 року. На МВВ повинен здійснюватися постійний екологічний моніторинг. Передбачається постійний (щоквартальний) контроль та після рекультивації – щорічний контроль.

Для запобігання та зменшення негативного впливу відходів, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд, об'єктів незавершеного будівництва, об'єктів благоустрою внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків на навколишнє природне середовище та здоров'я людини МПУВ передбачається комплекс заходів, направлених на створення інфраструктури для управління даними видами відходів. Також у проєкті МПУВ визначено заходи із упровадження систем, заходів із управління відходами, що біологічно розкладаються та відходами зелених насаджень, зокрема їх роздільного збору та компостування. Реалізація такого комплексу заходів направлена на зниження негативних наслідків утворення та поводження з даними відходами.

У проєкті МПУВ передбачені заходи, спрямовані на формування повної комплексної системи управління усіма потоками відходів у громаді. Це дозволить оперативно реагувати на негативні зміни, забезпечити підтримання комфортних та безпечних умов життя населення на всій території Новомосковської міської територіальної громади.

Заходи проєкту МПУВ, орієнтовані на формування екологічної культури та підвищення екологічної свідомості населення й суб'єктів господарювання у сфері управління відходами, що в свою чергу сприятиме поліпшенню стану довкілля та умов життєдіяльності населення громади. Загальний стан навколишнього природного середовища та здоров'я населення при реалізації МПУВ не зазнають негативного впливу. Стан та якість довкілля прогнозується на теперішньому рівні з динамікою покращення та підвищення рівня життя населення з одночасним зменшенням існуючих факторів впливу (надходження забруднюючих речовин у атмосферне повітря, природні водойми та ґрунти). Разом з тим, в межах окремих територій, які на цей момент пов'язані з існуючими об'єктами управління відходами та/або будуть такими в майбутньому будуть відбуватись більш значимі впливи та зміни. Створення нових об'єктів управління відходами може призвести до збільшення антропогенного навантаження на цих територіях по окремих компонентах довкілля або їх сукупності, проте в допустимих межах. Отже, є певні

території та конкретні місця, на яких відбудуться зміни внаслідок реалізації запланованих заходів. Доцільно розглядати потенційний вплив та наслідки реалізації проекту МПУВ саме на цих територіях. Тому достатньо виявити екологічні проблеми та можливі ризики для навколишнього середовища та здоров'я населення, пов'язані з реалізацією проекту МПУВ.

За нульовим варіантом без змін (без впровадження МПУВ) подальший стабільний розвиток населених пунктів громади є проблематичним, і ця альтернатива веде до погіршення екологічної ситуації, неефективного використання земельних ресурсів, погіршення соціально-економічного розвитку громади в цілому. Зокрема, сумарний екологічний збиток складе більш ніж 4,5 млн. грн., недоотриманий прибуток від реалізації вторсировини – 12214,2 тис. грн. на 1 етапі, 15545,3 тис. грн. на 2 етапі реалізації МПУВ щорічно, ризик для здоров'я населення від забруднення довкілля, зокрема під час горіння відходів по діяким речовинам (діоксини, NO) у 7 і більше разів порівняно з нормативним. Прийняття даного МПУВ спричинить довгостроковий позитивний вплив на природне середовище та здоров'я населення у Новомосковській МТГ.

Вплив МПУВ на викиди парникових газів.

Відповідно РПУВ для кластеру УВ 5 передбачено (2030 рік) у м. Самар - регіональний полігон для ТПВ із інженерними засобами захисту довкілля (проектна потужність – 38 тис. т/рік, плановий рік введення в експлуатацію об'єкту – 2029 рік, загальна кошторисна вартість будівництва – 120 015 тис. грн.). Відповідно РПУВ передбачається, що полігон, що обслуговує місто Самар, стане регіональним полігоном. Наявні полігони, що відповідають вимогам, працюють до вичерпання потужності. На даний час можливі два варіанти розміщення полігону для кластеру УВ 5:

3) виділення нової земельної ділянки (включаючи розгляд варіанту ділянки рекультивованого полігону);

4) полігон ТПВ на території Підгородненської МТГ (полігон для переробки ТПВ ТОВ «ІННОВАЦІЙНІ ЕКОТЕХНОЛОГІЇ УКРАЇНИ») після приведення його до всіх норм законодавства розглядати як регіональний для УВ 5.

Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.1) розміри земельних ділянок під полігони ТПВ складають 0,02-0,05 га на 1000 т ТПВ за рік. Таким чином мінімальна площа полігону для м.Самар складає 1 га. Доцільність будівництва полігону визначається тільки за умови забезпечення вивезення ТПВ для всього кластеру (УВ 5), що потребує відповідного міжмуніципального співробітництва у сфері управління відходами між територіальними громадами.

Встановлення місця будівництва та умови будівництва визначатимуться згідно відповідного Техніко-економічного обґрунтування.

Система управління відходами передбачає діяльність, що пов'язана з викидами парникових газів. Основними з напрямів такої діяльності можуть бути:

- захоронення побутових та інших відходів на полігонах;
- біологічне оброблення відходів;
- утилізація відходів з використанням їх енергетичного потенціалу (в якості твердого палива);
- термічне знешкодження відходів (ветеринарні, медичні).

Як правило, викиди метану з полігонів є найбільшим джерелом викидів парникових газів в сфері управління відходами. При захороненні побутових та інших відходів на полігонах і звалищах відбувається анаеробне розкладання біовідходів і окремих інших відходів органічного походження (наприклад папір, текстиль). При цьому утворюється так званий полігонний біогаз, який у своєму складі містить парникові гази. Застосування технологічних рішень із роздільного збирання відходів, сортування та компостування зменшує вклад полігонів на викиди парникових газів.

Таким чином при захороненні побутових та інших відходів утворюється наступні парникові гази: діоксид вуглецю (CO_2), метан (CH_4), закис азоту (N_2O). Методології визначення обсягів парникових газів від полігонів та звалищ враховують лише метан. Обсяги викидів N_2O не враховуються через їх незначну кількість. Викиди двоокису вуглецю (CO_2) біологічного походження не враховуються як парникові, оскільки аналогічна кількість CO_2 була спожита рослинами, з яких потім вуглець перейшов до органічних речовин, потім за ланцюгом до відходів і повернувся до атмосфери у вигляді викидів CO_2 .

При інерційному розвитку системи управління відходами (у разі неприйняття або невиконання проєкту МПУВ): питомі обсяги утворення побутових відходів та їх морфологічний склад суттєво не будуть змінюватися протягом періоду планування (до 2033 року); використання біовідходів у власних домогосподарствах, у т.ч. спалювання рослинних та інших відходів у власних домогосподарствах буде досить поширеним; практика управління відходами у громаді буде близькою до існуючої, видалення відходів не зменшиться.

При реалізації проєкту МПУВ: показники реалізації заходів зі зменшення обсягів захоронення відходів будуть відповідати плановим значенням та цільовим показникам МПУВ; у джерелах утворення вилучатимуться ресурсоцінні фракції, на пункті підготовки вторсировини відбуватиметься досортування складових відходів та їх ущільнення. Таким чином, загалом буде зменшуватися загальний обсяг видалення відходів, а отже звалищного газу, основними складовими якого є метан та вуглекислий газ.

Біологічне оброблення відходів.

Відповідно РПУВ у м. Самар (Самарівський кластер) передбачено будівництво компостувальної установки для зелених відходів (проектна потужність – 2,2 тис. т/рік, плановий рік введення в експлуатацію об'єкту – 2029 рік, загальна кошторисна вартість будівництва – 6212 тис. грн.).

Перевагами біологічного оброблення відходів є зменшення обсягу захоронення відходів, біостабілізація відходів, знищення патогенних мікроорганізмів у відходах і вироблення компосту для подальшого використання. Утворені при біологічній обробці кінцеві продукти можуть, в залежності від їх якості, бути перероблені, або як органічне добриво, поліпшувач ґрунту, або видалені на полігони.

У разі застосування технологій аеробного оброблення (компостування) буде виділятися двоокис вуглецю (CO_2), але він має біологічне походження та не враховується, як той, що додає парникового ефекту оскільки аналогічна кількість CO_2 була спожита рослинами з яких потім вуглець перейшов до органічних речовин, потім за ланцюгом до відходів і повернувся до атмосфери у вигляді викидів CO_2 . У анаеробних ділянках компосту може утворюватися в невеликій кількості метан, який у більшості випадків окислюється всередині компосту. Піддані оцінці викиди метану, що потрапляють в атмосферу, знаходяться в діапазоні від менше одного відсотка до декількох відсотків загального вмісту вуглецю в матеріалі (Beck-Friis, 2001; Detzel et al., 2003; Arnold, 2005).

При компостуванні також можуть утворюватися викиди N_2O . Діапазон оцінюваних викидів варіюється в межах від менше 0,5 відсотків до 5 відсотків загального вмісту азоту в матеріалі (Petersen et al., 1998; Hellebrand 1998; Vesterinen, 1996; Beck- Friis, 2001; Detzel et al., 2003).

Органічна частина відходів після біологічного оброблення при їх використанні або захороненні вже не буде розкладатися та утворювати метан (парниковий газ). Кількісні значення очікуваного зниження викидів парникових газів на даному етапі визначити неможливо внаслідок значних невизначеностей відносно параметрів таких проектів.

Використання ресурсоцінних фракцій відходів

Відповідно РПУВ у м. Самар передбачено будівництво сортувальної станції для роздільно зібраних побутових відходів (плановий рік введення в експлуатацію об'єкту – 2026 рік, загальна кошторисна вартість будівництва – 24 589 тис. грн.), будівництво сортувального заводу для змішаних побутових відходів (проектна потужність – 45,8 тис. т/рік, плановий рік введення в експлуатацію об'єкту – 2030 рік, загальна кошторисна вартість будівництва – 272 668 тис. грн.)

Використання ресурсоцінних фракцій відходів – це основний напрям у системі управління відходами, який направлений на збереження і відновлення стану навколишнього природного середовища; активацію залучення відновлювального потенціалу у замкнутий цикл використання матеріально-енергетичних ресурсів, що розширює ресурсну складову розвитку громади та регіону загалом; зменшення техногенного впливу на здоров'я населення та ймовірності виникнення територіально-локалізованих захворювань.

У проєкті МПУВ передбачено організацію роздільного збору ресурсоцінних фракцій (паперу та картону, скла, поліетилену, біовідходів), пункту підготовки

вторсировини, що дозволить: зменшити видалення відходів, а відтак негативний вплив на довкілля; отримати додатковий дохід як громаді, так і суб'єктам господарювання, населенню; покращити санітарний стан громаді, що сприятиме покращенню якості життя населення, а опосередковано - розвитку туризму.

Утилізація відходів з використанням їх енергетичного потенціалу.

У проєкті МПУВ на даний період не передбачається діяльність в напрямку використання енергетичного потенціалу відходів, так як це не відповідає РПУВ. У той же час використання енергетичного потенціалу відходів призводить до заміщення викопного палива. Тобто відбувається зменшення використання викопного палива з усіма супутніми позитивними екологічними наслідками, у тому числі зменшення викидів парникових газів. Тому даний напрямок є перспективним, але на даному етапі (до 2033 року) більш доцільним є формування системи збору ресурсоцінних фракцій, відповідні енерговмісні фракції в подальшому можуть використовуватися і за даним напрямком.

Термічне знешкодження відходів.

Термічне знешкодження відходів на території громади відповідно РПУВ не передбачається.

Перероблення, оброблення та упровадження найкращих доступних технологій у сфері управління промисловими відходами

У проєкті МПУВ передбачається діяльність в напрямку впровадження найкращих доступних технологій у сфері управління промисловими відходами, їх перероблення, оброблення, повторного використання тощо. Застосування таких технологій сприяє зменшенню розміщення таких видів відходів у навколишньому природному середовищі та їх негативного впливу на складові показників довкілля.

Кількісні значення очікуваного зниження впливу на показники стану навколишнього природного середовища на даному етапі визначити неможливо внаслідок значних невизначеностей відносно параметрів таких проєктів. Більш детальний опис ймовірних наслідків від реалізації видів діяльності (або які містять види діяльності та об'єкти), які можуть мати наслідки для довкілля, в тому числі наслідки для безпечності життєдіяльності людей та їхнього здоров'я, виконуватиметься відповідними виконавцями у процесі здійснення процедури оцінки впливу на довкілля.

Оцінка впливу на довкілля здійснюється з дотриманням вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища, з урахуванням стану довкілля в місці, де планується провадити плановану діяльність, екологічних ризиків і прогнозів, перспектив соціально-економічного розвитку регіону загалом, потужності та видів сукупного впливу (прямого та опосередкованого) на довкілля, у тому числі з урахуванням впливу наявних об'єктів, планованої діяльності та об'єктів, щодо яких отримано рішення про провадження планованої діяльності або розглядається питання про прийняття таких рішень.

Висновки щодо ймовірного впливу МПУВ на довкілля.

Атмосферне повітря.

Суттєвого впливу реалізації МПУВ на атмосферне повітря не очікується. Створення додаткових об'єктів оброблення відходів та інфраструктури управління відходами, поява нових джерел викидів не буде призводити до викидів, що перевищують нормативно допустимі величини. При будівництві об'єктів оброблення відходів очікується тимчасовий вплив протягом будівельних робіт. У той же час дані впливи контролюються згідно законодавства України (процедура ОВД відповідно Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», Дозволу на викиди від стаціонарних джерел викидів, Дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів тощо). Необхідними складовими експлуатації полігону ТПВ на території кластеру ОВ 5 є: висновок ОВД полігону для переробки ТПВ; дозвіл на оброблення відходів згідно чинного законодавства; постійний постпроектний моніторинг впливу полігону на довкілля (згідно висновку ОВД); проект рекультивації полігону ТПВ, а також інші документи згідно чинного законодавства, щодо відповідності полігону для переробки ТПВ нормам екобезпеки.

Розвиток системи збирання та перевезення побутових відходів, ресурсоцінних фракцій, збільшення автопарку сміттєвозів призведуть до збільшення викидів. При цьому кількість сміттєвозів та режим їх руху за маршрутами збирання відходів не буде суттєво впливати на загальні обсяги викидів від автотранспорту відповідних територій громади/області. Використання сучасних сміттєвозів забезпечить дотримання вимог законодавства щодо параметрів викидів від автотранспорту. Реалізація окремих заходів МПУВ буде супроводжуватися зменшенням обсягів викидів та поліпшенням якості атмосферного повітря (рекультивація звалищ/полігонів відходів, що не відповідають нормам екобезпеки).

Кліматичні зміни.

Очікується загальний позитивний вплив реалізації МПУВ на запобігання кліматичним змінам через загальне зменшення викидів парникових газів. Додатково будуть забезпечені зниження викидів парникових газів при реалізації заходів з біологічного оброблення відходів та утилізації відходів.

Реалізація окремих заходів МПУВ будуть супроводжуватися додатковими викидами парникових газів (автотранспорт, компостування тощо), але їх кількість буде невеликою у порівнянні із сукупними зменшеннями.

Водні ресурси.

Позитивний вплив реалізації заходів МПУВ на водні ресурси буде полягати в основному у зниженні забруднення ґрунтових вод у місцях видалення відходів.

Відходи.

Основні позитивні наслідки реалізації МПУВ очікуються саме у зниженні навантаження на довкілля, пов'язаного з утворенням відходів та усіма операціями

поводження з ними. Кількісні наслідки реалізації МПУВ закріплені у вигляді відповідних цільових показників, що узгоджені з цільовими показниками національного та регіонального рівня та враховують місцеві особливості.

Земельні ресурси.

Реалізація МПУВ не призведе до підсилення вітрової або водної ерозії ґрунтів, змін у топографії або в характеристиках рельєфу, появи таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози. Зміни в структурі земельного фонду будуть пов'язані зі створенням об'єктів інфраструктури управління відходами, закриттям і рекультивацією полігонів та звалищ. Проведення рекультивації місць складування відходів сприятиме відновленню порушених земель, покращенню санітарно-гігієнічних параметрів території.

Будівництво нових об'єктів управління відходами можливий тільки при дотриманні законодавства України (зокрема необхідними складовими будівництва/експлуатації полігону ТПВ на території кластеру ОВ 5 є: висновок ОВД полігону для переробки ТПВ; дозвіл на оброблення відходів згідно чинного законодавства; постійний пострпроектний моніторинг впливу полігону на довкілля (згідно висновку ОВД); проект рекультивації полігону ТПВ, а також інші документи згідно чинного законодавства, щодо відповідності полігону для переробки ТПВ нормам екобезпеки). Встановлення місця будівництва та умови будівництва визначатимуться згідно відповідного Техніко-економічного обґрунтування. Також відповідно РПУВ доцільність будівництва ООВ визначається тільки за умови їх функціонування для всього кластеру (ОВ 5), що потребує відповідного міжмуніципального співробітництва у сфері управління відходами між територіальними громадами.

Об'єкти природно-заповідного фонду, екомережа та біорізноманіття.

У проєкті МПУВ не передбачається реалізація заходів, що можуть призвести до негативного впливу на існуючі об'єкти природно-заповідного фонду та екомережу громади та області. Проведення біологічної рекультивації земель сприятиме розвитку промислового туризму та створенню унікальних об'єктів, які у подальшому можуть розглядатися як заповідна територія, на якій відновлено біорізноманіття.

Рекреаційні зони та культурна спадщина.

Очікується, що реалізація проєкту МПУВ призведе до загального поліпшення стану довкілля, його рекреаційних можливостей та естетичних показників об'єктів довкілля через ліквідацію несанкціонованих звалищ, забезпечення населення якісними та доступними послугами у сфері управління відходами, ліквідацію місць видалення відходів відповідно РПУВ.

Населення та інфраструктура.

У МПУВ не передбачається реалізація заходів, що можуть призвести до негативного впливу на життя і здоров'я населення та існуючу інфраструктуру. Зменшення загроз для здоров'я людей буде досягнуто за рахунок:

- створення об'єктів управління муніципальними відходами, що відповідають нормативним вимогам;
- створення об'єктів у сфері управління небезпечними відходами, у тому числі ветеринарної медицини та медичними відходами;
- створення об'єктів управління відходами руйнувань, будівництва та знесення, а також відходів, що біологічно розкладаються;
- зменшення/ліквідація/недопущення утворення несанкціонованих сміттєзвалищ.

Очікується, що реалізація МПУВ забезпечить населення якісними та доступними послугам у сфері управління побутовими відходами.

Екологічне управління, моніторинг.

Проект МПУВ включає напрям діяльності, спрямований на створення та розвиток інституційної структури системи управління відходами, у т.ч. зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління відходами та вдосконалення системи інформаційного забезпечення сфери управління відходами. Проект МПУВ включає діяльність спрямовану на підсилення екологічного управління на рівні усіх ключових учасників: органів державного управління, місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання та населення.

Нижче наведено аналіз відповідності цілей проекту МПУВ із стратегічними документами національного та регіонального рівнів (таблиця 3.1).

Таблиця 3.1 - Узгодженість цілей МПУВ із стратегічними документами та напрямками розвитку Дніпропетровської області

<i>Екологічні цілі</i>	<i>Стратегічна документація національного та регіонального рівнів</i>	<i>Зменшити обсяг відходів шляхом вживання заходів щодо запобігання їх утворенню, їх скорочення, переробки та повторного використання</i>	<i>Створення сучасної системи управління відходами</i>
1. Підвищення енергоефективності	+1	+1	+1
2. Поліпшення стану водного та повітряного басейнів	+2	+2	+2
3. Управління відходами	+2	+2	+2
4. Збереження біорізноманіття	+1	+1	+ 1
5. Формування екологічної культури мешканців	+2	+2	+2

Для оцінки відповідності цілей використовувалася п'ятибальна шкала:

+2 – цілі МПУВ добре узгоджені з обласними екологічними цілями;

- +1 – цілі МПУВ та обласні екологічні цілі принципово узгоджуються, але необхідно тісніше пов'язати цілі на наступних етапах планування та/або на рівні заходів;
- 0 – цілі МПУВ та обласні екологічні цілі нейтральні по відношенню одні до одних;
- 1 – цілі МПУВ та обласні екологічні цілі не узгоджуються, але можуть бути узгоджені, в рамках наступного планування потрібні спеціальні заходи, спрямовані на узгодження цілей МПУВ та обласних екологічних цілей;
- 2 – цілі МПУВ та регіональні екологічні цілі принципово суперечать одні одним, необхідні термінові заходи, сформовані на уточнення цієї цілі МПУВ.

Реалізація МПУВ буде мати позитивний вплив на рівень відновлення відходів, тобто сприяти його збільшенню, що є важливим індикатором розвитку у Новомосковській МТГ відповідно Стратегії розвитку м. Новомосковськ на 2022-2028 роки.

Оскільки заходи проєкту МПУВ в основному спрямовані на створення комплексної системи управління відходами різних видів, і мають обмежити їх негативний вплив на довкілля і здоров'я населення, від впровадження МПУВ можна очікувати виключно позитивних результатів.

Проблемні питання, на вирішення яких спрямований МПУВ

У разі незатвердження проєкту МПУВ прогнозуємо такі негативні тенденції для довкілля громади:

- у сфері управління відходами продовжуватиметься різнобічний хаос у потугах й діях влади, бізнесу та громадських ініціатив щодо впровадження різних заходів, спрямованих на зменшення відходів у довкіллі. При чому ці заходи можуть бути концептуально взаємовиключаючими, як наприклад, сортування відходів та принцип економіки замкнутого циклу (recycling) і їх видалення. У результаті ситуація з відходами на території не зміниться, не залучаться кошти на технічне переоснащення даної сфери, збережеться існуюча ситуація щодо забруднення довкілля при видаленні відходів, що породжуватиме нові проблеми та конфлікти в суспільстві. Тому реалізація проєкту МПУВ (до пріоритетних цілей якого віднесено впровадження сучасних підходів та технологій в сфері управління відходами, зменшення негативного впливу місць видалення відходів на довкілля і здоров'я населення, запровадження стандартів ЄС щодо впровадження роздільного збору ПВ та сприяння у впровадженні екологічної культури населення тощо) сприятиме вирішенню проблем у сфері управління відходами;
- будуть наявні ризики виникнення екологообумовлених хвороб у населення громади, зорема обумовлене наявністю забруднень від вигрібних ям, наявних техногенно забруднених місць на території громади, можливими спалюваннями відходами;
- збільшення кількості деградованих земель під впливом антропогенних чинників, що обумовлене обсягами видалення відходів;
- у сфері розвитку об'єктів ПЗФ та екомережі будуть нанесені втрати біорізноманіттю, адже можуть створитися ризики захаращення, забруднення

даних територій відходами внаслідок відсутності екологічної свідомості населення;

- недоотримання прибутку громадою, окремими суб'єктами господарювання та населенням через відсутність розвиненого ринку вторсировини;
- відсутність відповідного рівня санітарної очистки м. Самар призведе до погіршення якості життя населення.

МПУВ передбачає комплекс завдань, спрямованих на вирішення конкретних проблем охорони довкілля, зокрема в системі управління відходами громади, з урахуванням регіональних пріоритетів. Якщо проєкт МПУВ не буде затвердженою, усі ці заходи не будуть комплексними, інтегрованими й ефективними.

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Введення воєнного стану в Україні, відобразилися на показниках стану навколишнього природного середовища та їх пріоритетності. Разом з тим, слід зазначити, що прямо пов'язати ті чи інші наслідки для здоров'я населення з впливом конкретних факторів дуже важко (так само, як і навпаки, довести відсутність такого зв'язку), оскільки вплив на здоров'я часто неспецифічний і носить опосередкований характер, до того ж можуть спостерігатися кумулятивні ефекти, пов'язані з кількома факторами впливу. Іншими словами, виділити внесок об'єктів інфраструктури управління відходами у вплив на здоров'я населення, на фоні безлічі інших факторів і кумулятивних ефектів являється непростим завданням, що в рамках СЕО не визначає обов'язковості доведення прямого зв'язку між здоров'ям населення та впливом об'єктів інфраструктури управління відходами.

Тому достатньо виявити екологічні проблеми та можливі ризики для навколишнього середовища та здоров'я населення, пов'язані з окремими категоріями утворення та управління відходами.

Проект МПУВ спрямований на створення відповідної інфраструктури та визначає завдання, які покликані створити комплексну систему управління відходами відповідно до державних будівельних і санітарних норм, тому результатом її впровадження можна очікувати покращення стану навколишнього природного середовища та здоров'я населення, що призведе до створення більш сприятливих умов для життєдіяльності людини, у т.ч. на територіях з природоохоронним статусом. Оцінка впливу на довкілля у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності відповідно до заходів МПУВ буде здійснюватися згідно з вимогами Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Загальна, зведена оцінка ймовірного впливу реалізації планованої діяльності ДДП на довкілля наведена в табл. 4.1.

Таблиця 4.1 - Оцінка ймовірного впливу реалізації МПУВ на довкілля відповідно до контрольного переліку

Чи може реалізація ДДП спричинити:	Вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймо-вірно	Ні	
Атмосферне повітря				
Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?		+		За рахунок організації нових об'єктів ООВ можливе збільшення викидів, що контролюється згідно законодавства

				України (процедура ОВД, Дозвіл на викиди тощо). В загальному обсязі викидів від стаціонарних джерел на території громади це буде несуттєве значення
Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?		+		За рахунок організація збору відходів можливе збільшення викидів від пересувних джерел, але в загальному обсязі викидів від пересувних джерел на території громади це буде несуттєве значення
Погіршення якості атмосферного повітря?			+	Зменшення викидів парникових газів (звалищного газу) внаслідок зменшення видалення відходів та ліквідації звалищ, що не відповідають нормам екобезпеки
Появу джерел неприємних запахів?			+	
Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			+	
<i>Водне середовище</i>				
Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			+	
Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			+	
Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			+	
Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			+	
Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			+	
Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?			+	
Забруднення підземних водоносних горизонтів?			+	Передбачається нейтралізація забруднення від вигрібних ям
<i>Відходи</i>				
Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів?			+	Сприятиме зменшенню обсягів відходів
Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки?			+	
Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами?			+	Будівництво об'єктів системи управління відходами буде здійснюватися згідно чинного законодавства з наявністю відповідної екологічної документації.
Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			+	
<i>Земельні ресурси</i>				
Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?			+	Біологічна ремедіація техногенно забруднених територій сприятиме відновленню ґрунтового шару. Будівництво нових об'єктів передбачатиметься стадією ТЕО (як

				варіант розглядається рекультивоване звалище)
Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			+	
Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			+	
Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			+	
<i>Біорізноманіття</i>				
Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			+	
Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			+	
Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			+	
Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			+	
<i>Населення та інфраструктура</i>				
Вплив на стан забезпечення робочими місцями населення?	+			Передбачається збільшення робочих місць за рахунок залучення вторресурсів у господарський обіг громади, розвитку системи управління відходами
Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?			+	
Вплив на фінансово-економічне забезпечення району?	+			Позитивний за рахунок розвитку екологоорієнтованих секторів економіки (утилізація відходів, ринок вторресурсів тощо).
Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			+	Опосередкованим результатом реалізації заходів МПУВ є зменшення екологообумовлених захворювань населення громади, покращення благополуччя населення.
<i>Екологічне управління та моніторинг</i>				
Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			+	
Погіршення екологічного моніторингу?			+	
Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			+	
Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			+	
<i>Інше</i>				
Підвищення рівня використання будь-якого виду вторинних ресурсів?	+			Передбачено використання вторресурсів громади відповідно цільових показників
Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			+	

Оцінка головних впливів на довкілля та здоров'я населення.

На основі оцінок, представлених в таблиці 4.1, можна зробити наступні висновки щодо ймовірного впливу МПУВ на довкілля:

1) Вплив на атмосферне повітря. У результаті реалізації проєкту МПУВ не передбачається збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та погіршення його стану. За рахунок організація збору відходів можливе збільшення викидів від пересувних джерел, але в загальному обсязі викидів від пересувних джерел на території громади це буде несуттєве значення. Передбачається зменшення викидів парникових газів (звалищного газу) внаслідок зменшення видалення відходів, рекультивації МВВ відповідно РПУВ, ліквідації несанкціонованих звалищ. За рахунок організації нових об'єктів ООВ можливе збільшення викидів, що контролюється згідно законодавства України (процедура ОВД, Дозвіл на викиди тощо). В загальному обсязі викидів від стаціонарних джерел на території громади це буде несуттєве значення.

2) Вплив на водні ресурси. Проєкт МПУВ не передбачає збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води.

3) Відходи. Впровадження МПУВ та створення комплексної системи управління відходами сприятиме зменшенню обсягів утворення відходів, збільшенню обсягів їх відновлення (повторного використання, оброблення тощо) та відверненню їх негативного впливу на стан навколишнього природного середовища та здоров'я мешканців населених пунктів громади;

4) Вплив на земельні ресурси. Внаслідок реалізації проєкту МПУВ не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози. Будівництво нових об'єктів передбачатиметься стадією ТЕО (як варіант розглядається рекультивоване звалище). Разом з тим, рекультивація місць видалення відходів (відповідно РПУВ), що передбачена заходами МПУВ сукупно зменшить навантаження на екологічний стан цих територій.

5) Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони. У проєкті МПУВ не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття. Проведення біологічної рекультивації земель сприятиме відновленню та збільшенню біорізноманіття громади.

6) Вплив на культурну спадщину. Реалізація не призводить до негативного впливу на наявні об'єкти історико-культурної спадщини.

7) Вплив на населення та інфраструктуру. Проєкт МПУВ не передбачає появу нових ризиків для здоров'я населення. Більше того, вирішення таких питань, як реконструкція контейнерних майданчиків, впровадження роздільного збору сміття, сприятиме покращенню забезпечення санітарного й епідемічного благополуччя населення громади.

8) Екологічне управління, моніторинг та інше. Проєкт МПУВ не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної

безпеки, натомість передбачає покращення управління відходами та підвищення енергоефективності управління комунальним господарством.

9) Кумулятивний вплив. Ймовірність того, що реалізація проєкту МПУВ може призвести до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Таким чином, реалізація проєкту МПУВ не супроводжуватиметься появою нових негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація цілей, завдань та заходів МПУВ сприятиме ефективній інтеграції положень директив Європейського Союзу для переходу до мінімізації забруднення та закладе основи посиленого переходу до Європейського зеленого курсу, зокрема з розбудови інфраструктури управління відходами та сприятиме покращенню екологічної ситуації в громаді. На основі здійсненого аналізу поточного стану довкілля Новомосковської міської територіальної громади, у тому числі здоров'я населення (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, ґрунти, кліматичні фактори, рівня забруднення довкілля та здоров'я населення) сукупний вплив від реалізації проєкту МПУВ є екологічно допустимим.

Територія громади межує із об'єктами ПЗФ: Ландшафтним заказником місцевого значення «Отченашкові наділи», площа 400 га, дата створення 19.12.1995 р. (розпорядження Дніпропетровської ОДА № 5); Ландшафтним заказником місцевого значення «Мар'яно-Кулебівський», площа 1456 га, дата створення 03.02.2012 р. (рішення Дніпропетровської облради № 247); Регіональним ландшафтним парком «Самарські плавні», площа 2800,7 га, дата створення 03.02.2012 р. (рішення Дніпропетровської облради № 247); Ландшафтним заказником загальнодержавного значення «Межиріччя», площа 2756,16 га, дата створення 27.07.2016 р. (Указ Президента України № 312/216). Територія м. Самар з південної, східної та північної сторони межує із об'єктом Смарагдової мережі) - Samarskyi Lis (SiteCode: UA0000212), area: 38 003,00 ha, dataset year: 2024. Тому важливим питанням у проєкті МПУВ було формування екологічної свідомості населення щодо збереження об'єктів ПЗФ та екомережі, біорізноманіття з метою унеможливлення негативного впливу населення громади на дані об'єкти, захарашчення їх відходами.

Таким чином, вплив на біорозмаїття, флору, фауну, ґрунти, надра, клімат, повітря, воду, ландшафт, безпеку життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальні активи не передбачається, а заходи передбачені у проєкті МПУВ направлені на зменшення можливого існуючого впливу на навколишнє середовище.

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Даний розділ містить інформацію про зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування.

Регулювання в сфері охорони довкілля на державному та місцевому рівні здійснюється на основі:

- Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
- Водного Кодексу України;
- Земельного кодексу України;
- Закону України «Про управління відходами»;
- Закону України «Про охорону земель»;
- Закону України «Про оцінку пливу на довкілля»;
- Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;
- Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 №820-р;
- Національного плану управління відходами до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 лютого 2019 року № 117-р тощо;
- Указу Президента України 30 вересня 2019 року № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»;
- Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28.02.2019 2697-VIII.

Відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та нормативно-правової бази України документ державного планування повинен враховувати ряд зобов'язань:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість дотримання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;
- виконання ряду заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;

- проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності та цілісності природних об'єктів і комплексів;
- узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства на основі поєднання міждисциплінарних знань екологічних, соціальних, природничих і технічних наук та прогнозування стану навколишнього природного середовища;
- забезпечення загальної доступності матеріалів ДДП та самого звіту СЕО відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації»;
- надання інформації щодо обґрунтованого нормування впливу планової діяльності на навколишнє природне середовище;
- оцінка ступеня антропогенної змінності територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну ситуацію;
- використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів об'єкту для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля.

Основні зобов'язання у сфері охорони довкілля стосуються заходів щодо охорони земельних ресурсів, лісів, повітряного, водного та ґрунтового середовища.

Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» (№ 1264-XII від 25.06.1991 р., зі змінами) визначено, що до компетенції обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у сфері охорони навколишнього природного середовища належить:

- а) забезпечення реалізації державної політики у сфері заповідної справи, формування, збереження та використання екологічної мережі, здійснення управління та регулювання у сфері охорони і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду України на відповідній території;
- б) участь у проведенні моніторингу стану навколишнього природного середовища;
- в) участь у розробленні стандартів щодо регулювання використання природних ресурсів і охорони навколишнього природного середовища від забруднення та інших шкідливих впливів;
- г) реалізація повноважень у сфері оцінки впливу на довкілля відповідно до законодавства про оцінку впливу на довкілля;
- д) затвердження за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, для підприємств, установ і організацій лімітів використання природних ресурсів (крім природних ресурсів загальнодержавного значення), скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище (крім скидів, що призводять до забруднення природних ресурсів загальнодержавного значення, навколишнього природного середовища за межами відповідної території);

е) видача дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами, викиди шкідливих речовин у навколишнє природне середовище, спеціальне використання природних ресурсів відповідно до законодавства;

ж) реалізація повноважень у сфері стратегічної екологічної оцінки відповідно до законодавства про стратегічну екологічну оцінку;

з) вирішення інших питань у сфері охорони навколишнього природного середовища відповідно до закону.

Угода про асоціацію з Європейським Союзом передбачає суттєві зміни екологічної політики України, зокрема у сфері управління відходами. Держава Україна зобов'язалася інтегрувати у вітчизняне законодавство різні норми, закладені у Директивах:

- про відходи;

- про захоронення відходів.

Основні стандарти управління відходами, що містяться в Директивах Європейського Союзу і які Україна зобов'язалася впровадити у національному законодавстві, спрямовані на захист навколишнього середовища від негативних наслідків антропогенної діяльності.

Рамкова Директива № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 р. «Про відходи та скасування деяких директив».

Це головний документ у цій сфері, який Україна зобов'язана виконати. Вона вважається рамковою, оскільки встановлює межі та шаблони для законодавства. Один із найважливіших прописаних у ній принципів - це принцип створення «ієрархії пріоритетів управління відходами».

Директива Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 р. «Про захоронення відходів».

Відповідно до ієрархії пріоритетів управління відходами, захоронення відходів на сміттєзвалищах є найменш бажаним заходом. Тому його слід обмежувати до мінімуму. Але в тому випадку, якщо від цього нікуди не дітися й відходи потрібно захоронити на сміттєзвалищі, потрібно дотримуватись норм, які містяться у цьому документі. Загальна мета згаданої Директиви - запобігання чи зменшення, наскільки це можливо, негативного впливу на довкілля, зокрема на поверхневі та ґрунтові води, повітря, а також здоров'я людей від захоронення відходів, шляхом запровадження жорстких технічних вимог до відходів та полігонів.

Директиви № 2006/21/ЄС Європейського парламенту та Ради від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувних підприємств, та якою вносяться зміни до Директиви 2004/35/ЄС», яка передбачає заходи, процедури та настанови для попередження або зменшення, наскільки це можливо, будь-якого негативного впливу на довкілля, зокрема воду, повітря, ґрунт, фауну і флору та ландшафт, а також будь-яких пов'язаних з цим ризиків для здоров'я людей, що виникли в результаті управління відходами видобувної промисловості.

Згідно положень Директиви фізичні або юридичні особи, відповідальні за управління відходами видобування, складають та забезпечують виконання планів управління відходами для мінімізації, оброблення, відновлення та видалення відходів видобування, враховуючи принцип сталого розвитку.

МПУВ визначає головні напрями у сфері управління відходами у Новомосковській МТГ з урахуванням європейських підходів з питань управління відходами, що базуються на положеннях даних Директив.

Оцінка відповідності проекту ДДП зобов'язанням у сфері охорони довкілля, встановлені на міжнародному рівні та шляхи їх врахування.

Основними напрямками співробітництва України з міжнародними організаціями є: охорона біологічного різноманіття; охорона транскордонних водотоків і міжнародних озер; зміна клімату; охорона озонового шару; охорона атмосферного повітря; управління відходами; оцінка впливу на довкілля.

Міжнародні обов'язки Україна у сфері охорони довкілля зафіксовані у таких програмах:

- Конвенція про біологічне різноманіття, (1992 р., м. Ріо-де-Жанейро Бразилія), ратифікована Верховною Радою України 29 листопада 1994 р.;
- Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, м.Рамсар, Іран, 1971 р.);
- Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979 р.);
- Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (1995 р.);
- Угоди про збереження кажанів в Європі (1991 р.);
- Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція);
- Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (ратифікована Україною 29 жовтня 1996 р.);
- Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (Валлетта, 1992 р.);
- Конвенція про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер (Гельсінкі, 1992), що є чинною в Україні з 1 липня 1999 р. та інші.

На виконання Бернської конвенції в Європі створена мережа територій особливого природоохоронного значення – Смарагдова мережа, важливих для збереження біорізноманіття в країнах Європи і деяких країнах Африки.

Смарагдова мережа України є українською частиною Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року. В листопаді 2016 року було затверджено першу версію Смарагдової мережі для України, яка потребує доопрацювання на основі наукових даних. Станом на 01.01.2016 р. мережа займала близько 8%

території України і в основному складається з існуючих територій природно-заповідного фонду.

При реалізації планованої діяльності обов'язково дотримуватися чинного природоохоронного законодавства.

Разом з тим варто зазначити, що більшість заходів, передбачених проектом ДДП у в сфері розвитку інженерної та транспортної інфраструктури, благоустрою, управління відходами відповідають загальносвітовим принципам охорони довкілля та сприяють дотриманню міжнародних зобов'язань.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року». Аналіз відповідності цілей напрямів МПУВ стратегічним цілям державної екологічної політики України наведено в табл. 1.1.

Проект МПУВ розроблено відповідно до вимог Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» та інше. Відповідно до нормативно-правової бази України було прийнято ряд зобов'язань на місцевому рівні:

I. Забезпечення загальної доступності ДДП та самого звіту про СЕО відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації», Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» шляхом надання їх за запитом на інформацію, оприлюднення на офіційному вебсайті тощо;

II. Проведення громадського обговорення шляхом надання письмових зауважень і пропозицій у відповідності до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»;

III. Пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість дотримання екологічних стандартів;

IV. Гарантування екологічно безпечного середовища для життя, праці та здоров'я населення;

V. Проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності й цілісності природних об'єктів і комплексів;

VI. Вирішення питань охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів з урахуванням ступеня антропогенної змінності територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну обстановку;

VII. Запровадження здійснення постійного в часі моніторингу наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Крім того, зобов'язаннями у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативного впливу на здоров'я населення, що безпосередньо стосуються виконання завдань та заходів проекту МПУВ є:

- розробка документів дозвільного характеру у сфері охорони навколишнього середовища - висновку з оцінки впливу на довкілля (у

відповідності до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»), дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел (у відповідності до вимог Закону України «Про охорону атмосферного повітря»), дозволу на спеціальне водокористування (у відповідності до вимог Водного кодексу України), дозволу на операції оброблення відходів (у відповідності до вимог Закону України «Про управління відходами»);

- встановлення та дотримання санітарно-захисних зон від об'єктів, які є джерелами викидів/скидів шкідливих речовин, підвищених рівнів шуму, вібрації;

- недопущення наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;

- впровадження заходів зі скорочення викидів забруднюючих речовин;

- недопущення скидання стічних вод, використовуючи рельєф місцевості;

- недопущення скидання недостатньо очищених стічних вод у водні об'єкти;

- утримання в належному стані охоронних зон навколо очисних та інших водогосподарських споруд та технічних пристроїв;

- утримання в належному стані охоронних зон водних об'єктів.

Відповідно до нормативно-правової бази України МПУВ відповідає ряду зобов'язань:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;

- виконання заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони довкілля;

- проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;

- використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля;

- формування динамічного урівноваженого стану довкілля, що забезпечуватиме екологічне, санітарно-безпечне середовище для життєдіяльності населення.

Головні стратегічні державні документи, що мають відношення до МПУВ перераховані нижче.

1) Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Стратегія затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 940 від 13.08.2024). Основними завданнями якої є за напрямком:

- «Розвиток інженерної інфраструктури» включають: сприяння створенню мережі сміттєпереробних підприємств, проведенню роз'яснювальної роботи з підвищення рівня поінформованості населення щодо управління відходами; поширення практики застосування державно-приватного партнерства для

залучення інвестицій у технічне переобладнання (модернізацію) інженерної інфраструктури житлово-комунального господарства (у тому числі впровадження сучасних технологій та обладнання у сфері водопостачання, водовідведення, тепlopостачання, поводження з твердими побутовими відходами);

- «Підтримка програм міжрегіональної кооперації та обмінів між регіонами України» включають: забезпечення проведення інформаційної кампанії та організації міжрегіональної співпраці щодо здійснення регіонами спільних заходів, спрямованих на розвиток економіки, туристично-рекреаційної сфери, транспортної інфраструктури, використання господарського комплексу, зменшення антропогенного навантаження на територію, впровадження сучасних технологій переробки та утилізації побутових і виробничих відходів, впровадження принципів інтегрованого управління територією;

- «Посилення інтегруючої ролі агломерацій та великих міст» включають: забезпечення підтримки індустрії переробки та утилізації відходів, що використовує передові інноваційні технології.

МПУВ передбачає заходи на виконання завдань Державної стратегії регіонального розвитку на 2021- 2027 роки.

2) Стратегія державної екологічної політики України на період до 2030 року. Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року затверджені Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII. Метою державної екологічної політики є досягнення доброго стану довкілля шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально-економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем. Закон передбачає інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку.

Відповідно до Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (№ 722/2019 від 30.09.2019 р.) має бути забезпечено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року.

Державна екологічна політика спрямована на досягнення стратегічних цілей: формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва; забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України; забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України; зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення; удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління. До завдань належить: стимулювання заміщення первинних природних ресурсів за рахунок використання відходів виробництва чи побічних продуктів, у тому числі шлаків,

упровадження сталої системи управління відходами та небезпечними хімічними речовинами.

Проблема накопичення побутових відходів розв'язуватиметься шляхом мінімізації їх утворення, забезпечення максимального використання ресурсоемних відходів, а проблема утилізації небезпечних відходів вирішуватиметься шляхом вдосконалення технологічних процесів та побудови високотехнологічних комплексів для їх утилізації.

Реалізація Основних засад (стратегії) державної екологічної політики дасть змогу, зокрема, мінімізувати забруднення ґрунтів небезпечними забруднюючими речовинами та відходами.

Відповідно до показників оцінки реалізації державної екологічної політики частка відходів, що захоронюються має зменшитися із 50% загального обсягу утворених відходів у 2015 році, до 45% у 2020, 40% у 2025 та 35% у 2030 році.

Виконання МПУВ сприятиме досягненню завдань стратегії, зокрема, щодо стимулювання розвитку інфраструктури управління відходами, повернення у господарський обіг ресурсоцінних матеріалів та зниження екологічних ризиків. Положення стратегії враховані під час визначення цільових індикаторів документа державного планування.

3) Національна стратегія управління відходами в Україні на період до 2030 року. Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 820-р. із змінами, внесеними згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 № 117-р.

Цілями Стратегії є: визначення та розв'язання ключових проблем розвитку управління відходами в Україні на інноваційних засадах; визначення пріоритетних напрямів діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, організацій, установ, підприємств, організацій та суспільства в цілому щодо переходу системи управління відходами на інноваційну модель; визначення шляхів та методів удосконалення існуючої інфраструктури з управління відходами, які не суперечать інноваційній моделі; забезпечення сталого розвитку України шляхом виконання завдань, спрямованих на екологічну та ресурсну безпеку; зменшення адміністративного навантаження на суб'єктів господарювання, підвищення якості надання адміністративних послуг; забезпечення законності та передбачуваності адміністративних дій.

Метою цієї Стратегії є створення умов для підвищення стандартів життя населення шляхом впровадження системного підходу до управління відходами на державному, регіональному та місцевому рівні, зменшення обсягів утворення відходів та збільшення обсягу їх переробки та повторного використання.

Спеціальними заходами у сфері побутових та промислових відходів є, зокрема, такі:

- залучення населення до роздільного збирання побутових відходів та стимулювання такого їх збирання;

- підвищення рівня перероблення побутових відходів;
- запровадження компостування органічної складової побутових відходів у приватних домогосподарствах сільської місцевості, а також приміських районів міст;
- створення в рамках пілотних проектів об'єктів з виробництва палива з побутових відходів на базі об'єктів механіко-біологічного оброблення за умови їх наближеного розташування до цементних заводів. Кількість і розташування виробництв залежатиме від прийняття нормативних документів, які регулюватимуть питання використання альтернативного палива;
- визначення основних технологічних процесів - найкращих доступних технологій для повторного використання, перероблення та утилізації промислових відходів;
- створення системи екологічно безпечного видалення відходів у спеціально відведених та належно облаштованих місцях та об'єктах з урахуванням моделі регіональних полігонів промислових відходів, для повторного використання, перероблення та утилізації яких відсутні екологічно безпечні технології;
- створення централізованих регіональних потужностей з перероблення та утилізації промислових відходів.

Проект МПУВ розроблено на виконання Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року та включає заходи, що відповідають положенням стратегії.

4) Національний план управління відходами до 2033 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1353-р. При розробці МПУВ враховані положення передбачені Національним планом управління відходами до 2033 року.

5) Закон України «Про управління відходами» прийнятий Верховною Радою України 20 червня 2022 року № 2320-ІХ.

Документ передбачає та визначає правові, організаційні, економічні засади діяльності щодо запобігання утворенню, зменшення обсягів утворення відходів, зниження негативних наслідків від діяльності управління відходами, сприяння підготовці відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню з метою запобігання їх негативному впливу на здоров'я людей та навколишнє природне середовище. МПУВ розробляється на виконання вимог Закону України «Про управління відходами» та передбачає відповідні заходи.

6) В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так Законом України «Про інвестиційну діяльність» встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). В разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та архітектурних норм державний

орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст. 21). Також в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля».

6) Регіональний план управління відходами у Дніпропетровській області до 2030 року (затверджений розпорядженням Дніпропетровської ОДА від 28.07.2023 р. №311-17/VIII);

МПУВ розроблено з урахуванням цілей та цільових показників, визначених Регіональним планом управління відходами у Дніпропетровській області до 2030 року.

7) Дніпропетровської обласної комплексної програми (стратегія) екологічної безпеки та запобігання змінам клімату на 2016-2025 роки (затвердженої розпорядженням Дніпропетровської ОДА від 19.05.2020 р. №322/0/3-20);

8) Дніпропетровської обласної стратегії поводження з твердими побутовими відходами (у рамках реалізації Дніпропетровської обласної комплексної програми (стратегії) екологічної безпеки та запобігання змінам клімату на 2016 – 2025 роки, затвердженої розпорядженням Дніпропетровської ОДА від 29.07.2016 №80-5/VII);

9) Програми охорони навколишнього природного середовища м. Новомосковська на 2021-2025 роки, Програми реформування і розвитку житлово-комунального господарства м. Новомосковська на 2021– 2025 роки (з уточненням календарного плану реалізації міської цільової програми по управлінню житлово-комунального господарства та капітального будівництва Самарівської міської ради на 2025 рік, рішення виконкому Самарівської міської ради від 09 січня 2025р. № 17/0/6-25).

МПУВ розроблено з урахуванням цілей та завдань, передбачених регіональними та місцевими програмами у сфері екологічної безпеки та управління відходами.

Основні чинні нормативи у сфері захисту атмосферного повітря встановлені: Постановою Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів граничнодопустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря» (№ 300-2002-п від 13.03.2002 р., зі змінами); Наказом Мінприроди України «Про затвердження нормативів гранично-допустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел» (№ 309 від 27.06.2006 р.).

Юридичні засади поводження з водними ресурсами визначаються Водним кодексом України (№ 213/95-ВР від 06.06.1995 р.) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та

пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів.

Найголовнішими питаннями у сфері водопостачання та водовідведення є дозвіл на забір води із джерел водопостачання (дозвіл на спеціальне водокористування) і дозвіл на скидання очищених та неочищених стічних вод у навколишнє середовище. З 04.06.2017 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру щодо спеціального водокористування» від 07.02.2017 року № 1830-VIII, яким внесено зміни до Водного кодексу України в частині процедури отримання дозволів на спеціальне водокористування.

Основне екологічне законодавство та норми у сфері користування водними ресурсами: постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування» (№ 321 від 13.03.2002 р., зі змінами); постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується» (№ 1100 від 11.09.1996 р., зі змінами); наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України «Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами» (постанова Кабінету Міністрів України «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів» № 2024 від 18.12.1998 р.).

В Україні проведення СЕО регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» (№ 2354-VIII від 20.03.2018 р.). У процесі стратегічної екологічної оцінки МПУВ було розглянуто стратегії та програми державного, регіонального та місцевого рівня, що містять екологічні цілі а також відповідні завдання у сфері охорони здоров'я та соціально-економічного розвитку. В процесі аналізу було виявлено, що різні програми розвитку містять подібні, хоча і не завжди ідентичні, екологічні цілі. Аналіз також включав цілі, які мають відношення до ДДП, та цілі, які можуть бути вирішені на іншому рівні планування. На основі аналізу змісту проекту МПУВ був оцінений рівень відповідності цілей, викладених у ДДП, екологічним цілям, встановленим на державному та регіональному рівнях, та ключовим відповідним цілям.

Звітом про СЕО також проведена оцінка відповідності даного проекту МПУВ зобов'язанням у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, що стосуються ДДП, встановлені нормативно-законодавчими актами у сфері охорони довкілля.

Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, забезпечується виконання вимог нормативно-законодавчих актів у сфері охорони довкілля,

державних будівельних норм та державних санітарних правил при плануванні населених пунктів. Врахування таких зобов'язань з урахуванням визначених параметрів санітарно-захисних зон від об'єктів, які є джерелами виділення шкідливих речовин, запахів, підвищених рівнів шуму, вібрації, електронних полів, іонізуючих випромінювань, зон санітарної охорони від підземних джерел водопостачання, охоронних зон інженерних мереж та території природоохоронного призначення, а також дотримання режимів господарського використання встановлених в їх межах - звітом про СЕО пропонується на подальших стадіях реалізації заходів та проектів МПУВ, а саме під час здійснення оцінки впливу на довкілля у відповідності до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

За результатами аналізу можна зробити висновок, що проєкт ДДП «Місцевий план управління відходами Новомосковської міської територіальної громади Самарівського району Дніпропетровської області до 2033 року» відповідає цілям екологічної політики, встановленим на національному, регіональному та місцевому рівнях; враховує більшість з них та пропонує комплекс заходів, які сприятимуть їх виконанню.

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3- 5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Згідно «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296, наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, надр, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Вторинні наслідки – вигоди, які полягають у широкому залученні громадськості до прийняття рішень та встановлення прозорих процедур їх прийняття.

Кумулятивні наслідки – нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту.

Синергетичний вплив. Накопичені токсикологічними дослідженнями дані свідчать про те, що в більшості випадків одночасна присутність декількох шкідливих хімічних речовин у компоненті довкілля чи організмі людини в комбінації діють за типом сумації, тобто дія їх додається. Для речовин, які викидатимуться проєктованими об'єктами ефект сумації шкідливого впливу не встановлений.

Коротко- та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років) будуть проявлятися внаслідок будівництва та влаштування проєктованих об'єктів і полягатимуть в тимчасовому накопиченні будівельних відходів, забрудненні атмосферного повітря під час будівельних робіт.

Узагальнені результати визначення ймовірних наслідків для довкілля, в тому числі здоров'я населення, від реалізації цілей і завдань, визначених в проєкті МПУВ представлені в табл. 6.1.

Табл. 6.1 - Узагальнені результати процедури оцінки проектних рішень ДДП*

Об'єкти впливу	Виробничі території	Сільбищні території	Комунальні території	Ландшафтно-рекреаційні території
Атмосферне повітря	П/ДС/М/К	П/ДС/М/К	П/ДС/М/К	П/ДС/М
Клімат	М/Нп/КС	М/Нп/КС	М/Нп/КС	М/Нп/КС
Вода	М/Нп/КС	М/Нп/КС	М/Нп/КС	М/Нп/КС
Ґрунти	Нп/М/КС	Нп/М/КС	Нп/М/КС	Нп/М/КС
Природоохоронні території	Відсутній вплив	Відсутній вплив	Відсутній вплив	П/М/ДС
Біорізноманіття	М/КС	М/КС	М/КС	П/М/ДС
Здоров'я людей	М/КС	М/КС	М/КС	М/КС

*де: П/Нп - Прямий / Непрямий;

ДС/ СС/КС - Довгостроковий (10-15 років) / Середньостроковий (3-5 років) / Короткостроковий (1 рік);

М/Р - Місцевий / Регіональний;

К/С/ТрК - Кумулятивний / Синергійний / Транскордонний.

Серед переліку заходів проєкту МПУВ передбачено основні напрямки удосконалення системи управління відходами у громаді відповідно РПУВ (табл. 6.2).

Таблиця 6.2 - Основні напрямки удосконалення системи управління відходами у Новомосковській МТГ відповідно РПУВ

Захід	Сфери охорони довкілля	Можливі наслідки виконання ДДП
Встановлення контейнерних майданчиків (у тому числі для контейнерів збору ресурсоцінних фракцій). Організація пунктів збору вторинної сировини.	Клімат та мікроклімат	Змін кліматичних та мікрокліматичних умов в процесі провадження планованої діяльності не очікується. Передбачається незначне теплове навантаження від спецтехніки в процесі підготовчих і основних робіт.
	Атмосферне повітря	При будівництві очікується тимчасовий вплив протягом будівельних робіт. При вивізці контейнерів у спецтранспорт, роботі пунктів збору вторинної сировини, може супроводжуватися викидами пилу. Кількісний та уточнений якісний склад забруднюючих речовин буде встановлено на наступних стадіях проектування.
	Водне середовище	Ризики забруднення поверхневих і підземних вод при дотриманні містобудівних та екологічних норм відсутні.
	Ґрунтове середовище	Встановлення контейнерних майданчиків передбачається на антропогенно змінених ділянках ґрунту.
	Відходи	Після збору відходів від майданчиків, невідсортовані змішані відходи транспортуються на регіональний полігон, а відсортовані ресурсоцінні фракції досортовуються та ущільнюються й

		транспортуються на відповідні об'єкти їх переробки. У процесі будівництва та діяльності пунктів збору вторсировини будуть утворюватися відходи, які накопичуватимуться у спеціально відведених місцях та передаватимуться на утилізацію або переробку спеціалізованим організаціям.
	Біорізноманіття, ПЗФ	Вплив не передбачається
	Навколишнє соціальне середовище	Ймовірні наслідки для довкілля та здоров'я населення внаслідок діяльності пункту вторсировини попередньо оцінюються як мінімальні. Встановлення контейнерних майданчиків може викликати занепокоєння серед місцевих жителів через потенційні ризики для здоров'я. У той же час при дотриманні санітарно-гігієнічних норм експлуатації контейнерів (вчасне вивезення, оброблення), ризики забруднення відсутні. З іншої сторони, це може збільшити прибутки місцевих мешканців, робочі місця, мати позитивні наслідки.
Рекультивация звалищ/полігонів ТПВ відповідно РПУВ	Клімат та мікроклімат	Змін кліматичних та мікрокліматичних умов в процесі провадження планованої діяльності не очікується. Передбачається незначне теплове навантаження від спецтехніки в процесі підготовчих і основних робіт.
	Атмосферне повітря	Зниження рівня викидів метану, CO ₂ та інших парникових газів, що утворюються внаслідок розкладу відходів. Зменшення забруднення повітря пилом та іншими шкідливими речовинами.
	Водне середовище	Зниження ризику забруднення поверхневих та підземних вод завдяки запобіганню витокам фільтраційних вод.
	Ґрунтове середовище	Поліпшення стану ґрунтів за рахунок ліквідації джерел забруднення та відновлення їхньої природної структури. Можливе використання спеціальних покриттів для запобігання подальшому забрудненню.
	Відходи	Зменшення обсягу відходів та їх належна утилізація. Можливе відновлення частини території для подальшого використання у рекреаційних цілях.
	Біорізноманіття, ПЗФ	Відновлення природних місць проживання для флори та фауни, що сприятиме збільшенню біорізноманіття. Можливе створення зелених зон та рекреаційних територій на відновлених територіях.
	Навколишнє соціальне	Поліпшення якості життя місцевого

	середовище	населення завдяки зниженню негативного впливу звалищ на здоров'я населення та довкілля. Підвищення естетичної привабливості місцевості та можливості її використання для громадських потреб.
Будівництво компостувальної установки для зелених відходів	Клімат та мікроклімат	Змін кліматичних та мікрокліматичних умов в процесі провадження планованої діяльності не очікується.
	Атмосферне повітря	При будівництві об'єкту очікується тимчасовий вплив протягом будівельних робіт. Під час компостування можуть виникати запахи та незначні викиди газів.
	Водне середовище	Використання водопровідної води передбачено тільки для санітарних потреб персоналу.
	Ґрунтове середовище	Ризик забруднення ґрунтів мінімальний за умови належного управління процесом компостування. Можливість використання компосту для збагачення ґрунтів органічними речовинами, покращуючи їх структуру та родючість.
	Відходи	Значне зменшення обсягу органічних відходів, які потребують утилізації. Зменшення обсягу органічних відходів пояснюється тим, що органічні відходи, які раніше потребували утилізації, тепер будуть перероблятися на компост. Цей компост можна використовувати для властивостей покращення ґрунтів у сільському господарстві та благоустрою територій, рекультивації порушених земель, таким чином ефективно зменшуючи кількість відходів, що потребують традиційної утилізації.
	Біорізноманіття, ПЗФ	Негативний вплив не очікується. Проект сприятиме створенню більш здорових екосистем за рахунок використання органічного компосту для озеленення та відновлення місць проживання місцевої флори та фауни.
	Навколишнє соціальне середовище	Проект може покращити якість життя місцевого населення за рахунок зменшення кількості відходів, шляхом їх компостування та подальшого використання при благоустрої зелених зон та рекультивації порушених земель. Важливо забезпечити належні заходи для мінімізації запахів та інших можливих незручностей під час дозрівання компосту для місцевих жителів.
Будівництво сортувальної станції	Клімат та мікроклімат	Змін кліматичних та мікрокліматичних умов в процесі провадження планованої

для роздільно зібраних побутових відходів		діяльності не очікується.
	Атмосферне повітря	При будівництві об'єкту очікується тимчасовий вплив протягом будівельних робіт. Робота сортувальної станції може супроводжуватися викидами пилу. Кількісний та уточнений якісний склад забруднюючих речовин буде встановлено на наступних стадіях проектування (зокрема при процедурі ОВД)
	Водне середовище	Водопостачання та водовідведення визначається на наступних стадіях проектування (оцінюються на етапі процедури ОВД)
	Ґрунтове середовище	Ризик забруднення ґрунтів мінімальний за умови належного управління процесом сортування. Встановлення сортувальної станції передбачається на рекультивованому звалищі, отже порушення ґрунтового покриву при будівництві відсутнє. При безаварійній експлуатації об'єкта забруднення ґрунту не очікується.
	Відходи	Значне зменшення обсягу відходів, за рахунок відбору та підготовки ресурсоцінних фракцій. Ресурсоцінні фракції використовуються для заміни сировини, що позитивно вплине на економіку громади. Крім того, зменшується обсяг видалених відходів, що позитивно впливає на екологічний стан громади. У процесі будівництва та діяльності сортувальної станції будуть утворюватися відходи, які накопичуватимуться у спеціально відведених місцях та передаватимуться на утилізацію або переробку спеціалізованим організаціям.
	Біорізноманіття, ПЗФ	Негативний вплив не очікується. Проект сприятиме створенню більш здорових екосистем за рахунок зменшення обсягу видалених відходів, а отже – техногенного впливу на довкілля.
Будівництво сортувального заводу для змішаних	Навколишнє соціальне середовище	Проект може покращити якість життя місцевого населення за рахунок зменшення кількості відходів, шляхом їх подальшого використання в економіці громади. Важливо забезпечити належні заходи для мінімізації викидів пилу та інших можливих викидів забруднюючих речовин при сортуванні для місцевих жителів.
	Клімат та мікроклімат	Змін кліматичних та мікрокліматичних умов в процесі провадження планованої діяльності не очікується.

побутових відходів	Атмосферне повітря	При будівництві об'єкту очікується тимчасовий вплив протягом будівельних робіт. Робота сортувального заводу може супроводжуватися викидами забруднюючих речовин, що передбачає встановлення відповідних технологій очистки викидів. Вплив на атмосферне повітря та заходи щодо його мінімізації при будівництві заводу визначається на наступних стадіях проектування (зокрема при процедурі ОВД)
	Водне середовище	Водопостачання та водовідведення визначається на наступних стадіях проектування (оцінюються на етапі процедури ОВД)
	Ґрунтове середовище	Ризик забруднення ґрунтів мінімальний за умови належного екологічного управління на заводі. Встановлення сортувального заводу передбачається на рекультивованому звалищі, отже порушення ґрунтового покриву при будівництві відсутнє. При безаварійній експлуатації об'єкта забруднення ґрунту не очікується.
	Відходи	Значне зменшення обсягу відходів, за рахунок відбору ресурсоцінних фракцій зі змішаних відходів. Ресурсоцінні фракції використовуються для заміни сировини, що позитивно вплине на економіку громади. Крім того, зменшується обсяг видалених відходів, що позитивно впливає на екологічний стан громади. У процесі будівництва та діяльності заводу будуть утворюватися відходи, які накопичуватимуться у спеціально відведених місцях та передаватимуться на утилізацію або переробку спеціалізованим організаціям.
	Біорізноманіття, ПЗФ	Негативний вплив не очікується. Проект сприятиме створенню більш здорових екосистем за рахунок зменшення обсягу видалених відходів, а отже – техногенного впливу на довкілля.
	Навколишнє соціальне середовище	Проект може покращити якість життя місцевого населення за рахунок зменшення кількості відходів, шляхом їх подальшого використання в економіці громади. Важливо забезпечити належні заходи для мінімізації викидів забруднюючих речовин при сортуванні для місцевих жителів.
Будівництво регіонального полігону для ОУ 5	Клімат та мікроклімат	Змін кліматичних та мікрокліматичних умов в процесі провадження планованої діяльності не очікується так як будівництво даного об'єкту можливе тільки при

		додержанні всіх екологічних вимог щодо інженерно-технологічного захисту (відбір фільтрату, біогазу) довкілля. Вплив на клімат та заходи щодо його мінімізації при будівництві заводу визначається на наступних стадіях проектування (зокрема при процедурі ОВД)
	Атмосферне повітря	При будівництві об'єкту очікується тимчасовий вплив протягом будівельних робіт. Робота полігону може супроводжуватися викидами забруднюючих речовин, що передбачає встановлення відповідних технологій відбору біогазу. Вплив на атмосферне повітря та заходи щодо його мінімізації при будівництві заводу визначається на наступних стадіях проектування (зокрема при процедурі ОВД)
	Водне середовище	Будівництво даного об'єкту можливе тільки при додержанні всіх екологічних вимог щодо інженерно-технологічного захисту довкілля, зокрема відбору фільтрату, встановлення протифільтраційного екрану тощо. При додержанні всіх вимог до будівництва даних об'єктів – вплив допустимий. Вплив на водне середовище та заходи щодо його мінімізації при будівництві заводу визначається на наступних стадіях проектування (зокрема при процедурі ОВД)
	Ґрунтове середовище	Будівництво полігону передбачається на рекультивованому звалищі (визначається на стадії ТЕО), отже порушення ґрунтового покриву при будівництві відсутнє. При безаварійній експлуатації об'єкта та додержанні всіх екологічних вимог щодо інженерно-технологічного захисту довкілля, вплив на ґрунтове середовище допустимий. Вплив на ґрунтове середовище та заходи щодо його мінімізації при будівництві заводу визначається на наступних стадіях проектування (зокрема при процедурі ОВД)
	Відходи	Відходи видаляються згідно чинного законодавства при додержанні всіх екологічних вимог щодо інженерно-технологічного захисту довкілля. Мінімізація видалення відходів. У процесі будівництва полігону будуть утворюватися відходи, які накопичуватимуться у спеціально відведених місцях та передаватимуться на утилізацію або переробку спеціалізованим організаціям.

	Біорізноманіття, ПЗФ	Проект сприятиме зменшенню видаленню відходів без додержання норм екобезпеки, що дозволить зменшити техногенний вплив на природні екосистеми..
	Навколишнє середовище соціальне	Важливо забезпечити належні заходи для мінімізації викидів та скидів забруднюючих речовин при видаленні для місцевих жителів. При додержанні всіх вимог щодо інженерно-технологічного захисту довкілля при будівництві та експлуатації даних об'єктів, вплив – допустимий.

Очікуваними наслідками реалізації проекту МПУВ є зниження навантаження на довкілля, пов'язане з утворенням відходів та управління ними. При цьому реалізація заходів зі створення об'єктів інфраструктури управління відходами, модернізації таких об'єктів, а також експлуатація об'єктів управління відходами будуть супроводжуватися додатковими факторами впливу на довкілля. Негативні впливи на довкілля, що будуть виникати при створенні, модернізації та експлуатації інфраструктурних об'єктів, не будуть перевищувати нормативно допустимих рівнів. Це буде забезпечуватись застосуванням сучасних технічних рішень та проходженням процедури оцінки впливу на довкілля (ОВД).

Очікується, що реалізація проекту МПУВ буде мати лише опосередкований вплив на здоров'я населення через прямі впливи на складові довкілля. Очікуваними позитивними наслідками реалізації проекту ДДП, сформовані у формі завдань МПУВ, є зокрема: вдосконалення інституційної структури сфери управління відходами та зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління відходами; вдосконалення системи інформаційного забезпечення сфери управління відходами; підвищення обізнаності населення щодо управління побутовими та промисловими відходами, біовідходами тощо. При цьому слід враховувати, що цими показниками позитивні наслідки не обмежуються. За окремими видами відходів числові значення очікуваного позитивного ефекту не визначаються через значний рівень невизначеності, що зумовлений зовнішніми і внутрішніми факторами.

Довгострокові наслідки від прийняття проекту МПУВ важко переоцінити, оскільки передбачається вдосконалення системи управління відходами, створення нових та реконструкція об'єктів управління відходами, що не відповідають вимогам санітарної та екологічної безпеки. Очевидно, що довгостроковими наслідками є покращення якості компонентів довкілля та підвищення рівня добробуту населення, що буде результатом виконання та дотримання заходів проекту МПУВ.

Оцінка та аналіз запланованих заходів проекту МПУВ свідчить про пом'якшення можливих негативних кумулятивних впливів, пов'язаних з виконанням місцевого плану та досягненням цільових показників.

На основі вище викладеного, можна зробити наступні висновки щодо ймовірного впливу проєкту МПУВ на довкілля: реалізація заходів, передбачених МПУВ, може супроводжуватись появою прямих та опосередкованих наслідків, як для окремих компонентів довкілля, так і сукупним впливом на природні процеси та комплекси. Значного негативного впливу під час реалізації проєкту МПУВ на довкілля та здоров'я населення не передбачається.

Ймовірними наслідками для елементів довкілля та здоров'я населення є:

1) Вплив на атмосферне повітря.

В результаті реалізації проєкту МПУВ суттєвого впливу на атмосферне повітря не очікується, оскільки реалізація окремих заходів МПУВ буде призводити до збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, окремих - до зменшення. Зокрема, розвиток системи збирання, перевезення, досортування та ущільнення відходів призведе до збільшення викидів, проте це в кінцевому підсумку не буде суттєво впливати на загальні обсяги викидів, а використання сучасного спецтранспорту забезпечить дотримання вимог законодавства щодо параметрів викидів. Реалізація таких заходів проєкту МПУВ, як ліквідація (рекультивація) несанкціонованих звалища ПВ/МВВ відповідно РПУВ, зменшення обсягів захоронення біовідходів буде супроводжуватися зменшенням обсягів викидів та поліпшенням якості атмосферного повітря. Будівництво відповідних об'єктів управління відходами відповідно РПУВ передбачається тільки при додержанні всіх екологічних вимог щодо інженерно-технологічного захисту довкілля та визначається на наступних стадіях проектування (зокрема при процедурі ОВД).

Кумулятивно розвиток інфраструктури збирання та управління відходами в громаді не буде призводити до викидів в концентраціях, що перевищують ГДК.

2) Вплив на водні ресурси.

Позитивний вплив реалізації заходів проєкту МПУВ на водні ресурси буде полягати у зниженні забруднення поверхневих та підземних вод за рахунок припинення експлуатації звалищ ПВ та їх рекультивації, забезпечення екологічно безпечного функціонування полігону ТПВ (будівництво даного об'єкту можливе тільки при додержанні всіх екологічних вимог щодо інженерно-технологічного захисту довкілля, зокрема відбору фільтрату, встановлення протифільтраційного екрану тощо. При додержанні всіх вимог до будівництва даних об'єктів – вплив допустимий. Вплив на водне середовище та заходи щодо його мінімізації при будівництві заводу визначається на наступних стадіях проектування, зокрема при процедурі ОВД).

3) Відходи.

Впровадження проєкту МПУВ та створення комплексної системи управління відходами сприятиме зменшенню обсягів їх розміщення (видалення) у навколишньому середовищі.

4) Вплив на земельні ресурси.

Внаслідок реалізації проєкту МПУВ не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози. Будівництво об'єктів управління відходами передбачається на рекультивованому звалищі (визначається на стадії ТЕО), отже порушення ґрунтового покриву при будівництві відсутнє. При безаварійній експлуатації інфраструктурних об'єктів та додержанні всіх екологічних вимог щодо інженерно-технологічного захисту довкілля, вплив на ґрунтове середовище допустимий. Вплив на ґрунтове середовище та заходи щодо його мінімізації при будівництві заводу визначається на наступних стадіях проектування (зокрема при процедурі ОВД).

Натомість, ймовірними позитивними наслідками реалізації заходів проєкту МПУВ є відновлення природних ландшафтів, раціональне використання земельних ресурсів, поліпшення структури земельного фонду. Будівництво об'єктів інфраструктури збирання та сортування відходів вимагає залучення у господарській обіг додаткових земельних ділянок, котре, однак, буде скомпенсоване за рахунок проведення заходів з рекультивації. Дотримання вимог щодо розміщення та функціонування запланованих об'єктів дозволить мінімізувати їх негативний вплив на земельні ресурси.

5) Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони.

У МПУВ не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття. Натомість, реалізація запропонованих МПУВ заходів сприятиме відновленню порушених земель та збільшенню біологічного різноманіття на територіях, де проведено біологічну рекультивацію.

6) Вплив на культурну спадщину.

У МПУВ не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на об'єкти історико-культурної спадщини.

7) Вплив на здоров'я населення та інфраструктуру.

МПУВ не передбачає появу нових ризиків для здоров'я населення. Більше того, вирішення таких питань, як встановлення контейнерних майданчиків, впровадження роздільного збору ресурсоцінних фракцій відходів, сприятиме покращенню санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Проте, можливе локальне формування такої загрози у місцях розміщення об'єктів інфраструктури управління відходами за умов порушення вимог щодо експлуатації таких об'єктів. Очікується, що реалізація МПУВ буде мати лише опосередкований вплив на здоров'я населення через прямі впливи на складові довкілля, поліпшення яких має призвести до зниження рівня захворюваності населення та покращення умов його життєдіяльності.

8) Екологічне управління, моніторинг та інше.

МПУВ не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки. Водночас, реалізація заходів МПУВ

забезпечить доступ до оперативної інформації про стан системи управління відходами у процесі прийняття ефективних рішень у даній сфері.

9) Кумулятивний вплив.

Ймовірність того, що реалізація МПУВ призведе до таких можливих наслідків, які в сукупності матимуть кумулятивний чи синергійний негативний вплив на довкілля або здоров'я людей, відсутня.

У разі реалізації заходів МПУВ можна очікувати позитивного кумулятивного і синергійного ефектів покращення стану довкілля та здоров'я населення у середньо- і довгостроковій перспективі. Довгострокові наслідки від реалізації проєкту МПУВ пов'язані з удосконаленням системи управління відходами, створенням нових або реконструкцією існуючих об'єктів управління відходами, рекультивацією місць видалення відходів. Довгострокові наслідки проявляються через покращення якості компонентів довкілля та умов життєдіяльності населення.

Реалізація заходів, пов'язаних з припиненням експлуатації звалищ ПВ/МВВ відповідно РПУВ які не відповідають нормам екобезпеки та рекультивацією територій, сприятиме екстернальному перехресному позитивному впливу на стан атмосферного повітря, земельних та водних ресурсів, створюючи при цьому передумови для поліпшення умов проживання населення громади, що проживає біля даної території, та стану його здоров'я.

Послідовна узгоджена реалізація заходів проєкту МПУВ, спрямованих на охоплення всієї території України роздільним збиранням відходів, із заходами зі створення пункту підготовки вторсировини, створить синергійні ефекти у формі скорочення обсягів захоронення відходів, підвищення рівня вилучення ресурсоцінних компонентів, повного вилучення небезпечних відходів зі складу ПВ. Комплексна реалізація усіх передбачених проєктом МПУВ заходів дозволить агреговано досягти покращення стану довкілля, а їх поетапне узгоджене виконання - забезпечити нагромадження позитивних ефектів при переході від коротко- до довгострокового періоду.

Тобто, реалізація Місцевого плану управління відходами Новомосковської міської територіальної громади Самарівського району Дніпропетровської області до 2033 року сприятиме покращенню екологічної ситуації на території громади.

Оцінка та аналіз запланованих заходів проєкту МПУВ свідчить про пом'якшення можливих негативних кумулятивних впливів, пов'язаних з його виконанням та досягненням цільових показників.

Кожен з цільових показників проєкту МПУВ в поєднанні з всіма запланованими заходами та комплексним підходом до системи управління відходами забезпечить досягнення максимального позитивного ефекту реалізації МПУВ, що є позитивними синергічними наслідками (сумарний ефект, який полягає в суттєвій перевазі взаємодії кількох факторів разом замість дії кожного окремо компоненту).

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Перелік і стисла характеристика проектних рішень, що визначені в документі державного планування включає:

- ресурсозберігаючі заходи – збереження і раціональне використання ресурсів, повторне їх використання та ін.;
- планувальні заходи – функціональне зонування, організація системи санітарної чистки територій та ін.;
- відновлювальні заходи - нормалізація стану окремих компонентів навколишнього середовища тощо;
- захисні заходи - проведення постійного екологічного моніторингу стану навколишнього середовища у джерелах викидів та скидів, на границі СЗЗ;
- компенсаційні заходи (при необхідності) - компенсація незворотного збитку від планованої діяльності шляхом проведення заходів щодо рівноцінного поліпшення стану природного, соціального і техногенного середовища в іншому місці і/або в інший час, грошове відшкодування збитків.

На основі аналізів, представлених у попередніх розділах, та з метою сприяння досягненню цілей екологічної політики, встановлених на державному, регіональному та місцевому рівнях, запропоновано ряд заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього середовища та здоров'я населення, що можуть виявлятися в процесі впровадження заходів і проектів запланованих МПУВ. Термін «пом'якшення» відноситься до усунення, зменшення, запобігання або контролю негативних впливів на навколишнє середовище, які можуть виникнути внаслідок впровадження проекту ДДП. Запропоновані заходи складаються з тих, що були визначені в процесі розроблення МПУВ і рекомендацій що виникли в результаті виконання СЕО.

Реалізація проекту МПУВ потребує виконання великої кількості заходів, що стосуються напрямків МПУВ, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища населених пунктів громади. Найбільш позитивними для довкілля та здоров'я населення мають стати заходи, пов'язані з поліпшенням екологічної ситуації на території громади. Проектом МПУВ заплановані наступні природоохоронні заходи, що направлені на запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків виконання ДДП:

- удосконалення системи управління відходами на інноваційних засадах;
- створення сучасної інфраструктури у сфері управління відходами, запровадження новітніх технологій, зменшення обсягів їх захоронення;
- покращення інфраструктури збирання та оброблення відходів, що передбачає залучення інвестицій;

- налагодження схеми роздільного збирання побутових відходів, встановлення пункту підготовки вторсировини;
- проведення інформаційних кампаній для підвищення обізнаності громадян про негативний вплив відходів та важливість правильного управління відходами;
- збирання та компостування «зелених» відходів - зменшення відходів, що біологічно розкладаються, упровадження домашнього компостування відповідно до правил компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках, зменшення обсягів видалення біовідходів за рахунок їх компостування;
- проведення рекультивації місць видалення відходів відповідно РПУВ та ліквідація несанкціонованих звалищ;
- виділення з відходів сировини, яка може бути використана повторно;
- зменшення обсягів утворення відходів з урахуванням впровадження найкращих доступних технологій і методів управління у процесі промислового виробництва;
- зменшення обсягів утворення відходів харчових продуктів у роздрібних та інших торговельних мережах, закладах громадського харчування та домогосподарствах;
- налагодження системи управління відходами руйнувань, будівництва та знесення;
- додержання суб'єктами господарювання правил експлуатації об'єктів оброблення відходів, вимог санітарного та природоохоронного законодавства щодо забезпечення унеможливлення їх негативного впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я населення;
- система моніторингу, заходи екологічної безпеки мають бути спрямовані на захист нормативного (відповідно параметрів ГДК) стану повітря, ґрунту та водного середовища.

На всіх етапах реалізації проєкту МПУВ передбачені рішення будуть здійснюватися у відповідності до норм і правил охорони довкілля і вимог екологічної безпеки, в тому числі згідно з вимогами Водного кодексу України, Законів України «Про охорону земель», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про охорону атмосферного повітря», «Про природно-заповідний фонд України», «Про управління відходами».

З метою забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання природних ресурсів при будівництві, реконструкції та ремонті об'єктів, передбачених проєктом МПУВ, доцільно максимально використовувати сучасні високоефективні екоенергозберігаючі технології та матеріали, зокрема огорожуючі конструкції з мінімальним коефіцієнтом теплопровідності, інженерне обладнання з високим коефіцієнтом корисної дії тощо. Сукупність природоохоронних заходів забезпечить сприятливі умови для досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища.

Виконання завдань, передбачених проєктом МПУВ сприятиме запобіганню забруднення довкілля, створюватиме сприятливі умови для відтворення природних ресурсів і як наслідок досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища, що є основою екологічної безпеки.

Розрахований соціальний ризик без реалізації заходів проєкту МПУВ становить $7,50 \cdot 10^{-5}$ одиниць та характеризується як умовно прийнятний.

Розрахований соціальний ризик від реалізації заходів проєкту МПУВ становить $6,80 \cdot 10^{-7}$ одиниць та характеризується як прийнятний.

Під час проведення аналізу ймовірних негативних наслідків для довкілля від реалізації проєкту МПУВ було виявлено ряд завдань, виконання яких потребує серйозної уваги, недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення внаслідок реалізації МПУВ (табл. 7.1). При необхідності розміщення і будівництво об'єктів буде здійснюватися відповідно вимог п. 5.10 ДСП 173-96 «Державних санітарних норм і правил забудови населених пунктів», а також з урахуванням процедури ОВД для об'єктів планової діяльності відповідно Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Таблиця 7.1- Завдання недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення внаслідок реалізації проєкту МПУВ

<i>Завдання</i>	<i>Механізм реалізації завдання</i>	<i>Умови недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення</i>
Охорона і раціональне використання земель, природних рослинних ресурсів	1) зменшення техногенного впливу на ґрунти у зоні впливу інфраструктурних об'єктів сфери управління відходами.	Стаття 3. п.3 11) інші види діяльності: - шламонакопичувачі, хвостосховища; - складування осаду, мулові поля площею 0,5 гектара і більше або на відстані не більш як 100 метрів до прибережних захисних смуг; - склади і перевалочні бази металобрухту площею 0,5 гектара і більше або на відстані не більш як 100 метрів до прибережних захисних смуг;
Збереження природно-заповідного фонду	1) посилення контролю за охороною, використанням та відтворенням лісів; 2) охорона біорізноманіття.	- об'єкти оброблення відходів, що не є небезпечними, потужністю менше 100 тонн на добу (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД»);
Ефективна система управління відходами на території громади	1) покращення технічного оснащення сфери управління відходами; 2) ліквідація несанкціонованих звалищ відходів; 3) впровадження роздільного збирання побутових відходів та відбір ресурсоцінних фракцій; 4) проведення просвітницької кампанії, спрямованої на підвищення культури управління побутовими відходами 5) екологічно безпечне видалення задишків відходів; 6) ліквідація техногенно	2) здійснення процедури ОВД для планованої діяльності та об'єктів: сільськогосподарське та лісогосподарське освоєння, рекультивація та меліорація земель.

	забруднених територій відходами	Стаття 3.п.2 8) управління відходами: - об'єкти оброблення небезпечних відходів; - об'єкти оброблення відходів, що не є небезпечними, потужністю 100 тонн на добу або більше. <u>Об'єкти оброблення відходів</u> проектуються, споруджуються та експлуатуються відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами», законодавства у сфері містобудування та у випадках, передбачених Законом України "Про оцінку впливу на довкілля", підлягають ОВД: - здійснення процедури ОВД для планової діяльності: а) об'єкти оброблення відходів, що не є небезпечними, потужністю менше 100 тонн на добу (Ст. 3, п. 3, пп.11 ЗУ Про ОВД); б) об'єкти оброблення відходів, що не є небезпечними, потужністю 100 тонн на добу або більше (Ст. 3, п. 2, пп.8 ЗУ Про ОВД) - отримання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів (ст. 42 Закону України «Про управління відходами»)
Розвиток екологічної свідомості та екологічної культури, екологічне виховання населення	1) підвищення обізнаності населення з питань охорони навколишнього середовища, вторинної переробки відходів, збереження ресурсів, енергозаощадливості; 2) підвищення екологічної культури в закладах освіти громади, висвітлення в засобах масової інформації питань щодо стану довкілля.	-*

* - відсутні умови недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення.

8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ)

8.1. Обґрунтування вибору

Проект МПУВ розроблений з урахуванням довкострокових пріоритетів Стратегії регіонального розвитку Дніпропетровської області до 2027 року відповідно до:

- *Стратегічної цілі 2.* Екологічна та енергетична безпека, зокрема операційної цілі 2.А – Створення умов для поліпшення стану довкілля; операційної цілі 2.В – Поліпшення управління відходами;

- *Стратегічної цілі 3.* Забезпечення якісних умов життя, зокрема операційної цілі 3.А – Розвиток інфраструктури регіону, благоустрій територій.

МПУВ розроблений з урахуванням РПУВ. Місцевий план управління відходами охоплює всі види діяльності у сфері управління відходами на території Новомосковської міської територіальної громади. У РПУВ визначено, що територія Новомосковського МТГ відноситься до Самарівського кластеру управління відходами (кластер УВ 5). **Відповідно РПУВ** для кластеру УВ 5 передбачено (2030 рік) у м. Самар - регіональний полігон для ТПВ із інженерними засобами захисту довкілля (проектна потужність – 38 тис. т/рік, плановий рік введення в експлуатацію об'єкту – 2029 рік, загальна кошторисна вартість будівництва – 120 015 тис. грн.). Відповідно РПУВ передбачається, що полігон, що обслуговує місто Самар, стане регіональним полігоном. Наявні полігони, що відповідають вимогам, працюють до вичерпання потужності.

У той же час на території міста Самар відсутнє діюче сміттєзвалище для збору ПВ. Сміттєзвалище, яке знаходиться біля меж міста відповідно до рішення сесії Новомосковської міської ради №1062 від 25.03.2014 р. закрите з 01.05.2014р. для прийому побутових відходів та згідно розпорядження голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації від 17.07.2015р. №Р-417/0/3-15 затверджено робочий проект «Рекультивация міського звалища побутових відходів м. Новомосковськ – будівництво» та проект рекультивации сміттєзвалища реалізовувався департаментом житлово-комунального господарства та будівництва Дніпропетровської обласної державної адміністрації.

У значній близькості до м. Самар (0,56 км на північний схід від мкр. Кулебівка, поблизу траси Харків-Сімферополь) розташований полігон ТПВ на території Підгородненської МТГ (полігон для переробки ТПВ ТОВ “ЕКОЛОГІЯ УКРАЇНА”). Даний полігон внесено в реєстр МВВ 152/15 (дата останньої ревізії - 152/20 29.12.2020 р.) та внесено в існуючі об'єкти оброблення та утилізації

відходів РПУВ, додаток 8). Обсяг видалених відходів на даному полігоні 2499,48 тис. т. Відповідно паспорту МВВ (№152/15) площа полігону - 7,4 га / 8,5 га / 21,5 га, відкрите заглиблене в землю. Рівень заповнення полігона побутовими відходами – 27%. СЗЗ витримана.

Тому на даний час можливі два варіанти розміщення полігону для кластеру УВ 5:

- 1) виділення нової земельної ділянки (включаючи розгляд варіанту ділянки рекультивованого полігону);
- 2) полігон ТПВ на території Підгородненської МТГ (полігон для переробки ТПВ ТОВ «ІННОВАЦІЙНІ ЕКОТЕХНОЛОГІЇ УКРАЇНИ») після приведення його до всіх норм законодавства розглядати як регіональний для УВ 5.

Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.1) розміри земельних ділянок під полігони ТПВ складають 0,02-0,05 га на 1000 т ТПВ за рік. Таким чином мінімальна площа полігону для м.Самар складає 1 га. Доцільність будівництва полігону визначається тільки за умови забезпечення вивезення ТПВ для всього кластеру (УВ 5), що потребує відповідного міжмуніципального співробітництва у сфері управління відходами між територіальними громадами.

Встановлення місця будівництва та умови будівництва визначатимуться згідно відповідного Техніко-економічного обґрунтування.

Відповідно РПУВ у м. Самар передбачено будівництво сортувальної станції для роздільно зібраних побутових відходів, автоматичне та ручне сортування ресурсоцінних компонентів (плановий рік введення в експлуатацію об'єкту – 2026 рік, загальна кошторисна вартість будівництва – 24 589 тис. грн.). Будівництво даного об'єкту можливий на території рекультивованого полігону (закрите з 01.05.2014 р. для прийому побутових відходів та згідно розпорядження голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації від 17.07.2015р. №Р-417/0/3-15), площа якого складає близько 10 га або виділення нової земельної ділянки. У той же час, враховуючи значну кількість підприємств у сфері управління відходами на території м. Самар (у т.ч. які займаються сортуванням відходів) можливим є розгляд встановлення сортувальної станції на території приватного підприємства, що має відповідний Дозвіл на даний вид діяльності та відповідає всім умовам. Можливим є розгляд системи державно-приватного партнерства.

Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.2) об'єкти сортування та утилізації побутових відходів допускається розміщувати в промислових та комунально-складських зонах населених пунктів та за їх межами або на території полігону ТПВ за умови організації СЗЗ відповідно до вимог санітарного законодавства. Встановлення місця будівництва та умови будівництва визначатимуться згідно відповідного Техніко-економічного обґрунтування.

Відповідно РПУВ у м. Самар передбачено будівництво сортувального заводу для змішаних побутових відходів (проектна потужність – 45,8 тис. т/рік, плановий рік введення в експлуатацію об’єкту – 2030 рік, загальна кошторисна вартість будівництва – 272 668 тис. грн.). Будівництво даного об’єкту також можливе на території рекультивованого полігону або виділення нової земельної ділянки. Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.2) об’єкти сортування та утилізації побутових відходів допускається розміщувати в промислових та комунально-складських зонах населених пунктів та за їх межами або на території полігону ТПВ за умови організації СЗЗ відповідно до вимог санітарного законодавства. Встановлення місця будівництва та умови будівництва визначатимуться згідно відповідного Техніко-економічного обґрунтування.

Відповідно РПУВ у м. Самар передбачено будівництво компостувальної установки для зелених відходів (проектна потужність – 2,2 тис. т/рік, плановий рік введення в експлуатацію об’єкту – 2029 рік, загальна кошторисна вартість будівництва – 6212 тис. грн.). На даний час відходи зеленого господарства (квіти, кущі, скошена трава) збираються робітниками підприємства, навантажуються на самоскид, та вивозяться на полігон ТОВ «ІННОВАЦІЙНІ ЕКОТЕХНОЛОГІЇ УКРАЇНИ».

Тому будівництво компостувальної установки для зелених відходів можливий: 1) на території рекультивованого полігону; 2) на території на території ТОВ «ІННОВАЦІЙНІ ЕКОТЕХНОЛОГІЇ УКРАЇНИ». Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.2) об’єкти сортування та утилізації побутових відходів допускається розміщувати в промислових та комунально-складських зонах населених пунктів та за їх межами або на території полігону ТПВ за умови організації СЗЗ відповідно до вимог санітарного законодавства.

Відповідно Національного плану управління відходами до 2033 року у територіальних громадах чисельністю до 100 тис. осіб доцільно здійснювати компостування на спеціалізованих компостних майданчиках, а в невеликих територіальних громадах — компостування в місцях видалення відходів у буртах або “рукавах”. Для цього на асфальтованій ділянці - кагат (мінімальні розміри 5*3 м) вкладаються органічні відходи, які попередньо подрібнюються. Далі в масу відходів додають біопрепарати (мікроорганізми), масу відходів періодично помішують за допомогою вспушувача (насадка на трактор). В результаті отримується компост, який можна використовувати як високоякісне добриво. Необхідне обладнання (пропозиції щодо обладнання приведені в додатку 17): подрібнювач, біопрепарати, вспушувач. Встановлення місця будівництва та умови будівництва визначатимуться згідно відповідного Техніко-економічного обґрунтування.

Пункти роздільного збирання побутових відходів. Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.4) на території населеного пункту слід передбачити місця для встановлення пунктів приймання вторинної сировини. Відповідно ДБН Б.2.2-

12:2019 пункти приймання від кінцевих споживачів паперу, картону, пластику, скла, відходів упаковки, відпрацьованих батарейок, батарей і акумуляторів, електричного та електронного обладнання та шин у місцях продажу, приватних домогосподарствах, адміністративних, соціальних, громадських, комерційних, розважальних, рекреаційних, туристичних та інших закладах, комунальних пунктах приймання відходів повинні забезпечувати роздільне збирання окремих видів відходів. Площа земельних ділянок для одного пункту приймання вторсировини повинна складати 15-30 м². Необхідна кількість пунктів приймання вторсировини визначається схемою санітарного очищення відповідного населеного пункту. Для узагальнених розрахунків площі земельної ділянки, для організації пункту приймання вторсировини слід приймати 3 м² на 1000 осіб населення, але не меншу 15 м² на одну ділянку пункту приймання вторсировини.

Відповідно, для кількості населення 66527 осіб необхідна площа пунктів приймання вторсировини складає 200 м², що відповідає 7 пунктам роздільного збору відходів.

Заходи проєкту МПУВ спрямовані на досягнення стратегічних цілей у системі управління відходами громади, пов'язані між собою балансом економічної, соціальної та екологічної складових, але з пріоритетом - першочергового забезпечення соціального та екологічного благополуччя населення, зниження ризиків здоров'ю населення.

Оцінка альтернатив у контексті стратегічної екологічної оцінки МПУВ – були прийняті наступні перспективи для вивчення наявних альтернатив та їх впливу на навколишнє середовище:

Варіант №1 – Розроблення «Місцевого плану управління відходами Новомосковської міської територіальної громади Самарівського району Дніпропетровської області до 2033 року» з врахуванням системи управління відходами згідно з «Регіональним планом управління відходами у Дніпропетровській області до 2030 року».

Варіант №2 – «Варіант нульової альтернативи» – не розроблення/ не затвердження «Місцевого плану управління відходами Новомосковської міської територіальної громади Самарівського району Дніпропетровської області до 2033 року».

Варіант №3 – Впровадження «Інтегрованої системи управління відходами (ISWM)».

Варіант №2 – «Варіант нульової альтернативи». У «Варіанті нульової альтернативи» розглядалася ситуація гіпотетичного сценарію, за яким проєкт «Місцевого плану управління відходами Новомосковської міської територіальної громади Самарівського району Дніпропетровської області до 2033 року» не затверджується.

Цей сценарій можна розуміти як продовження поточних (в тому числі несприятливих) екологічних тенденцій. За результатами аналізу визначено, що в рамках сценарію «нульової альтернативи» подальший сталий розвиток не є екологічно безпечним, а зазначена альтернатива призводить до певної стагнації та неефективного використання можливостей розвитку та погіршення екологічної ситуації в громаді. Крім того, це призводить до порушення законодавства України – МПУВ має відповідати РПУВ, а без реалізації заходів «Місцевого плану управління відходами Новомосковської міської територіальної громади Самарівського району Дніпропетровської області до 2033 року» РПУВ не реалізовується для коастеру УВ 5, адже всі громади Новомосковського кластеру УВ 5 не можуть реалізувати МПУВ їх громад.

Варіант №3 – Впровадження «Інтегрованої системи управління відходами (ISWM)».

Ця альтернатива передбачає впровадження комплексної системи управління відходами, що включає роздільний збір, переробку, компостування, утилізацію органічних відходів, виробництво біогазу, а також зменшення обсягів відходів на джерелі утворення.

Альтернатива, що передбачає впровадження інтегрованої системи управління відходами (ISWM), не розглядається через кілька суттєвих причин. По-перше, українське законодавство наразі не містить конкретного визначення чи документа, який би чітко регламентував впровадження ISWM. Відсутність правової бази робить цей підхід юридично невизначеним і ускладнює його інтеграцію в існуючу систему управління відходами на місцевому та регіональному рівнях.

Крім того, впровадження інтегрованої системи управління відходами потребує значних фінансових ресурсів та інвестицій, які можуть бути непосильними для місцевого бюджету. У поточних економічних умовах такі інвестиції можуть бути важко здійсненими без суттєвої підтримки з боку держави або приватних інвесторів.

Також важливим аспектом є необхідність активного залучення та навчання населення до нової системи управління відходами. Це включає зміну поведінки та звичок громадян, що може бути довготривалим процесом і вимагати великих зусиль на проведення освітніх кампаній.

Обґрунтування вибору Варіанту №1.

Варіант №1 відповідає обов'язковим для МПУВ нормативно-правовим вимогам щодо відповідності положенням та показникам, що визначені Законами України «Про управління відходами», «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», «Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року», Національним планом управління

відходами до 2033 року, Регіональним планом управління відходами у Дніпропетровській області до 2030 року та відповідає основним потребам громади щодо управління відходами з врахуванням можливостей фінансування його заходів.

Відтак в інтересах забезпечення переходу до сучасного управління відходами для ефективного використання відходів як ресурсів та сталого розвитку шляхом запобігання їх утворенню відповідно до державної та місцевої політики у сфері запобігання утворенню та управління відходами найсприятливішим варіантом буде затвердження проєкту Місцевого плану управління відходами Новомосковської міської територіальної громади Самарівського району Дніпропетровської області до 2033 року.

8.2 Опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у т. ч. ускладнення.

Зміст звіту про СЕО сформований відповідно до пункту 2 статті 11 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

З огляду на стратегічний характер проєкту МПУВ на 10 років, ключове значення у виконанні СЕО мали методи стратегічного аналізу. Насамперед, доречним виявилось застосування аналізу контексту стратегічного планування, що передбачає встановлення зв'язків з іншими документами державного планування. Відповідність цілей та завдань проєкту МПУВ загальним цілям державної екологічної політики та цілям, завданням, напрямкам галузевих документів державного планування.

Також проведено аналіз поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я, в розрізі компонентів довкілля (клімату і факторів, що на нього впливають, атмосферного повітря, водних та земельних ресурсів, біорізноманіття та природоохоронних територій, відходів, здоров'я населення та інфраструктури). Здійснено оцінку ймовірних наслідків виконання цілей та завдань проєкту МПУВ, як на окремі компоненти довкілля, так і на комплексні умови територій - стан довкілля, збереження біорізноманіття, раціональність використання наявних ресурсів, розвиток природних та техногенних процесів, а також вплив на здоров'я населення.

Оцінка кумулятивних ефектів дозволила спрогнозувати потенційний сукупний вплив на стан довкілля, в тому числі здоров'я населення, внаслідок реалізації цілей і завдань МПУВ.

Для здійснення СЕО був обраний, також, метод екстраполяції, оскільки цей метод полягає в перенесенні встановленого характеру розвитку певної території чи процесу в майбутнє і ґрунтується на вивченні кількісних і якісних параметрів досліджуваного об'єкта за попередні роки, з подальшим логічним продовженням, окресленням тенденцій його розвитку.

При цьому здійснювалось:

- збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових показників в розрізі компонентів довкілля, в т. ч. здоров'я населення;

- визначення можливих чинників змін антропогенного та природного характеру;

- проведення оцінки потенційного впливу цілей на складові довкілля та на стан здоров'я й добробут населення.

В процесі аналізу стану довкілля були використані статистичні дані Державної служби статистики України та офіційні дані органів виконавчої влади, на які покладено функції і завдання спостереження та інформаційного забезпечення державної системи моніторингу довкілля (Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, Державна гідрометеорологічна служба, Міністерство охорони здоров'я України, та інші), а також обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я. Окрім того, були проаналізовані доступні дані експертних звітів та аналітичних матеріалів щодо оцінки впливу наслідків воєнних дій в Україні на стан довкілля та здоров'я населення.

Ускладнення, що виникали в процесі СЕО:

До ускладнень, що виникали в процесі проведення стратегічної екологічної оцінки можна віднести:

- відсутність або обмежений доступ до даних на рівні громади з основних проблемних питань (охорона довкілля, охорона здоров'я тощо) через розділення між собою загальнонаціональних, загальноміських та районних систем збору статистичних даних та даних органів охорони довкілля, охорони здоров'я;

- обставини, пов'язані з введенням воєнного стану, у тому числі обмеження доступу до низки кадастрів та інформаційних систем, включаючи призупинення функціонування Публічної кадастрової карти України.

Таким чином, стратегічна екологічна оцінка проекту МПУВ здійснювалась з огляду на зазначені вище обмеження.

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

СЕО не завершується прийняттям рішення про затвердження МПУВ. Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації МПУВ, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» встановлює необхідність здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля. Відповідно ст.17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник (Управління ЖКГ та КБ Самарівської міської ради) у межах компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документу державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет, вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Моніторинг наслідків виконання документу державного планування буде здійснюватися шляхом періодичного (не менше одного разу на рік) аналізу виконання МПУВ та подання заінтересованим органам щороку до 1 березня наступного періоду інформація про хід виконання місцевого плану в частині досягнення локалізованих цільових показників місцевого плану та розміщення такої інформації на власному офіційному веб-сайті.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію МПУВ;
- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
- перевірки того, що МПУВ виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Згідно з частиною першою статті 3 Закону України "Про оцінку впливу на довкілля" здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою цієї статті. Оцінка впливу на довкілля спрямована на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля,

раціонального використання і відтворення природних ресурсів, прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів. Тому при реалізації заходів МПУВ щодо впровадження планованої діяльності відповідно до законодавства України повинна обов'язково бути реалізована процедура ОВД.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально удосконалені для цілей СЕО. Для моніторингу проєкту ДДП можуть залучатися акредитовані лабораторії.

Моніторинг наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, здійснюватиметься під час реалізації МПУВ з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства та втілення всіх заходів щодо мінімізації ймовірних впливів та наслідків на навколишнє природне та соціальне середовище. Загальною метою моніторингу екологічних та соціальних аспектів даного проєкту є забезпечення/гарантування того, що всі заходи пом'якшення та мінімізації впливів та наслідків успішно втілюються та вони є ефективними й достатніми.

Моніторинг наслідків виконання ДДП для довкілля також передбачає своєчасне виявлення нових проблем та питань, що викликають занепокоєння. Моніторинг має відбуватись на декількох рівнях та передбачати можливі екологічні загрози та/або виявляти під час його здійснення впливи, що не були передбачені раніше.

Програма екологічного моніторингу буде працювати під час реалізації МПУВ. Вона складається із переліку дій та заходів, кожний із яких має певну мету та ключові індикатори та критерії для оцінки.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу, строки їх виконання, кількісні та якісні показники та їх цільові значення, враховують специфіку ДДП та відображені у МПУВ.

Індикатори, які відбираються для здійснення оцінки місцевого плану управління відходами, мають відповідати наступним критеріям: відповідність, вимірюваність, досяжність, чутливість, доступність, надійність, простота, практичність, об'єктивність, ощадливість та обмеженість в часі.

Індикатори виконання заходів МПУВ наведені в таблиці 9.1.

Таблиця 9.1 - Індикатори виконання заходів Місцевого плану управління відходами Новомосковської міської територіальної громади Самарівського району Дніпропетровської області до 2033 року

<i>Індикатор виконання місцевого плану</i>	<i>Одиниця виміру</i>	<i>Періодичність</i>
Участь у тренінгах, семінарах, навчаннях працівників виконкому Самарівської міської ради, суб'єктів господарювання щодо впровадження системи управління відходами	одиниць	щорічно
Проведення заходів з екологічного інформування населення та здобувачів освіти, у т.ч. розміщення реклами екологічного спрямування	кількість сюжетів та публікацій в	щорічно

	медіа, кількість розміщеної соціальної реклами та інше	
Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи та інших заходів з підвищення обізнаності населення щодо управління відходами, у т.ч. що біологічно розкладаються	кількість інформаційних кампаній, рейдів тощо	щорічно
Кількість проведених тематичних заходів щодо управління відходами в закладах освіти	одиниць	щорічно
Обсяг утворених побутових відходів	тис. тонн	щорічно
Обсяги видалених побутових відходів	тис. тонн	щорічно
Обсяг роздільно зібраних побутових відходів	тис. тонн	щорічно
Обсяг зібраних змішаних побутових відходів	тис. тонн	щорічно
Обсяг утилізованих ПВ	%	щорічно
Обсяг утворених біовідходів	тис. тонн	щорічно
Обсяг утилізованих біовідходів	%	щорічно
Відсоток охоплення населення послугами управління побутовими відходами	%	щорічно
Кількість зібраних побутових відходів	т/рік на 1 жителя	щорічно
Частка роздільно зібраних побутових відходів у загальній масі побутових відходів	%	щорічно
Кількість придбаного обладнання, спецтехніки для збирання транспортування та складування побутових відходів	одиниць	щорічно
Кількість центрів/мобільних пунктів, контейнерів для роздільного збирання та підготовки до повторного використання побутових відходів, у т.ч. небезпечних у складі побутових	одиниць	щорічно
Проведення рекультивації звалищ ПВ	га	щорічно
Розробка схем управління побутовими відходами для населених пунктів громади відповідно МПУВ	одиниць	до 2029
Створення об'єктів біологічного оброблення відходів, що біологічно розкладаються	одиниць	до 2033
Створення регіонального полігону	одиниць	до 2033
Створення сортувальної станції для роздільно зібраних побутових відходів	одиниць	до 2033
Створення сортувального заводу для змішаних побутових відходів	одиниць	до 2033
Обсяг побутових відходів, що відновлені на об'єктах з переробки, знешкодження та складування таких відходів	тис. тонн	щорічно
Зменшення загального обсягу відходів, що видаляються на полігони	%	щорічно
Розроблення плану/програми із проведення моніторингу MBV	одиниць	щорічно
Кількість складених адміністративних протоколів за порушення у сфері благоустрою, у т.ч. у сфері управління відходами	одиниць	щорічно
Кількість стаціонарних (мобільних) комунальних пунктів збирання небезпечних відходів у складі побутових	одиниць	щорічно
Кількість контейнерів для збору небезпечних відходів	одиниць	щорічно
Запровадження системи екологічного менеджменту до стандарту ISO 14001, «методології більш чистого виробництва» на	% від загальної кількості	щорічно

підприємствах (суб'єктах господарювання)		
Кількість проведених інвентаризацій об'єктів оброблення небезпечних відходів	% від загальної кількості	щорічно
Кількість проведених інвентаризацій об'єктів оброблення відпрацьованих нафтопродуктів на території громади	% від загальної кількості	щорічно
Вивезення непридатних ХЗЗР на знешкодження	% від загальної кількості	щорічно
Виведення з експлуатації обладнання, що містить ПХД, передача його на знешкодження	% від загальної кількості	щорічно
Кількість отриманих дозвільних документів у сфері управління відходами (дозволів, ліцензій, висновків з оцінки впливу на довкілля тощо)	одиниць	щорічно
Обсяг утворених промислових відходів	тис. тонн	щорічно
Обсяг відновлених промислових відходів	тис. тонн	щорічно
Частка утилізованих до утворених промислових відходів	%	щорічно
Частка утилізованих до утворених відходів видобування	% від загальної кількості	щорічно
Кількість проведених комплексних досліджень та впроваджених існуючих напрацювань і найкращих доступних технологій поводження з промисловими відходами	одиниць	щорічно
Обсяг утворених відходів будівництва та знесення	тонн	щорічно
Обсяг відновлених відходів будівництва та знесення	тонн	щорічно
Обсяг видалених відходів будівництва та знесення	тонн	щорічно
Утилізація (знешкодження) відходів тваринного походження на території громади	% від загальної кількості	щорічно
Припинення експлуатації/закриття худобомогильників та біотермічних ям для захоронення трупів тварин	% від загальної кількості	щорічно
Утилізація відходів рослинного походження	% від загальної кількості	щорічно
Обсяг утворених медичних відходів	тонн	щорічно
Кількість укладених договорів з суб'єктами господарювання, які мають ліцензію на управління небезпечними відходами, щодо збору, транспортування та утилізації медичних відходів	одиниць	щорічно
Проведення семінарів та тренінгів для працівників медичних закладів з питань управління відходами	одиниць	щорічно
Кількість транспортних засобів, знятих з експлуатації	одиниць	щорічно
Відсоток відновлених шин до кількості утворених	%	щорічно
Відсоток відновлених мастил (олив) до кількості утворених	%	щорічно
Нейтралізація забруднення від вигрібних ям	% від загальної кількості	щорічно
Запровадження технологічних прийомів обробки та утилізації осадів	% від загальної кількості	щорічно
Обсяг роздільно зібраного відпрацьованого електричного та електронного обладнання	тис т	щорічно
Обсяг роздільно зібраних батарей та акумуляторів	тис т	щорічно
Обсяг роздільно зібраної упаковки	тис т	щорічно

Моніторинг базується на розгляді обмеженого числа відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів та аналізі досягнення запланованих результатів.

Фіксуються та аналізуються:

- ступінь виконання кожного завдання проекту;
- невиконані завдання, причини відхилення, пропозиції;
- дані за індикаторами, що відображають результат реалізації проектів;
- оцінка потреб у фінансуванні;
- пропозиції щодо вдосконалення діючої системи моніторингу.

Практична реалізація моніторингу.

1. Зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу – наведений в проекті МПУВ.

2. Періодичність моніторингу (вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями) – один раз на рік.

3. Кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення – згідно з таблицею 9.1.

4. Методи визначення кожного із показників – статистичні методи.

5. Засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля у тому числі для здоров'я населення – статистичні дослідження.

6. Оприлюднення результатів моніторингу – замовник оприлюднює на власному офіційному веб-сайті один раз на рік протягом строку дії документа державного планування та через рік після закінчення такого строку.

Виконання низки планувальних заходів, визначених в проекті МПУВ є обов'язковою умовою для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності населення.

Реалізація моніторингу проекту ДДП здійснюється відповідно Постанови КМУ від 16 грудня 2020 р. № 1272 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення». Відповідно даної Постанови, моніторинг здійснюється з метою виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, забезпечення здійснення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування, а також у разі виявлення негативних наслідків, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку, вжиття заходів для їх усунення.

Для здійснення моніторингу замовник документа державного планування (виконавчий комітет Самарівської міської ради) розробляє заходи з урахуванням результатів громадського обговорення, консультацій з органами виконавчої влади у процесі проведення стратегічної екологічної оцінки та транскордонних

консультацій (у разі їх проведення). Здійснення таких заходів забезпечує можливість:

- виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а саме вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (на один, три-п'ять, 10-15 років, 50-100 років відповідно), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;

- запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням документа державного планування;

- виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

З метою забезпечення систематичності та об'єктивності спостережень за змінами стану довкілля, у тому числі за станом здоров'я населення, замовник визначає: зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу, та строки їх виконання; кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення; кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення; методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати; періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями; засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу, враховують специфіку документа державного планування, період, на який здійснюється планування, та необхідність здійснення моніторингу на різних стадіях виконання документа державного планування.

Замовник протягом п'яти робочих днів з дня затвердження документа державного планування розміщує на своєму офіційному веб-сайті та вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки затверджений документ державного планування (крім інформації, яка відповідно до закону становить державну таємницю або належить до інформації з обмеженим доступом), рішення про його затвердження, заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, і письмово повідомляє про це Міндовкілля.

Моніторинг здійснює замовник. З метою забезпечення здійснення моніторингу замовник своїм рішенням може утворювати групи експертів, що відповідальні за здійснення моніторингу (моніторингові групи), визначати їх склад та порядок роботи.

Результати моніторингу замовник оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті та вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки один раз на рік протягом строку дії документа державного планування та через рік після закінчення такого строку та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)

Зважаючи на географічне положення Новомосковської міської територіальної громади, транскордонні наслідки реалізації проєктних рішень МПУВ для довкілля, у тому числі здоров'я населення, не очікуються.

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

1. На даний час на території Новомосковської МТГ екологічна ситуація ускладнюється через відсутність ефективної системи управління відходами.

2. Місцевий план управління відходами Новомосковської міської територіальної громади Самарівського району Дніпропетровської області до 2033 року спрямований на зменшення впливу відходів на довкілля та здоров'я населення, збільшення обсягів їх збирання та перероблення, й зменшення обсягів захоронення відходів.

3. Цілі МПУВ узгоджуються з поставленими екологічними цілями визначеними на державному та регіональному рівнях (НПУВ та РПУВ).

4. Реалізація МПУВ не призведе до появи нових негативних наслідків для довкілля. Реалізація багатьох цілей сприятиме покращенню санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, екологічної ситуації в громаді.

5. Ймовірність того, що реалізація проєкту МПУВ призведе до негативних впливів на довкілля або здоров'я людей, відсутня.

6. Для нейтралізації, зменшення та пом'якшення можливих короточасних негативних наслідків виконання цілей та завдань проєкту МПУВ передбачено здійснення низки заходів, які матимуть позитивний вплив на компоненти довкілля.

7. Пропозиції, які були надані членами робочої групи з розроблення МПУВ та громадськістю, враховані під час розробки МПУВ.

Моніторинг наслідків виконання МПУВ для довкілля, в т. ч. здоров'я населення, проводитиметься згідно з Порядком здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 р. №1272).

Розробка Місцевого плану управління відходами Новомосковської міської територіальної громади Самарівського району Дніпропетровської області до 2033 року здійснювалася відповідно до Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 05.09.2023 №947, з урахуванням місцевих особливостей та європейських підходів з питань управління відходами, що базуються на положеннях:

Рамкової Директиви № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 року «Про відходи та скасування деяких директив»;

Директиви Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 року «Про захоронення відходів»;

Директиви № 2006/21/ЄС Європейського парламенту та Ради від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувних підприємств, та якою вносяться зміни до Директиви 2004/35/ЄС»;

Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу на стан довкілля окремих проектів та програм;

Директиви 94/62/ЄС Європейського парламенту та Ради від 20 грудня 1994 року «Про упаковку та відходи упаковки»;

Директиви 2012/19/ЄС Європейського парламенту та Ради від 4 липня 2012 року «Про відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)»;

Директиви 2006/66/ЄС Європейського парламенту та Ради від 6 вересня 2006 року «Про батареї і акумулятори та відпрацьовані батареї і акумулятори».

Розробка Місцевого плану управління відходами в Новомосковській МТГ – це один із пріоритетів вирішення питань управління відходами на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях. Тому метою МПУВ є створення та забезпечення ефективного функціонування системи управління відходами на території Новомосковської міської територіальної громади на інноваційних засадах, впровадження стратегічного планування, що передбачатиме виконання ряду заходів, спрямованих на реформування та удосконалення системи управління відходами відповідно Регіонального плану управління відходами у Дніпропетровській області, вибір оптимальної системи управління відходами (визначення інфраструктури для збирання, роздільного збирання, перероблення, оброблення та видалення відходів; наведення інформації про заплановані технології та методи управління відходами) та практичні заходи, що необхідні для її впровадження.

Місцевий план управління відходами спрямований на поліпшення стану благоустрою населених пунктів громади, охорони навколишнього природного середовища, санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, створення умов для залучення коштів бюджетів усіх рівнів, інвестиційних та кредитних ресурсів, міжнародної технічної допомоги. Основними завданнями Місцевого плану управління відходами є конкретні суспільні, інституційні, організаційно-технічні, регуляторні, освітньо-виховні, технологічні та технічні, екологічні заходи, які сформовані на основі заходів, передбачених Національною стратегією, Національним і Регіональним планами управління відходами, та спрямовані на реалізацію державної та місцевої політики у сфері управління відходами.

Місцевий план управління відходами розроблено строком на 10 років.

З огляду на зазначене можна стверджувати, що в цілому розроблення Місцевого плану управління Новомосковської міської територіальної громади Самарівського району Дніпропетровської області до 2033 року було проведено з урахуванням ймовірних впливів на довкілля та з урахування заходів щодо їх мінімізації. Реалізація МПУВ за умови дотримання екологічних та нормативних

вимог сприятиме зменшенню антропогенного навантаження на довкілля та здоров'я населення.

Поєднання зусиль, спрямованих на покращення благополуччя населення громади, із зусиллями, спрямованими на пом'якшення несприятливого впливу відходів на довкілля, забезпечуватиме сталий розвиток Новомосковської МТГ як екологічно безпечної громади ефективного управління відходами.

Негативний вплив на території з природоохоронним статусом, Смарагдову мереж, об'єкти культурної спадщини відсутні.

Згідно з частиною першою статті 3 Закону України "Про оцінку впливу на довкілля" здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою цієї статті. Оцінка впливу на довкілля спрямована на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів. Тому при реалізації заходів проєкту МПУВ щодо впровадження планованої діяльності відповідно до законодавства України повинна обов'язково бути реалізована процедура ОВД. При необхідності, проєкти планової діяльності будуть проходити процедуру ОВД відповідно до законодавства України.

Таким чином, виконання заходів проєкту МПУВ, буде спрямовано на покращення екологічної безпеки громади, зменшення екологічних ризиків здоров'ю населення та передбачає реалізацію заходів, спрямованих на удосконалення системи управління відходами, раціональне використання вторинних ресурсів, зменшення забруднення навколишнього середовища та буде мати позитивний вплив на стан довкілля. Заходи МПУВ пов'язані між собою балансом економічної, соціальної та екологічної складових, але з пріоритетом - першочергового забезпечення сталого розвитку, зниження ризиків здоров'ю населення громади.

Виконання запланованих МПУВ спиратися на використання сильних сторін Новомосковської МТГ, максимальне використання зовнішніх можливостей, врахування слабких сторін та мінімізації зовнішніх загроз.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Закони України, Постанови Кабінету Міністрів України

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»
2. Закон України «Про благоустрій населених пунктів»
3. Закон України «Про управління відходами»
4. Закон України «Про основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року»
5. Закон України «Про екологічну мережу України»
6. Закон України «Про ліцензування певних видів діяльності»
7. Закон України «Про основи містобудування»
8. Закон України «Про охорону земель»
9. Закон України «Про природно-заповідний фонд України»
10. Закон України "Про стратегічну екологічну оцінку"
11. Постанова від 05.12.2023 № 1278 Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами
- 12.

Кодекси України

13. Земельний кодекс України
14. Кодекс цивільного захисту України
15. Водний кодекс України
16. Лісовий кодекс України

Державні будівельні та санітарні норми і правила, стандарти

Державні будівельні та санітарні норми і правила, стандарти

17. ГБН «Підприємства сортування та перероблення твердих побутових відходів. Вимоги технологічного проектування» (Наказ Мінжитлокомунгоспу від 21.02.2011 № 14)
18. ДБН Б.2.2-12:2018 Планування і забудова територій
19. ДБН Б.2.2-5:2011 Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій. Зі Змінами № 1, № 2 та № 3
20. ДБН В.1.1-31:2013 Захист територій, будинків і споруд від шуму
21. ДБН В.1.1-7:2016 Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги
22. ДБН В.2.2-9:2018 Громадські будинки та споруди. Основні положення
23. ДБН В.2.4-2-2005 Полігони твердих побутових відходів. Основні положення проектування
24. ДБН В.2.5-56:2014 Системи протипожежного захисту. Зі Зміною № 1
25. ДБН В.2.5-74 2013 Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування. Зі Зміною № 1
26. ДБН В.2.5-75 2013 Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування. Зі Зміною № 1

27. Державні санітарні норми і правила захисту населення від впливу електромагнітних випромінювань (Наказ МОЗ України від 01.08.1996 № 239)
28. Державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів (Наказ МОЗ України від 18.12.2002 № 476)
29. Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць (Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17.03.2011 р. № 145)
30. Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів (Наказ МОЗ України від 19.06.1996 № 173)
31. Державні санітарно-протиепідемічні правила і норми щодо управління медичними відходами (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 08.06.2015 № 325)
32. ДСТУ 3587:2022 Безпека дорожнього руху. Автомобільні дороги. Вимоги до експлуатаційного стану
33. ДСТУ 8392:2015 «Колісні транспортні засоби. Засоби транспортні спеціально обладнані для перевезення побутових відходів. Загальні технічні умови»
34. ДСТУ 8476:2015 «Контейнери для побутових відходів. Загальні технічні вимоги»
35. ДСТУ-Н Б Б.2.2-7:2013 Настанова з улаштування контейнерних майданчиків
36. Норми часу на роботи із збирання та перевезення побутових відходів (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01.06.2010 №170)
37. Перелік небезпечних властивостей та інструкцій щодо контролю за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням (Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 16.10.2000 № 165)
38. Порядок розроблення, погодження та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів (Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 23.03.2017 №57)
39. Правила експлуатації об'єктів поводження з побутовими відходами (Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 04.05.2012 № 196)
40. Правила експлуатації полігонів побутових відходів (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01.12.2010 № 435)
41. Правила компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках (наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 13.06.2023 № 489)
42. Правила пожежної безпеки в Україні (Наказ МВС України від 20.12.2014 № 1417)
43. Правила приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення (Наказ Мінрегіону України від 01.12.2017 №316)

44. Правила утримання житлових будинків і прибудинкових територій (Наказ Держжитлокомунгоспу України від 17.05.2005 № 76)
45. Правила утримання зелених насаджень у населених пунктах України (Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006 № 105)
46. Про затвердження Змін до Технічних правил ремонту і утримання вулиць та доріг населених пунктів (Наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 07.12.2020 №297)
47. Про затвердження методики роздільного збирання побутових відходів (Наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 13.12.2023 № 1130)
48. Технічні правила ремонту і утримання вулиць та доріг населених пунктів (Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 14.2.2012 № 54)
49. ДБН А.2.2-1-2003 Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд. Зі зміною № 1.

Методичні рекомендації

50. Методичні рекомендації з визначення морфологічного складу твердих 50. Методичні рекомендації з визначення морфологічного складу твердих побутових відходів (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 16.02.2010 №39)
51. Правила визначення норм надання послуги з управління побутовими відходами. Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України №259 від 30.07.2010 р (зі змінами Наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури № 1087 від 30.11.2023) .
52. Державні санітарні норми та правила управління медичними відходами (затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я від 31.10.2024 № 1827)
53. Методичні рекомендації із забезпечення ефективного відведення поверхневих вод (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України 23.12.2010 № 470)
54. Методика розроблення оцінки впливу на навколишнє природне середовище для об'єктів поводження з твердими побутовими відходами (наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.01.06 № 8).
55. Методичні рекомендації щодо безпечного управління компонентами (складовими) небезпечних відходів у складі побутових відходів (Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.08.2013 № 423)

56. Методичні рекомендації щодо збирання відходів електричного та електронного обладнання, що є у складі побутових відходів (Наказ Мінрегіону від 22.01.2013 № 15)

Стратегії, програми, плани

57. Програма державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря на 2023 – 2027 роки Дніпропетровської зони (затвердженої розпорядженням Дніпропетровської ОДА від 28.07.2023 р. №310-17/VIII)

58. Дніпропетровська обласна стратегія поводження з твердими побутовими відходами (у рамках реалізації Дніпропетровської обласної комплексної програми (стратегії) екологічної безпеки та запобігання змінам клімату на 2016 – 2025 роки, затвердженої розпорядженням Дніпропетровської ОДА від 29.07.2016 №80-5/VII)

59. Генеральний план та план зонування території м. Самар <https://samar-rada.dp.gov.ua/gromadskosti/mistobudivna-dokumentaciya/plan-zonuvannya-teritoriyi-mista-novomoskovsk>

60. Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 820-р)

61. Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 820-р)

62. Національний план управління відходами до 2033 року (затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1353-р)

63. Писаренко П. В., Самойлік М. С., Цьова Ю.А., Середа М.С. Теоретико-методологічні засади управління сферою поводження з твердими відходами на регіональному рівні : монографія. Полтава: ПДАУ, 2021. 524 с.

64. Регіональний план управління відходами у Дніпропетровській області до 2030 року, затвердженого розпорядженням Дніпропетровської ОДА від 28.07.2023 р. №311-17/VIII

65. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Дніпропетровській області станом за 2023 рік <https://adm.dp.gov.ua/pro-oblast/ekologiya-pro-oblast/ekologiya>

66. Екологічний паспорт Дніпропетровської області станом за 2023 рік <https://adm.dp.gov.ua/pro-oblast/ekologiya-pro-oblast/ekologiya>

67. Стратегія регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року та проєкт Плану заходів на 2024-2027 роки (другий етап) дії Стратегії <https://adm.dp.gov.ua/pro-oblast/rozvitok-regionu/strategiya-rozvitku/proekt-strategiyi-rozvitku-dnipropetrovskoyi-oblasti-na-period-do-2027-roku>

68. Стратегія розвитку м. Новомосковська 2022-2028 роки <https://samar-rada.dp.gov.ua/pro-misto/programa-rozvitku/strategiya-rozvitku-m-novomoskovska-2022-2028>

69. Програми соціально-економічного та культурного розвитку Дніпропетровської області на 2023 рік <https://lychksil.otg.dp.gov.ua/novini-ta>

[podiyi/novini/prohramy-sotsialno-ekonomichnoho-ta-kulturnoho-rozvytku-dnipropetrovskoi-oblasti-na-2023-rik](#)

70. Атлас Дніпропетровської області. Укргеодезкартографія, 1994. - 40 с.

71. Ткачук Т. І. Гідрологічна характеристика річки Кільчень / Т. І. Ткачук, В. І. Доценко // Природа і вода : Матеріали наук.-практич. конференції (22 березня 2018 р.): – Дніпро: ДДАЕУ, 2018. – С. 40 – 41.

72. Аналітичний звіт за результатами містобудівного моніторингу Новомосковської міської територіальної громади Дніпропетровської області

<https://samar-rada.dp.gov.ua/storage/app/sites/110/uploaded->

[files/%20%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D1%83-](#)

[%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf](#)

73. Реєстр місць видалення відходів у Дніпропетровській області

<https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/EKOLOGIA/MVV-REESTR-20-08-2021.pdf>

74. Про затвердження Календарного плану реалізації міської цільової програми «Програми соціально - економічного та культурного розвитку м. Самар на 2025 рік» по управлінню житлово-комунального господарства та капітального будівництва Новомосковської міської ради на 2025 рік <https://samar-rada.dp.gov.ua/vsi-normativni-akti/pro-zatverdzhennia-kalendarnoho-planu-realizatsii-miskoi-tsilovoi-prohramy-prohramy-sotsialno-ekonomichnoho-ta-kulturnoho-rozvytku-m-samar-na-2025-rik-po-upravlinniu-zhytlovo-komunalnoho-hosp?v=683ed7651ccf9>

75. Програма охорони навколишнього природного середовища м. Новомосковська на 2021-2025 роки (Рішення Самарівської міської ради від 10 грудня 2021р. № 845/0/6-21)

ДОДАТКИ

Кваліфікація виконавців

Керівник - С.І. Подгородецька

Директор ПП «Інститут агрономії»,
грунтознавець (С17 №124367
від 19.12.2017 р.)

Виконавець 1. М.С. Самойлік

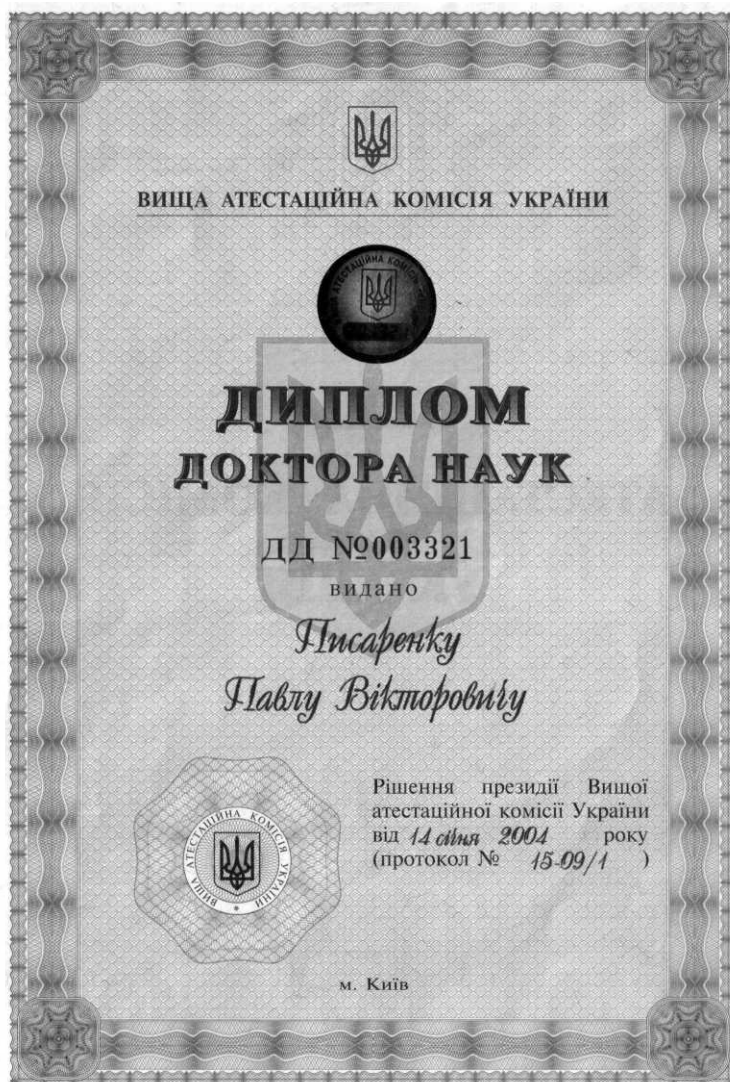
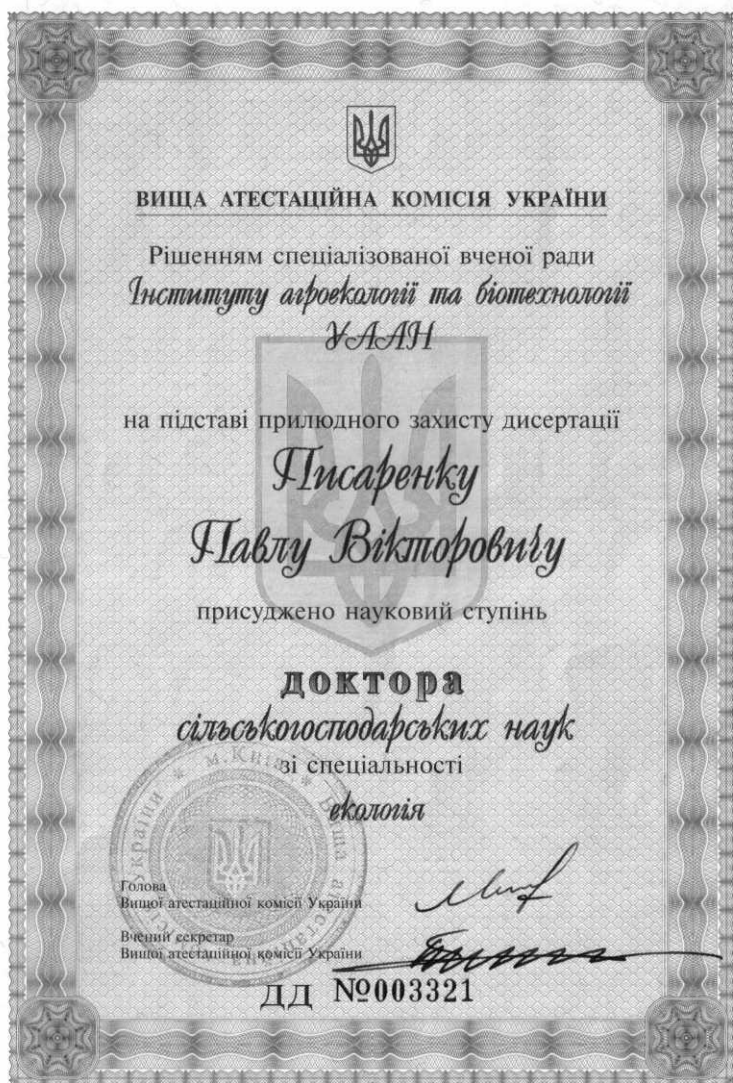
Інженер-еколог (спеціальність «Екологія
та охорона навколишнього середовища»
(ТА №23493320 від 30.06.2003 р.),
д.е.н., професор

Виконавець 2. П.В. Писаренко

Доктор сільськогосподарських наук
спеціальність – Екологія (ДД №003321
від 14.01.2004 р.), професор,
підвищення кваліфікації:

ПАЕУ (тема: «Розробка екологічної документації», 2022 рік)

Certificate

учасника практичного курсу
для розробників екологічної документації

засвідчує, що

**Писаренко
Павло Вікторович**

успішно пройшов(ла) курс

з 9 по 30 серпня 2022 року

з тем:

- Визначення показників емісії (літених викидів) забруднюючих речовин в атмосферне повітря
- Розробка Звітів з інвентаризації викидів та Документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами. Складання програми моніторингу.
- Розробка проєктів скорочення санітарно-захисних зон
- Розробка та оформлення документів на спеціальне водокористування (складання заяви, обґрунтування потреби у воді, опис та схеми місць забору води та скиду зворотних вод, поточні ПНВПВ та перспективні ПНВПВ, нормативи ГДС, паспорти водного господарства, договори оренди водних об'єктів)
- Вторинні водокористувачі: паспорти водного господарства, угоди на водопостачання та водовідведення, контроль якості води
- «Еколог на підприємстві»: накази, журнали обліку води, організація ЗСО, контроль якості води, екологічні перевірки
- Декларація про відходи.
- Розробка реєстрових карт утворення, оброблення та утилізації відходів.
- Паспорти МВВ
- Складання та подання звітності, ведення первинного обліку. Екологічний податок, рентна плата
- Розробка інструкцій, наказів, положень

Директор
Національного центру сталого розвитку,
Президент
Професійної асоціації екологів України

Циганок Л.В.

UKRAINE

SPECIALIST'S DIPLOMA

C17 № 124367

Pidhorodetska

Svitlana

in 2017 completed the full course of
Kharkiv National Agrarian University named after
V. V. Dokuchayev
obtained qualification:

Educational qualification level Specialist
Program Subject Area "Agrochemistry and Soil
Science"

Professional qualification "Specialist in Agrochemistry
and Soil Science"

Rector

Oleksandr Ulyanchenko

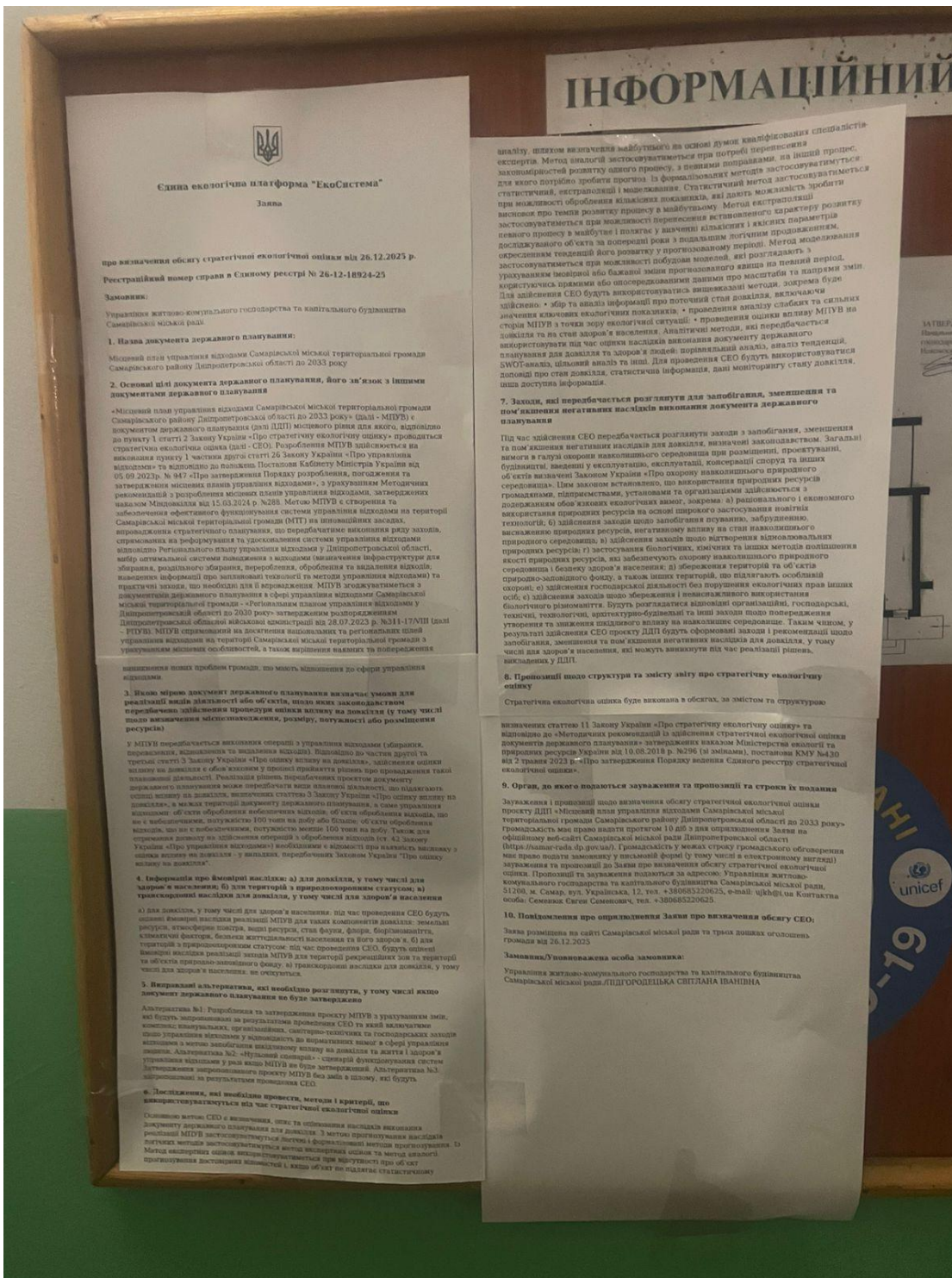
19 December 2017

In case of any differences in interpretation of the information in the diploma the Ukrainian text shall prevail.

Фотофіксація місць оприлюднення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки у порядку, передбаченому частиною четвертою статті 12 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Виконавчий комітет Самарівської міської ради, вул. Гетьманська, 14.

Управління житлово-комунального господарства та капітального будівництва Самарівської міської ради, вул.Українська, 12

Центр надання адміністративних послуг виконавчого комітету Самарівської міської ради, вул.Калнишевського, 1.